

Apstiprināta ar 2014. gada 23.septembra
Valkas novada domes lēmumu
(sēdes protokola izraksts Nr.13,2§.)
„Par aktualizētās „Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam”
(ar 2014.gada grozījumiem) galīgās redakcijas apstiprināšanu”
Valkas novada domes

priekšsēdētājs _____
Vents Armands Krauklis

2014. gada ____.

VALKAS NOVADA DOME

VALKAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2010. - 2016. GADAM

I DAĻA PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

GALĪGĀ REDAKCIJA
(ar 2014.gada grozījumiem)

Izstrādāja Valkas novada dome

Valka, 2014

SATURA RĀDĪTĀJS

KOPSAVILKUMS.....	5
IZMANTOTIE TERMINI	6
IZSTRĀDES PAMATOJUMS	8
Attīstības programmas izstrādes pamatprincipi.....	11
1.VALKAS NOVADA VĒSTURE	12
2.VALKAS NOVADA FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS	14
2.1. ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS	14
2.2. VIRSZEMES ŪDENS OBJEKTI.....	14
2.3. KLIMATS.....	14
2.4. AINAVA.....	15
2.5.ZEMES IZMANTOŠANAS STRUKTŪRA.....	16
2.6. AIZSARGĀJAMĀS TERITORIJAS	17
2.7. TERITORIJAS VIENOTĪBA.....	17
3.IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMS.....	18
3.1. IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS.....	18
3.2. VECUMA STRUKTŪRA	19
3.3. DZIMUMA STRUKTŪRA.....	21
3.4. NACIONĀLAIS SASTĀVS.....	21
3.5. APDZĪVOJUMS	21
3.6. IEDZĪVOTĀJU KUSTĪBA.....	23
4.DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS.....	25
4.1. DABAS TERITORIJAS UN OBJEKTI.....	25
4.2. KULTŪRVĒSTURISKIE OBJEKTI UN TERITORIJAS	25
5.INFRASTRUKTŪRA.....	27
5.1. SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA.....	27
5.1.1. Autoceļi.....	27
5.1.2. Sabiedriskais transports	29
5.1.3. Dzelzceļa transports	30
5.1.4. Velotransports.....	30
5.2. SAKARI.....	30
5.3. ENERĢETIKAS INFRASTRUKTŪRA	33
5.3.1. Siltumapgāde	33
5.3.2. Gāzes apgāde.....	35
5.3.3. Elektroapgāde.....	35
5.3.4. Mājokļi	36
5.4. VIDES INFRASTRUKTŪRA.....	37
5.4.1. Ūdensapgāde un kanalizācija	37
5.4.2. Atkritumu apsaimniekošana	39
6. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI	40
6.1. VESELĪBAS APRŪPE	40
6.2. SOCIĀLIE PAKALPOJUMI.....	40
6.3. IZGLĪTĪBA	41
6.3.1. Pirmsskolas izglītība	43

6.3.2. Vispārējā izglītība.....	44
6.3.3. Augstākā izglītība.....	44
6.3.4. Interesu un profesionālās ievirzes izglītība.....	44
6.3.5. Mūžizglītība.....	46
6.4. KULTŪRA UN BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJAS.....	48
6.4.1. Kultūras iestādes.....	48
6.4.2. Bibliotēkas.....	49
6.4.3. Valkas novadpētniecības muzejs.....	50
6.5. SPORTA IESPĒJAS.....	51
7. EKONOMISKĀ ATTĪSTĪBA.....	52
7.1. NODARBINĀTĪBA.....	52
7.2. UZŅĒMĒJDARBĪBA.....	54
7.3. Investīciju piesaiste.....	60
7.4. TŪRISMS.....	62
7.4.1. Tūrisma resursi.....	63
7.4.2. Tūrisma pakalpojumi novadā.....	69
PIELIKUMI.....	70

Sākot ar 2013.gada 25.aprīļa Valkas novada domes lēmumu (sēdes protokola izraksts Nr.6.5.§.) „Par Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam aktualizāciju”, Valkas novada domes darba grupa veica darbu pie Valkas novada attīstības programmas grozījumiem, kura tika izstrādāta laikā no 2009.gada līdz 2011.gadam (apstiprināta 2011.gada 31.martā sēdes protokola izraksts Nr.4.19.§.) un tajā noteiktie mērķi un Rīcības plāns vairs nav aktuāls un ir novecojis, daudzi projekti ir uzsākti un realizēti.

Darbs tika organizēts sanāksmju laikā un arī ārpus tām, grozījumu sagatavošanas ietvaros tika aptaujātas Valkas novada pašvaldības iestādes un novada iedzīvotāji, kas iesniedza jaunas un aktuālas projektu idejas. Apkopojot rezultātus tika veikta Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam pašreizējās situācijas aktualizācija.

Darba grupas sastāvs:

- Valkas novada domes priekšsēdētājs
- Valkas novada domes izpilddirektors
- Attīstības un plānošanas nodaļas vadītājs
- Attīstības un plānošanas nodaļas vadītāja vietnieks, Teritorijas plānošanas daļas vadītājs
- Valkas novada Būvvaldes vadītājs
- Attīstības un projektu daļas vadītājs
- Vidzemes plānošanas reģiona Teritorijas plānošanas daļas vadītājs

Ar Valkas novada domes 2013.gada 28.novembra lēmumu (sēdes protokola izraksts Nr.21,17.§) „Par Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam aktualizāciju un Valkas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2037.gadam gala redakcijas projekta nodošanu plānošanas reģionam atzinuma saņemšanai”, Valkas novada dome plānošanas reģionam iesniedza izskatīšanai aktualizēto attīstības programmu. Pamatojoties uz Vidzemes plānošanas reģiona 2014.gada 31.janvāra atzinumu, ar kuru reģions neatbalsta Valkas novada aktualizētās attīstības programmas 2010. – 2016.gadam apstiprināšanu un saskaņā ar „Darbības programmā „Izaugsme un nodarbinātība” 2014.-2020.gada plānošanas periodam”” 8+21 centram noteiktajiem specifiskiem atbalsta mērķiem (SAM) paredzēto finansējumu Valkas novada dome 2014.gada 27.martā pieņēma lēmumu (sēdes protokola izraksts Nr.4, 8.§) „Par Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam aktualizācijas pagarināšanu”, ar kuru tika pagarināts aktualizācijas termiņš līdz 2014.gada 1.jūnijam.

Valkas novada dome veicot plānošanas dokumenta aktualizāciju, nav mainījusi plānošanas dokumenta būtību, galvenās izmaiņas veiktas skaitliskajos rādītājos.

KOPSAVILKUMS

Valkas novads atrodas Vidzemes plānošanas reģionā. Novada attīstības programma ir viens no stratēģiskās plānošanas dokumentiem. Tā primārais uzdevums ir noteikt novada prioritātes, balstoties uz novada vērtībām un skatot novada attīstību saistībā ar apkārtējām teritorijām, reģiona un valsts attīstību, kas tuvākajos septiņos gados sekmētu novada, reģiona un to iedzīvotāju labklājību un attīstību.

Valkas novads atbilst Ziemeļvidzemes centra kritērijiem gan pēc iedzīvotāju skaita (~9867), gan tās apkalpes teritorijā (~1000). Valkā ir izvietojusies Valkas novada dome. Valkas novadā bērniem, pusaudžiem un jauniešiem ir nodrošināta obligātās izglītības ieguve, vispārējās vidējās izglītības ieguve, pirmsskolas izglītības programmas apguve, profesionālās ievirzes izglītības programmu un interešu izglītības programmu apguve. Valkas novada novadpētniecības muzejs, viens kultūras nams un seši tautas nami, stadions un sporta halles nodrošina Ziemeļvidzemes nozīmes kultūras un sporta centra funkcijas. Valkas novadā ir pieejami gan viesu namu pakalpojumi, gan sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi, kā arī finanšu iestādes.

Valkas pilsētā atrodas SIA „Vidzemes slimnīca”, kur ir pieejama ambulatorā nodaļa un steidzamās medicīniskās palīdzības punkts. Liela daļa novada iedzīvotāju izmanto Valgas pilsētas slimnīcā pieejamos pakalpojumus.

Valkas novadā kopumā darbojas astoņas bibliotēkas, katrā pagasta pārvaldē un Valkas pilsētā. Novadā ir labi attīstīta un pieejama sporta infrastruktūra. Izveidota stabila sporta pasākumu sistēma.

Galvenie novada attīstības resursi, lai sasniegtu Ziemeļvidzemes nozīmes centra statusu ir tā izdevīgā atrašanās vieta (pie Igaunijas Republikas robežas) un novada iedzīvotāji. Ģeogrāfiskais novietojums, kas ļauj tam viegli piekļūt izmantojot gan automaģistrāles, gan dzelzceļu. Transporta un komunikāciju infrastruktūra, kā arī pieejamās brīvas industriālās teritorijas rada priekšnoteikumus uzņēmējdarbības attīstībai.

Satiksmes infrastruktūra ir viens no teritorijas infrastruktūras elementiem, kas nodrošina tās dzīvotspēju. Konkurētspējīga satiksmes infrastruktūra ir viens no svarīgākajiem faktoriem novada ekonomiskai attīstībai. Valkas novada novietojums Latvijas pierobežā ir labvēlīgs kravas un pasažieru pārvadājumu attīstībai.

Valkas novada teritorijā atrodas 33 kultūras pieminekļi no Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ietvertajiem kultūras pieminekļiem, kā arī 46 aizsargājamie koki (dižkoki, atbilstoši MK noteiktajiem kritērijiem). Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, Aizsargājamo ainavu apvidus „Ziemeļgauja”.

Novadā aktīvi tiek strādāts pie novada dabas teritoriju sakārtošanas, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem ēkās un ielu apgaismojumā, teritoriju revitalizācijas, reģenerējot degradētās teritorijas.

Valkas novada aizsargājamās dabas teritorijas rada priekšnoteikumus dabas tūrisma attīstībai.

Tas, ka 62% no novada teritorijas aizņem meži, ir pamats mežsaimniecības un kokapstrādes attīstībai. Otra attīstītākā nozare ir lauksaimniecība, galvenokārt piena lopkopība, graudkopība un kartupeļu audzēšana. Valkas novadā lielākais nodarbināto skaits ir pakalpojumu nozarēs (valsts pārvaldē, izglītībā, tirdzniecībā u.c.), lauku teritorijās lauksaimniecībā un mežizstrādē, kokapstrādē, salīdzinoši maz nodarbināto ir ražošanas nozarēs.

IZMANTOTIE TERMINI

- **Attīstības plānošana** – principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.¹
- **Attīstības programma** – vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.²
- **Integrēta pieeja** – pieeja attīstības plānošanā, kas paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (nacionālo, reģionālo, vietējo) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finanšu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus un prioritātes.
- **Investīciju plāns** – attīstības programmas rīcības plāna sastāvdaļa laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu.
- **Metodoloģija** – skaidrojošā, teorētiskā pamatojuma un metodoloģiskā sadaļa, kurā atspoguļota attīstības programmas izstrādes normatīvā bāze, plānošanas dokumentu hierarhija un aprakstītas attīstības programmas sastāvdaļas.
- **Uzraudzības plāns** – regulāra novērošana, vērtēšana un pārskats par rīcībām un pārmaiņām attīstības programmas īstenošanā.
- **Prioritāte** – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.
- **Ekonomikas profils** – teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums, kas atspoguļo tā ekonomiskās attīstības pamatu un ekonomiskās attīstības virzītāj spēku perspektīvu.
- **Projekts** – pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem finansiālajiem, materiālajiem un cilvēku resursiem.
- **Publiskā apspriešana** – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).³
- **Rīcības plāns** – attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai.
- **Rīcības virzieni** – konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.
- **Sabiedriskā apspriede** – sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji.⁴
- **Stratēģiskā daļa** – attīstības programmas sadaļa, kurā definē novada vidēja termiņa prioritātes un izvirza uzdevumus to īstenošanai.
- **Stratēģiskais mērķis** – koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu,

¹ Attīstības plānošanas sistēmas likums

² Attīstības plānošanas sistēmas likums

³ MK noteikumi „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

⁴ MK noteikumi „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

- **Teritorijas attīstības plānojums** – tiesību aktos noteiktajā kārtībā izstrādāts un apstiprināts ilgtermiņa novada attīstības plānošanas dokuments, kas izvirza attīstības stratēģiskos mērķus un prioritātes, definē telpiskās attīstības perspektīvu.
- **Uzdevumi** – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.
- **Vīzija** – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

IZSTRĀDES PAMATOJUMS

Attīstības plānošanas sistēmas likums paredz, ka plānošanas dokumenti Latvijā tiek izstrādāti ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz 7 gadiem) un īstermiņā (līdz 3 gadiem). Reģionālās attīstības likums un likums "Par pašvaldībām" nosaka, ka vietējām pašvaldībām ir pienākums izstrādāt attīstības programmu un nodrošināt tās realizāciju.

Reģionālās attīstības likumā un Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteikts, ka pašvaldības attīstības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments (līdz 7 gadiem), kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai. Attīstības programma izstrādāta ievērojot Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas apstiprinātos Metodiskos norādījumus attīstības programmu izstrādei. Novada attīstības programma tiek vienlaicīgi izstrādāta ar Valkas novada teritorijas plānojumu un Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi.

Attīstības programma izstrādāta saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un politikas plānošanas dokumentiem.

1. Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam

Latvijas Nacionālais attīstības plāns (turpmāk tekstā NAP) ir vidēja termiņa stratēģiskais plānošanas dokuments 2014. - 2020.gadam, apstiprināts ar 2012.gada 20.decembra, Latvijas Republikas saeimas lēmumu.

- Hierarhiski augstākais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments NAP 2014-2020 paredz, ka visas trīs izvirzītās prioritātes atbalsta viena otru, un, tikai realizējot tās savstarpējā saitē, ir iespējams panākt Ministru kabineta izvirzīto NAP2020 vadmotīvu – "Ekonomikas izrāviens".
- NAP2020 ir vērsts uz stingras un ilgtspējīgas fiskālās politikas īstenošanu un makroekonomiskās stabilitātes nodrošināšanu ciešā sasaistē ar Latvijas Konverģences programmu un Latvijas nacionālo reformu programmu, kā arī Fiskālās disciplīnas likumu. Finanšu sektora stabilitātes nodrošināšana ir svarīgs nosacījums ekonomikas izaugsmei.
- NAP 2014-2020 prioritātes ir:
 - Tautas saimniecības izaugsme;
 - Cilvēka drošumspēja;
 - Izaugsmi atbalstošas teritorijas.

Katrā no NAP2020 prioritātēm ir identificēti būtiskākie rīcības virzieni, to mērķi, kā arī rādītāji, lai noteiktu mērķu sasniegšanas pakāpi un varētu novērtēt, cik atbilstīgi un efektīvi ir risinātas identificētās problēmas un novērsti šķēršļi. NAP2020 ir noteikts, ka bez cilvēka radošajām spējām un iniciatīvas nav iespējama ne tautas saimniecības izaugsme, ne reģionu attīstība. Vienlaikus, lai cilvēks varētu attīstīties, ir nepieciešama ilgtspējīga tautas saimniecība, kas rada aizvien jaunas darba vietas un attīstības iespējas, kā arī kvalitatīva dzīves vide, kurā patīkami un saturīgi pavadīt no darba brīvo laiku. Savukārt reģionu attīstība ir cieši saistīta ar tur dzīvojošajiem cilvēkiem, viņu ekonomisko aktivitāti un infrastruktūras attīstību.

2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk tekstā LIAS) līdz 2030. gadam

Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris. Pašlaik tiek veidota stratēģijas pirmā redakcija. Pēc apstiprināšanas Saeimā, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija kļūs par valsts galveno plānošanas instrumentu ar likuma

spēku. Visi tuvākas un tālākas nākotnes stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumenti tiks veidoti saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

3. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam (*pamatojoties uz Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdes 2014.gada 29.janvāra lēmumu (prot.Nr.1,punkts 5.1.) tās darbības termiņš tiek pagarināts līdz jaunas attīstības programmas izstrādei, bet ne ilgāk kā līdz 2015.gada 31.decembrim*)

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma (2007.-2013.gadam) ir vidēja termiņa reģiona plānošanas dokuments, kas nacionālā līmenī ir noteikts kā reģionālās politikas dokuments. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmas izstrādes vispārīgais mērķis ir veicināt reģiona stabilitu, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma sastāv no divām daļām. Šis dokuments ietver pirmo daļu, kurā veikta esošās situācijas analīze, kas noslēdzas ar reģiona stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi. Otrajā daļā noteikta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības vīzija, nosprausti attīstības mērķi un rīcības virzieni to sasniegšanai.

4. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam (*pamatojoties uz Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdes 2014.gada 29.janvāra lēmumu (prot.Nr.1,punkts 5.1.) tās darbības termiņš tiek pagarināts līdz jaunas attīstības programmas izstrādei, bet ne ilgāk kā līdz 2015.gada 31.decembrim*)

Attīstības perspektīvā ir atspoguļota Vidzemes reģiona vēlamā telpiskā struktūra ilgtermiņā - 20 gadu perspektīvā. 2010.gadā notiek Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde. Telpiskās struktūras plāna mērķis ir izstrādāt vēlamu telpisko struktūru Vidzemes reģionam, pamatojoties uz Vidzemes attīstības programmā formulēto stratēģiju, ilgtermiņa nākotnes redzējumu vīziju un ņemot vērā augstāku plānošanas līmeņu vīzijas un attīstības vadlīnijas. Vēlamajai telpiskajai struktūrai jānodrošina reģiona iedzīvotājiem optimāla dzīves vide, iespējas atrast darbu savā reģionā, baudīt daudzveidīgu un augstvērtīgu atvērto telpu - lauku vidi. Tas sastāv no telpiskās struktūras apraksta, telpiskās attīstības perspektīvas, vadlīnijām, vides pārskata un ainavu novērtējuma un to izmantošanas raksturojuma.

5. Valkas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2037.gadam

Valkas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013-2037.gadam (turpmāk IAS) ir plānošanas dokuments, kurš nosaka novada ilgtermiņa attīstības virzienus, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvas struktūru.

6. Valkas novada teritorijas plānojums 2010.-2022.gadam

Valkas novada teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas plānojums, kurā parādīta teritorijas pašreizējā izmantošana, noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un izmantošanas aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem. Teritorijas plānojums ir izstrādāts un stājies spēkā Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Valkas novada teritorijas plānojums ir atklāts dokuments, kas pieejams ikvienam interesentam. Tas ir praktiskas vadības un kontroles līdzeklis turpmākai novada attīstībai:

- pašvaldība lieto šo plānojumu, lai ievērotu iesniegtos attīstības projektus;
- projektu pieteicēji un kapitāla ieguldītāji lieto šo plānojumu, lai izvērtētu savu projektu atbilstību pašvaldības attīstības mērķiem;
- zemes īpašnieki lieto šo plānojumu, lai izvērtētu savu īpašumu nākotnes attīstības iespējas;

- ārzemju investori lietos šo plānojumu kā informācijas avotu par Valkas novada nākotnes attīstības iespējām un nosacījumiem;
- plānojums kā garants investīciju piesaistei, uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu darba vietu radīšanai.

7. **Saskaņā ar kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem**

Attīstības programmas izstrāde uzsākta pamatojoties uz Valkas novada domes 2009. gada 26. novembra lēmumu (sēdes protokola izraksts Nr. 9§7) „Par Valkas novada attīstības programmas izstrādi”, kurā tika nolemts uzsākt attīstības programmas izstrādi, apstiprināt darba uzdevumu attīstības programmas izstrādei, izveidot vadības grupu.

Ar 2010. gada 30.jūnija Valkas novada domes sēdes lēmumu (protokols Nr.7, §20.) „Par Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam 1.redakcijas apstiprināšanu” tika apstiprināta Valkas novada attīstības programmas 1.redakcija 2010.-2016. gadam, kura sastāv no sekojošām daļām:

- Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze (I daļa, atsevišķs sējums);
- Stratēģiskā daļa 2010.-2016.gadam (II daļa, atsevišķs sējums);
- Rīcību (investīciju) plāns 4 gadiem (ietilpst II daļā);
- Ieviešanas uzraudzības plāns (ietilpst II daļā);
- Pārskats par publisko apspriešanu (III daļa, atsevišķs sējums);
- Valkas novada attīstības programmas vides pārskats (atsevišķs sējums).

Sīkāka informācija par attīstības programmas publisko apspriešanu ir aplūkojama atsevišķā sējumā - III daļa „Pārskats par publisko apspriešanu”.

Attīstības programmas izstrādes pamatprincipi

Izstrādājot attīstības programmu ievēroti sekojoši principi:

- **Integrētas pieejas princips** — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi
- **ilgtspējīgas attīstības princips** – tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu;
- **interesu saskaņotības princips** – saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos;
- **līdzdalības princips** – visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē, aktualizēšanā un novērtēšanā;
- **sadarbības princips** – valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;
- **finansiālo iespēju princips** – izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām;
- **atklātības princips** – attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;
- **uzraudzības un novērtēšanas princips** – attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem;
- **subsidiaritātes princips** – politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;
- **stratēģiskā skatījuma princips** – attīstības programma balstās uz skaidru teritorijas attīstības vīziju, reāliem mērķiem un prioritātēm ilgtermiņa un vidēja termiņa periodam;
- **vienotības princips** - mērķi, prioritātes un darbības ir savstarpēji koordinētas un papildinošas;
- **koordinācijas un saskaņotības princips** (līdzdalība un Bottom-up pieeja) - maksimāli iesaista ieinteresētās puses, t.sk., sabiedrisko sektoru, uzņēmējus, zinātniekus un citu jomu pārstāvjus, kas var būtiski sekmēt ekonomikas attīstību, sociālo un vides kvalitāti, tādā veidā apzinot aktuālākās nozaru vajadzības, kas pamatotas ar konkrētās teritorijas izaugsmes resursiem un potenciālu. Būtiski ir iesaistīt arī ieinteresētās puses ārpus novada administratīvajām robežām, ņemot vērā integrētas pieejas telpisko dimensiju;
- **koncentrācijas princips** - atbalsts koncentrēts uz aktuālāko vajadzību risināšanu;

1.VALKAS NOVADA VĒSTURE

Valkas novads izveidojās 2009. gada 1. jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojoties Valkas pilsētai, Ērgemes, Kārķu, Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagastam.

Valkas novada teritorija bijusi apdzīvota jau tālā senatnē. Līdz 13. gadsimtam tās lielākā daļa ietilpa latgaļu apdzīvotajā Tālavā, kas robežojās ar igauņu un lībiešu novadiem. 13. – 15. gadsimtā tagadējā Valkas novada teritorija bija pakļauta Livonijas ordeņa valstīm. 14. gadsimta vidū Ērgemē uzcēla nocietināto Livonijas ordeņa pili. 1560. gadā kaujā pie Lugažiem (netālu no Valkas) norisinājās kauja, kas vēsturē iegājusi ar nosaukumu „Ērgemes kauja”. Šīs kaujas rezultātā Livonijas ordenis uz visiem laikiem zaudēja savu militāro nozīmi un konfederācija sabruka.

17.gadsimtā līdz ar Vidzemi novada teritorija nonāca Zviedrijas pakļautībā. Izveidoja apriņķus. Sākotnēji visa novada teritorija atradās Rīgas apriņķī. Pēc 1686. gada Valkas pilsēta, Lugažu un Ērgemes apgabali nonāca Pērnavas apriņķī, bet pārējie palika Rīgas apriņķī. 17. gadsimta beigās no Pērnavas apriņķa atdalīja latviešu apgabalus un rezultātā atkal visa tagadējā novada teritorija atradās Rīgas apriņķī.

18.gadsimtā Vidzemi iekaroja Krievija. Tagadējā novada teritorija bija iekļauta Rīgas apriņķī. Atbilstoši Krievijas imperatores Katrīnas II izdotajam 1775. g. 7. XI likumam par Krievijas impērijas guberņu pārvaldi, 1783. gadā Vidzemes ģenerālgubernators veica reformu. Tās rezultātā tagadējā Valkas novada teritorija iekļāvās Rīgas guberņas Valkas apriņķī.

19.gadsimtā tagadējā Latvijas teritorijā pastāvēja tikai 3 guberņas. Tagadējais Valkas novads ietilpa Vidzemes guberņas Valkas apriņķī.

20.gadsimtā Valkas novadu dažādu politisko notikumu rezultātā skārušas daudzas administratīvi teritoriālā iedalījuma izmaiņas. 20. gadsimta sākumā (līdz 1918. gadam) tagadējā novada teritorija ietilpa Krievijas impērijas sastāvā - Vidzemes guberņas Valkas apriņķī. Jaunās Latvijas valsts valdība tikai 1920. gadā pēc Brīvības cīņām varēja sākt risināt valsts robežas izveides un administratīvi teritoriālā iedalījuma jautājumus. Pamatojoties uz 1924. gada 26. jūnija Saeimas izdoto „Likumu par Latvijas teritorijas iedalīšanu apriņķos” administratīvā iedalījuma pamatvienības veidoja apriņķi un pagasti. Izveidoja Valkas apriņķi, kurā ietilpa arī tagadējā Valkas novada teritorija. Pamatos šis dalījums saglabājās līdz 1940. gadam – PSRS okupācijai.

Valkas novada teritoriju skārušas arī vairākas padomju gados (1940. – 1990.) veiktās teritoriālās reformas. Pirmajos pēckara gados dalījums apriņķos saglabājās. Nozīmīgākas reformas, kas skāra tagadējā novada teritoriju, notika:

- 1945. gadā 2. novembrī, kad izdeva Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija dekrētu par sīkāku administratīvi teritoriālā iedalījuma vienību – ciemu izveidošanu pagastos;
- 1949. gada 31. decembrī, kad pieņēma Augstākās Padomes prezidija dekrētu, kas paredzēja agrākā administratīvi teritoriālā dalījuma apriņķos un pagastos likvidēšanu, izveidoja apriņķu vietā rajonus un pagastu – ciemus;
- 1950. gados, kad sākās lauku rajonu skaitu samazināšana – mazos rajonus apvienoja lielākos.

Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 1991. gada 6. jūnijā pieņēma likumu „Par Latvijas Republikas administratīvi teritoriālā dalījuma izveidošanu un apdzīvoto vietu statusa noteikšanu”. Tas paredzēja, ka republikas administratīvo iedalījumu veido republikas pilsētas, rajoni, rajonu pilsētas un pagasti.

Valkas novada centrs ir Valkas pilsēta, kas vēstures avotos minēta 13. gadsimtā. Pilsētas tiesības tai piešķīra poļu karalis Stefans Batorijs 1584. gadā. Nākošie 17. – 19. gadsimta Vidzemes valdnieki tās katrs atkārtoti apstiprināja. 1783. gadā Krievijas ķeizariene Katrīna II Valkai piešķīra apriņķa pilsētas tiesības ar pakļautību Rīgai.

1920. gada 1. jūlijā, nosakot robežu starp jaunajām Latvijas un Igaunijas neatkarīgajām valstīm, sabiedroto šķērējtiesa angļu pulkveža S.G. Tallenta vadībā pieņēma lēmumu sadalīt Valku. Radās Latvijas Valka un Igaunijas Valka (tagad Valga). Igaunija ieguva praktiski visu vecās Valkas vēsturisko centru un pilsētas lielāko daļu. „Jaunajai Valkai” pilsētai tiesības piešķīra 1920. gada 22. novembrī. Latvijas – Igaunijas robežu Valkā likvidēja 1940. gadā, kad abās valstīs notika valsts varas maiņa.

Valsts robežu Valkā atjaunoja 1990. gadā pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas. Tā pastāvēja līdz Latvija un Igaunija pievienojās Šengenas līgumam. Formalitātes, saistītas ar robežas šķērsošanu, izzuda pavisam pēc 2007. gada 21. decembra.

19. gadsimta vidū līdz tā beigām Valka faktiski bija Vidzemes izglītības centrs. Te darbojās divas skolotāju sagatavošanas iestādes. 1849. – 1890. gadā Vidzemes draudzes skolu skolotāju seminārs (dibināts 1839. gadā Valmierā), kuru 1839.- 1881. gadā vadīja latviešu pedagogs, koru kultūras pamatlicējs Jānis Cimze. 1871 – 1887. gados Valkā darbojās otra skolotāju sagatavošanas iestāde – pagasta skolotāju seminārs. To vadīja bijušais Jāņa Cimzes audzēknis Ādams Tērauds.

19. gadsimta beigās Valka kļuva par dzelzceļa mezgla pilsētu. 1889. gadā nodeva ekspluatācijā dzelzceļa līniju Rīga – Valka. 1894.-1897. gadā izbūvēja līniju Valka – Ipiķi – Igaunijas robeža. 1898. – 1903. gados pabeidza dzelzceļa līnijas Valka – Ipiķi būvi uz otru pusi: Valka – Igaunijas teritorija – Ape – Alūksne – Gulbene – Stukmaņi (Pļaviņas).

Valkai bija liela nozīme Latvijas valsts tapšanā un tās nosargāšanā Brīvības cīņās. 20. gadsimta sākumā Valkā norisinās daudzi notikumi, kas kļuva nozīmīgi valsts vēsturē. Te nodibinājās un darbojās: Latviešu Zemnieku savienība (1917), Latviešu Pagaidu nacionālā padome (1917.gadā izveido uzsaukumu. Latvieši pieņēma vairākas deklarācijas, nodibināja izpildinstitūcijas, tādējādi uzsākot vienotas Latvijas valsts izveidi), Latviešu pagaidu Nacionālais teātris (1918) un Ziemeļlatvijas brigāde (1919).

2.VALKAS NOVADA FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS

2.1. ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS

Valkas novads, izstieptā formā, izvietojies Latvijas Ziemeļaustrumos, Vēsturiskā Vidzemes reģionā, robežojas ar Strenču, Smiltenes, Apes, Burtnieku, Naukšēnu novadiem un Igaunijas Republiku. Novada kopējā teritorija ietver dažādus Latvijas fizģeogrāfiskos rajonus.

Pēc Latvijas fizģeogrāfiskās rajonēšanas teritorija ietilpst Vidusgaujas ieplakā. Vidusgaujas ieplakas iekšējā diferenciacija lokālajos ģeogrāfiskos kompleksos un to dabas saimniecības nozīme cieši saistīta ar reljefa veidojumiem. Limnoglaciālajos un fluviglaciālajos smiltajos plaši izplatīti mežu masīvi, galvenokārt ar sila un mētrāja tipa priežu un priežu-egļu audzēm. Vidusgaujas ieplaka ir mežiem bagātākais rajons Latvijā. Smiltāju izplatības areālos izveidojušās 5-15m augstas iekšzemes kāpas, kāpu grēdas, kas apaugušas ar priežu silu. Pārmitros smiltajos izplatīti slapjie un purvainie meži un augstie purvi. Reljefa pazeminājos un auglīgākiem mālainiem cilmiežiem ir mitras vai slapjas pļavas, vietām zemie purvi. Morēnas smilšmāla vai fluvioglaciāla grantaina materiāla paaugstinājumos ir labi virsas noteces apstākļi un auglīgas, maz erodētas augsnes - tos aizņem plaši labi iekultivētu tīrumu masīvi.

Valka atrodas Sakalas augstienes Ērgemes paugurainē. Pilsētu ielejveida pazeminājumā šķērso Pedeles upe. Pilsētas rietumos Burgas paugurainē atrodas augstākās vietas līdz 90 m v.j.l. Ērgemes pagasts galvenokārt atrodas Ērgemes paugurainē, izdalot dažas paugurgrēdas ar augstumu līdz 103 m v.j.l. Daļa Kārķu teritorijas atrodas līdzenumā, daļu šķērso Ērgemes – Dakstu valnis (stīkpauguriene), veidojot skaistu Vidzemei raksturīgu ainavu. Valkas pagasts atrodas novada ziemeļu daļā, tā teritorija izvietota apkārt Valkas pilsētai. Daļa no pagasta teritorijas atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Teritorija ietilpst Vidusgaujas ieplakā, reljefs galvenokārt ir vienmuļš, vietām sastopamas iekšzemes kāpas. Vijciema pagasta ziemeļaustrumu daļa izvietojusies Vidusgaujas ieplakā un pārējā pagasta daļa atrodas Tālavas zemienē, galvenokārt reljefu veido Vidusgaujas ieplaka 20 – 40 m virs jūras līmeņa. Lielākā Zvārtavas pagasta teritorija ietilpst Aumeisteru paugurvalnī, kas robežojas ar Sedas līdzenumu Z daļā un DA daļā ar Vidusgaujas ieplaku. Augstākais punkts ir Vasu kalns (88.8 m v.j.l.).

2.2. VIRSZEMES ŪDENS OBJEKTI

Hidrogrāfisko tīklu veido Gaujas un Salacas upes baseini, kā arī Emajegi upes baseins, kurā ietek Pedeles upe, kura plūst caur Valkas pagastu un Valku. Lielākās upes novada teritorijā ir Gauja, Vija, Omuļupe, Seda un tās pieteka Rikanda. Daudz nelielu ezeru, kuri galvenokārt veidojušies starppauguraiņu ieplakās un upju bijušās gultnes – vecupju ezeri.

2.3. KLIMATS

Valkas novada klimats ir kontinentālāks salīdzinot ar valsts rietumu rajoniem. Klimats ir mēreni vēss un stipri mitrs. Gada vidējā gaisa temperatūra 5,1 - 5,2 0C. Janvāra, februāra vidējā temperatūra ir -6,5 0 C; jūlijā 16,70 C. Nokrišņi iespējami vidēji katru otro dienu, vidēji 700 mm gadā, siltajā periodā 500 mm. Ievērojamais nokrišņu daudzums, mērenās temperatūras visu gadu rada paaugstinātu gaisa mitrumu un mākoņainumu. Aktīvo temperatūru summa 18000 - 19000 C. Veģetācijas periods 130 - 135 dienas. Bez sala periods 126 - 134 dienas. Stabila sniega sega parasti izveidojas decembra vidū un saglabājas līdz marta beigām. Tās vidējais biezums 26 cm. Pēdējās salnas gaisā 15. - 25. maijam, pirmās rudens salnas septembrī.

Gadā kopumā valdošie ir dienvidu, dienvidrietumu, rietumu virzienu vēji. Lielākais vēja ātrums ir novembrī – janvārī (mēnesī vidēji 3 – 5 m/s), mazākais jūlijā – augustā (mēnesī vidēji 2 – 3 m/s). Valkas novada teritorijā nav meteoroloģisko staciju.

2.4. AINAVA

Ainava ir cilvēku dzīves vide, resursi tūrisma attīstībai un pamats lauku iedzīvotāju nodarbošanās dažādošanai. Tā ir jebkuras administratīvās teritorijas sava veida vizītkarte. Ainavas struktūra būtiski iespaido teritorijas bioloģisko daudzveidību un daudzus gadījumos ainavai vai tās elementiem piemīt liela kultūrvēsturiska vērtība. Ainavu veidošana ir nepārtraukts process, kuram jābalstās uz ilgtspējīgas attīstības principiem, mēģinot savienot ainavu kontrolētu attīstību ar ekonomiskajām un sociālajām izmaiņām, kas parasti izraisa arī būtiskas ainavu izmaiņas. Valkas novadā ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamo ainavu apvidus „Ziemeļgauja”. Tā teritorijā ietilpst Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagasti. Ziemeļgaujas ielejai raksturīga mozaīkveida ainava ar ievērojamu biotopu un sugu daudzveidību. Šīm teritorijām ir izstrādāti savi aizsardzības un izmantošanas nosacījumi.

Valkas pilsēta un Kārķu, Valkas, Ērgemes pagasti ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā, kas ir vienīgā šāda veida īpaši aizsargājamā dabas teritorija Latvijā. Tā ir plaša teritorija, kurā starptautiski nozīmīgas dabas un ainaviskās vērtības tiek saglabātas nodrošinot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību.

Ērgemes pagastā ainavu struktūru nosaka Ērgemes pauguraines sīki paugurainais un stipri viļņotais reljefs. Estētiski un kultūrvēsturiski nozīmīgie ainavu elementi ir ozolu alejas, muižu un vecsaimniecību ēkas un parki, laukakmens mūra ēkas un to drupas, viensētu apstādījumi – ir raksturīgi tieši Ziemeļvidzemei. Liela ainaviskā vērtība ir neiztaisnotajām, neregulētajām mazajām upītēm.

Kārķu pagasta vērtīgākās ainavas – ceļa posms no „Naglām” līdz „Vēveriem”, Veckārķu ezera apkārtnē, Cepšu ezera apkārtnē, Bezdibeņa ezera apkārtnē, Augstais (Baltais kalns), Spaļu aleja, senu koku rinda ceļa posmā pirms Kārķu centra robežas braucot no Rūjienas puses.

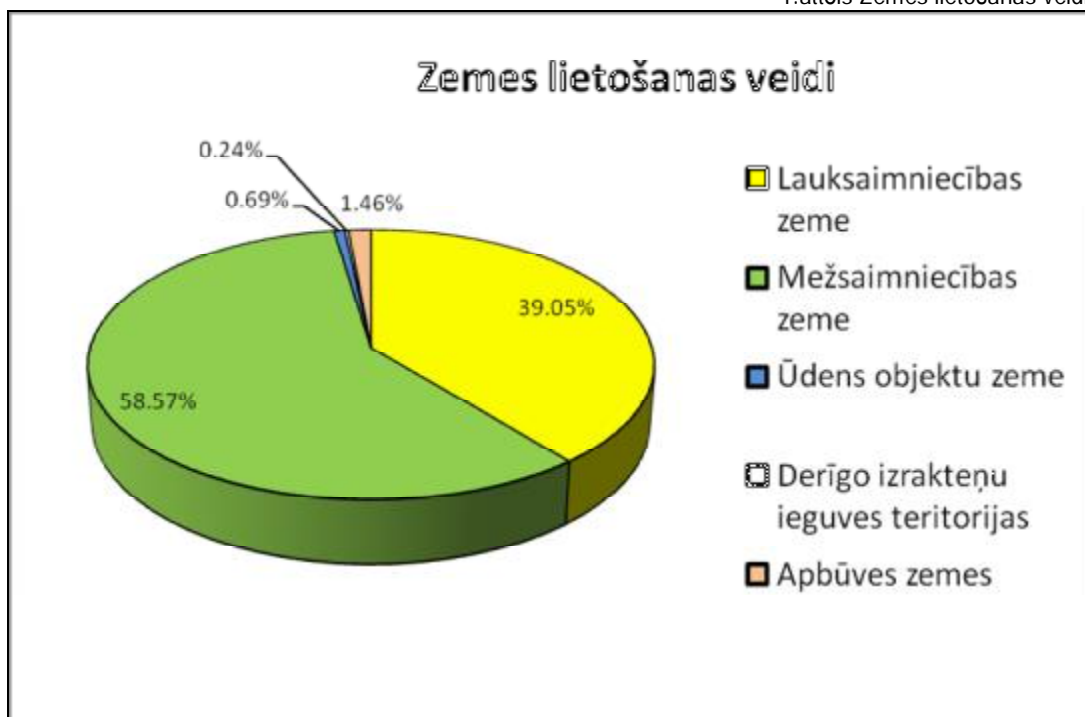
Vijciema pagasts ir laukiem bagāta teritorija ar dažādu vēstures periodu saimnieciskās darbības elementiem: stādījumiem (koku grupām) ap viensētām, senām alejām, laukakmens mūra ēkām, reljefam piekļautiem līkumotiem lauku ceļiem, muižas ēkām. Pagasta vērtīgākās ainavas ir Ziemeļgaujas aizsargājamo ainavu apvidus (NATURA 2000).

Zvārtavas pagasta ainavas kontrastainību nosaka koku sugu izplatība un eolās kāpas. Vizuāli pievilcīgas ir mežu ainavas, kas paveras no Valkas – Virešu ceļa. Zvārtavas pagasta teritorijas 4915 ha (28,9% no visas pagasta teritorijas) ietilpst Aizsargājamo ainavu apvidū „Ziemeļgauja”. Plašs skats uz Gaujas ielejas ainavu paveras Zvārtavas pagastā pie Valkas - Virešu ceļa, Cirgaļu meža masīvā. Vairākās vietās būtu vēlams ainavas atsegšana. Kā nozīmīgi ainavas elementi jāmin parkveida pļavas Valkas un Zvārtavas pagastos, iekšzemes kāpu masīvs Cirgaļu apkārtnē, Gaujas krastu atsegumi. Īpašu atraktivitāti Ziemeļgaujai piešķir iespēja vērot ainavas pārveidošanos Gaujas gultnes izmaiņu rezultātā.

Atsevišķās novada teritoriju vietās vērojama ainavas degradācija, kur neapsaimniekošanas rezultātā notiek pļavu, tīrumu apaugšana ar krūmiem, samazinās augu sugu sastāvs.

2.5.ZEMES IZMANTOŠANAS STRUKTŪRA

1.attēls Zemes lietošanas veidi

Pēc valsts zemes dienesta sagatavotajiem datiem uz 01.01.2013.

Valkas novada kopplatība ir 906,8 km². Kopumā 58,57% no novada teritorijas aizņem meži. Tie tiek uzskatīti par šī apvidus lielāko bagātību. Smilšainajās augsnēs dominē priežu sils un mētrājs, mālainākās augsnēs ar labiem mitruma apstākļiem - egļu vēris un damaksnis. Meži izmantojami ne vien mežsaimniecībai un kokmateriālu iegūšanai, bet arī sēņošanai, ogošanai, medībām un atpūtai.

No kopējās novada teritorijas 39,05% aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes – aramzemes, pļavas un ganības.

Purvi ir salīdzinoši jauni un sekli, tāpēc nav īpaši bagāti ar kūdru. Kārķu pagastā 427ha lielajam Bezdibeņa purvam ir noteikts dabas lieguma statuss.

Novada teritorijā sastopami šādi derīgie izrakteņi:

- Ērgemes pagastā ir smilts un grants atradnes;
- Kārķu pagastā ir nelielas smilts un grants atradnes;
- Valkas pagastā ir vairākas smilts un grants atradnes, kā arī kūdras lauka ekspluatācija, kas notiek Ķeizaru (Pungī) purvā, to apsaimnieko SIA „Valkas meliorācija”. Ķeizarpurva izstrāde pieļaujama purva dienvidu daļā. Savukārt Ķeizarpurva rietumdaļā, kur sastopamas atklātā augsnes ar minerālaugsnes salām, kūdras izstrāde nav vēlama;
- Zvārtavas pagastā ir smilts un grants atradnes (1,7 un 1,6 ha), nozīmīgi kūdras krājumi un Vasu saldūdens kaļķiežu atradne (krājumi 4000 m³).

2.6. AIZSARGĀJAMĀS TERITORIJAS

Kārķu un Ērgemes pagasta teritorija pilnībā un daļa no Valkas pagasta teritorijas atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (turpmāk tekstā ZBR), kas ir starptautiskas nozīmes aizsargājama dabas teritorija un atrodas īpašā valsts aizsardzībā.

Gar Gauju visā novada teritorijā atrodas aizsargājamais ainavu apvidus (turpmāk tekstā AAA) „Ziemeļgauja”, kuram ir izstrādāti un Ministru Kabineta noteikumiem apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Šajā teritorijā iekļaujas Zvārtavas, Vijciema un Valkas pagasti.

1999. gada 15. jūnija LR Ministru kabineta apstiprinātos noteikumus par dabas liegumiem un saskaņā ar grozījumiem MK 15.06.1999. noteikumos Nr. 212 izslēdzot no dabas liegumu saraksta dabas liegumus „Zemā sala”, „Pukšu purvs” un „Pirtsliča līkā atteka”, jo tie ir iekļauti aizsargājamo ainavu apvidū „Ziemeļgauja”. Valkas novada teritorijā ir iekļauti sekojoši liegumi:

- Bednes purva dabas liegums, Vadaiņa purva dabas liegums, Taurišu ezera dabas liegums;
- Lapiņu ezera dabas liegums Zvārtavas pagastā;
- Kārķu purvs Kārķu pagastā;
- Burgas pļavas, Valkas pagastā;
- Ērgemes pagasta dienvidu daļā ir Sedas purva liegums;

Kā Natura 2000 objekti Valkas pagasta teritorijā atrodas dabas liegums „Burgas pļavas”, Sedas purvs, mikroliegumi „Bulvāra riests” un „Igaunijas riests”. Zvārtavas pagastā Bednes purvs, Lapiņu ezers, Taurišu ezers, Vadaiņu purvs. Ērgemes pagasta D daļā ietilpst Sedas purva liegums.

Kā AAA „Ziemeļgauja” novada teritorijā ir Pirtsliča līkā atteka, Pukšu purvs un Zemā sala, bet teritorijas, kas ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā ir Burgas pļavas, Sedas purvs, Kārķu purvs.

2.7. TERITORIJAS VIENOTĪBA

Novada teritorija ir ģeogrāfiski vienota, ja ir labvēlīga telpiskā konfigurācija, atsevišķas tās daļas nešķēļ citas administratīvās teritorijas un nenorobežo grūti pārvarami dabiskie šķēršļi (piemēram, lielas upes, kuru krastus nesavieno tilti labvēlīgās vietās, ezeri, lieli mežu, purvu masīvi un citas reti apdzīvotas un grūti šķērsojamas teritorijas).

Novada teritorija nav salīdzinoši liela, bet pateicoties tam, ka novada centrs nosacīti atrodas uz centra ass, tālākās vietas ir Kārķu un Zvārtavas pagasts – apmēram 40 km no Valkas. Ceļu struktūra labi nodrošina iekšējo vienotību un sasniedzamību. Caur visiem novada pagastu centriem izņemot Vijciemu iet ceļš „Ziemeļu stīga” (Ainaži – Vireši). Lai uzlabotu novada iekšējo transporta kustību, galvenokārt nepieciešams uzlabot ceļa segumu un sabiedriskā transporta kustību.

3.IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMS

3.1. IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS

Kopīgais iedzīvotāju skaits pēc pilsonības migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā PMLP) datiem uz 2014.gada 1.janvāri Valkas novadā bija 9867.

Iedzīvotāju skaits Valkas novada pastāvēšanas laikā periodā no 2009.gada līdz 2014.gadam ir samazinājies par 7,6 %.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir vērojama iedzīvotāju skaita samazinājums, kas skaidrojams ar bezdarba līmeni novada teritorijā.

Novadā lielākā apdzīvotā teritorija ir Valkas pilsēta ar 5690 iedzīvotājiem, kas ir vairāk nekā puse no pašvaldības iedzīvotāju skaita. Zvārtavas pagastā dzīvo vismazāk iedzīvotāju 427, kas ir uzskatāms par negatīvu skaitu, jo ir būtisks projektu ieviešanā, kas saistās ar ūdenssaimniecības projektu ieviešanu.

1.tabula Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Teritorija	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Valka	6164	6088	6010	5858	5835	5690
Ērgemes pagasts	1014	1006	994	974	956	928
Kārķu pagasts	755	757	753	745	735	714
Valkas pagasts	1472	1486	1455	1411	1401	1387
Vijciema pagasts	776	753	745	748	733	721
Zvārtavas pagasts	499	478	479	460	449	427
Kopā novadā	10680	10568	10445	10196	10109	9867

2.tabula Dzimstība sadalījumā pa gadiem

Gads	Valka	Ērgemes pagasts	Kārķu pagasts	Valkas pagasts	Vijciema pagasts	Zvārtavas pagasts	Kopā
2005	48	6	5	5	6	4	74
2006	51	4	2	11	9	4	81
2007	46	5	6	12	5	5	79
2008	54	9	5	11	8	4	91
2009	39	2	3	10	3	2	60
2010	47	11	4	10	4	3	79
2011	36	9	6	3	3	1	73
2012	36	11	6	14	10	6	125
2013	38	8	2	14	9	2	87

Novadā samazinās iedzīvotāju līdz darbaspējas vecumam īpatsvars, kam galvenais iemesls ir dzimstības samazināšanās.

3.tabula Mirstība sadalījumā pa gadiem

Gads	Valka	Ērgemes pagasts	Kārķu pagasts	Valkas pagasts	Vijciema pagasts	Zvārtavas pagasts	KOPĀ
2005	111	14	13	22	8	6	174
2006	119	11	14	26	9	5	184
2007	104	16	15	27	7	12	181
2008	121	12	10	19	4	7	173
2009	121	4	6	17	6	4	141
2010	93	15	8	19	5	8	148
2011	73	10	7	16	7	7	138
2012	86	16	14	19	14	6	166
2013	92	13	11	21	4	4	158

Negatīvais dabiskais pieaugums ir viens no galvenajiem faktoriem, kas izskaidro iedzīvotāju skaita samazināšanos novadā pēdējo gadu laikā.

3.2. VECUMA STRUKTŪRA

Novada kopīgā demogrāfiskā slodze⁵ uz 2014.gada sākumu bija 564 iedzīvotāji līdz darbības vecumam un virs darbības vecuma uz 1000 iedzīvotājiem. Demogrāfiskā slodze ir augstāka un līdz ar to nelabvēlīgāka nekā Latvijā kopumā – 514 (skat. 4.tabulā). Savukārt 2013. gada sākumā demogrāfiskā slodze kopumā novadā bija 559, bet Latvijā 540, tātad ir secināms, ka salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem Valkas novadā demogrāfiskā slodze ir palielinājusies. Iedzīvotāju darba spējas vecuma īpatsvars novadā ir zemāks nekā Latvijā kopumā.

Vērtējot demogrāfisko slodzi novada teritorijā, jāsecina, ka tikai Vijciema pagastā tā ir labvēlīgāka, kā Latvijā kopumā.

Visās pārējās novada teritorijās demogrāfiskā slodze ir samērā atšķirīga. Valkā – 584, Ērgemes pagastā – 547, Kārķu pagastā – 602, Valkas pagastā – 524, Vijciema pagastā – 471, Zvārtavas pagastā – 564. Jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar 2013.gada datiem, demogrāfiskās slodzes rādītāji ir palielinājušies Valkas pilsētā un Valkas pagastā. Novada kopējais demogrāfiskās slodzes rādītājs 2014.gadā salīdzinājumā ar 2009.gada datiem ir pieaudzis par 4,8 %, bet Latvijā par 5,3%.

⁵ Demogrāfiskā slodze - darbības vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1 000 personām darbības vecumā.

4.tabula Vecuma struktūra un demogrāfiskā slodze

Novada teritorija	ledzīvotāju skaits	ledzīvotāji līdz darbaspējas vecumam	ledzīvotāji darbaspējas vecumā	ledzīvotāji virs darbaspējas vecuma	Demogrāfiskā slodze
<i>Dati uz 01.01. 2013</i>					
Valka	5835	624	3700	1493	572
Ērgemes pagasts	956	124	617	215	549
Kārķu pagasts	735	94	458	183	605
Valkas pagasts	1401	205	924	272	516
Vijciema pagasts	733	93	498	142	248
Zvārtavas pagasts	449	63	286	100	570
Latvijā	2201196	306524	1429542	465130	540
Kopā novadā	10109	1221	6483	2405	559

<i>Dati uz 01.01.2014</i>					
Valka	5690	644	3592	1454	584
Ērgemes pagasts	928	125	600	203	547
Kārķu pagasts	714	90	445	178	602
Valkas pagasts	1387	216	910	261	524
Vijciema pagasts	721	90	490	141	471
Zvārtavas pagasts	427	59	273	95	564
Latvijā	2180293	309595	1416297	454401	539
Kopā novadā	9867	1224	6311	2332	564

Pēc PMLP datiem

3.3. DZIMUMA STRUKTŪRA

Zemāk tekstā, tabulā ir apkopoti dati par 2013.gadu, kur atspoguļots novada iedzīvotāju skaits pēc dzimumiem, pa pagastu teritorijām un Valkas pilsētā, savukārt 2014.gada statistika sniedz ieskatu par Valkas novadu un Latviju kopumā.

Kopējais novada iedzīvotāju skaits pēc 2014. gada 1.janvāra datiem ir 9867, kas ir par 2,4% mazāks nekā 2013.gadā, bet salīdzinājumā ar 2009.gadu iedzīvotāju skaits novadā ir samazinājies par 6,63%. Novadā iedzīvotāju sadalījums pēc dzimuma ir atšķirīgs. Valkas novadā dzīvo 4699 vīriešu jeb 47,62% no kopējā iedzīvotāju skaita 2014.gada sākumā un 5168 sievietes, kas ir par 4,7% vairāk nekā vīriešu. Latvijā kopumā sieviešu pārsvars ir lielāks 53,5%, bet vīriešu – mazāks 46,5%, līdzīgi kā novada teritorijā.

5.tabula Iedzīvotāju skaits novadā pēc dzimuma

Novada teritorija	Vīrieši		Sievietes		Kopā
	skaits	%	skaits	%	skaits
<i>Dati uz 01.01.2013</i>					
Valka	2667	45,7	3168	54,3	5835
Ērgemes pagasts	488	51,0	468	49,0	956
Kārķu pagasts	365	49,7	370	50,3	735
Valkas pagasts	710	50,7	691	49,3	1401
Vijciema pagasts	368	50,2	365	49,8	733
Zvārtavas pagasts	231	51,4	218	48,6	449
Latvijā	1020920	46,4	1180276	53,6	2201196
Kopā novadā	4829	47,8	5280	52,2	10109

<i>Dati uz 01.01.2014</i>					
Latvijā	1013172	46,5	1167121	53,5	2180293
Kopā novadā	4699	47,6	5168	52,4	9867

Pēc PMLP datiem

3.4. NACIONĀLAIS SASTĀVS

Vērtējot novada iedzīvotājus pēc nacionālā sastāva ir secināms, ka latviešu īpatsvars starp novada iedzīvotājiem 2013.gada sākumā ir 76%, tas ir augstāks nekā Latvijā kopumā, kur latviešu īpatsvars ir 59,5%.

Starp citām tautībām, kas dzīvo Valkas novada teritorijā minami, krievi, ukraiņi, baltkrievi, igauņi, lietuvieši un poļi.

3.5. APDZĪVOJUMS

Valkas novada apdzīvojuma struktūru veido viena pilsēta un pieci pagasti. Lielākā apdzīvotā vieta novadā ir Valkas pilsēta, kurā dzīvo 5690 iedzīvotāju jeb 57,7% no visas novada teritorijas. Valkas pilsēta ir Valkas novada administratīvais centrs. Salīdzinot ar kaimiņu pašvaldību administratīvajiem centriem Valka (5690) iedzīvotāju skaita ziņā ir apdzīvotākais novada centrs.

Smiltēnē 2014.gada sākumā dzīvoja 5605 iedzīvotāju, Strenčos 1285 iedzīvotāju, bet Apē 542 iedzīvotāju. Valkas novada kopējais iedzīvotāju blīvums ir 10,9 iedzīvotāji uz vienu kvadrātkilometru.

Novada lauku teritorijā – Ērgemes, Kārķu, Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagastos vidējais iedzīvotāju blīvums ir (5,0) iedzīvotāji uz kvadrātkilometru, kas ir zemāks par vidējo Latvijas iedzīvotāju blīvumu. Latvijā vidējais iedzīvotāju ir 35 cilvēki uz km². Zvārtavas pagastā ir viszemākais – 2,5 iedzīvotāju uz vienu kvadrātkilometru. Teritorijas apdzīvojuma blīvuma struktūra atspoguļota tabulā (skat. tabulā).

6.tabula Iedzīvotāju blīvums

<i>Novada teritorija</i>	<i>Iedzīvotāju blīvums, iedz./km²</i>
Valka	396,2
Ērgemes pagasts	5,2
Kārķu pagasts	5,8
Valkas pagasts	5,0
Vijciema pagasts	5,1
Zvārtavas pagasts	2,5
Kopā novadā	10,9

Apdzīvojuma raksturs atbilst caurmēra Latvijas lauku teritorijām, to nosaka iedzīvotāju sadalījums pēc dzīves vietas ciemos un viensētās.

Būtisku lomu novada teritorijā spēlē ciemi, kuros dzīvo lielākā daļa no pagastu teritoriju iedzīvotājiem. Daudzi iedzīvotāji dzīvo arī Latvijai tradicionālās viensētās.

7.tabula Iedzīvotāju skaits novada apdzīvotajās vietās un vietējās nozīmes centros

<i>Ciems/apdzīvota vieta</i>	<i>Iedzīvotāju skaits uz 01.01.2009</i>
Ērgemes pagasts	
Ērgeme – vietējās nozīmes centrs – ciems	320
Omuļi – apdzīvota vieta	43
Turna – apdzīvota vieta	92
Kārķu pagasts	
Kārķi vietējās nozīmes centrs – ciems	360
Vēveri – apdzīvota vieta	19
Veckārķi – apdzīvota vieta	33
Valkas pagasts	
Sēļi – vietējās nozīmes centrs – ciems	327
Lugaži – vietējās nozīmes centrs – ciems	303
Saule – apdzīvota vieta	26
Zīle – apdzīvota vieta	35
Pedele – apdzīvota vieta	35
Vijciema pagasts	
Vijciems – vietējās nozīmes centrs – ciems	347
Zvārtavas pagasts	
Stepi – vietējās nozīmes centrs – ciems	181
Mierkalns – apdzīvota vieta	32
Putras – apdzīvota vieta	16
Zaķi – apdzīvota vieta	57
Vērsīši – apdzīvota vieta	10

Jaunāmuiža – apdzīvota vieta	7
Cirgaļi – apdzīvota vieta	15
Kaķumciems – apdzīvota vieta	15

Lielākais ciems novadā ir Kārķi – Kārķu pagasta centrs, kurā dzīvo 360 iedzīvotāju. Ērgemes pagasta centrā Ērgemē dzīvo 330, Valkas pagasta lielākajos ciemos Sēļos un Lugažos dzīvo attiecīgi 327 un 303 iedzīvotāji, Zvārtavas pagasta Stepu ciemā – 181 iedzīvotājs.

Apdzīvoto vietu relatīvais lielums ir būtisks rādītājs saistībā ar apdzīvoto vietu tīklu un kopējo iedzīvotāju skaitu, kā arī saimniecisko dzīvi teritorijā. Visos pagastos galvenie ciemi ir arī saimnieciskās dzīves centri, ar salīdzinoši daudzveidīgu saimniecisko struktūru. Taču ņemot vērā zemo iedzīvotāju blīvumu, kā arī iedzīvotāju koncentrāciju galvenokārt ciemos, turklāt apstākļos, kur ciemu skaits uz teritorijas platību ir salīdzinoši zems, liek meklēt novadā jaunas attīstības iespējas pakalpojumu teritoriālā izkārtojuma pilnveidē un iedzīvotāju mobilitātes iespēju veicināšanā, nodrošinot iespējami daudz pakalpojumu visos pagastu centros un organizējot ikdienas laikā pastāvīgi funkcionējošu iekšējo sabiedriskās satiksmes tīklu.

3.6. IEDZĪVOTĀJU KUSTĪBA

Iedzīvotāju kustība pēc dažādiem pakalpojumiem, uz darbu, mācībām ārpus administratīvajām teritorijām galvenokārt nosaka sociālās infrastruktūras objektu (gan pašvaldību pārziņā esošu, gan privātu), reģionālo administratīvo iestāžu un darba vietu izvietojums, kā arī ceļu stāvoklis un sabiedriskā transporta iespējas.

Novadā vērojama iedzīvotāju kustība gan starp Valkas pilsētu un pagastu pārvaldēm, gan ārpus novada. Pastāv tendence, ka iedzīvotāju kustība starp novada teritorijām palielinās, un arī kustība uz āru palielinās.

No Valkas pilsētas vērojama šāda salīdzinoši izteiktākā iedzīvotāju kustība:

- skolēni/studenti uz Valmieru, Rīgu;
- iedzīvotāji pēc pakalpojumiem uz Valgu, Valmieru;
- uz darba vietām Valgā, Valkas pagastā, Valmierā.

No Ērgemes pagasta vērojama šāda salīdzinoši izteiktākā iedzīvotāju kustība:

- skolēni uz Valku, Valmieru;
- iedzīvotāji pēc pakalpojumiem uz Valku, Valgu;
- skolēni uz mākslas, mūzikas un sporta skolām uz Valku;
- uz darba vietām Valkā.

No Kārķu pagasta vērojama šāda salīdzinoši izteiktākā iedzīvotāju kustība

- skolēni uz Naukšēniem, Valku, Valmieru;
- skolēni uz mākslas, mūzikas un sporta skolām uz Valku;
- iedzīvotāji pēc dažādiem pakalpojumiem uz Valku, Rūjienu;
- uz darba vietām Valkā un Strenčos.

No Valkas pagasta vērojama šāda salīdzinoši izteiktākā iedzīvotāju kustība

- skolēni uz Valku;
- iedzīvotāji pēc pakalpojumiem uz Valku, Valgu;
- skolēni uz mākslas, mūzikas un sporta skolām uz Valku;
- uz darba vietām Valkā.

No Vijciema pagasta vērojama šāda salīdzinoši izteiktākā iedzīvotāju kustība

- skolēni uz Smilteni, Valku, Bilsku;
- iedzīvotāji pēc pakalpojumiem uz Smilteni, Valku, Valgu, Valmieru;
- skolēni uz mākslas, mūzikas un sporta skolām uz Smilteni; Valmieru, Valku;
- uz darba vietām Smiltē, Valkā, Strenčos, Valmierā.

No Zvārtavas pagasta vērojama šāda salīdzinoši izteiktākā iedzīvotāju kustība

- skolēni uz Gaujienu, Smilteni, Valku;
- iedzīvotāji pēc pakalpojumiem uz Valku, Gaujienu, Smilteni;
- uz darba vietām Smiltē, Valmierā, Valkā.

4.DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS

4.1. DABAS TERITORIJAS UN OBJEKTI

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (turpmāk tekstā ZBR) ir starptautiskas nozīmes aizsargājama dabas teritorija, kura atrodas valsts aizsardzībā. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (ZBR) teritorijas pārvaldīšanu, saskaņā ar MK 02.06.2009. noteikumu Nr. 507 „Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums” 2.1. un 5.2. apakšpunktu, veic administrācija. Dabas aizsardzības pārvalde ir vides ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. ZBR mērķis ir nacionālā un starptautiskā nozīmē sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomikas attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā, tāpat arī nodrošināt informācijas apriti vides pētījumos, monitoringa un vides izglītības jomā, veidot sabiedrības apziņu par vides un dabas aizsardzību, kā arī sekmēt teritorijā degradētu ekosistēmu atjaunošanu.

Aizsargājamo ainavu apvidus (turpmāk tekstā AAA) „Ziemeļgauja” ietver Gaujas upi apmēram 140 km garumā, tās ieleju (no Gulbenes un Alūksnes novadiem līdz Valmierai) un bioloģiski vērtīgās platības ap to. AAA kopīgā platība – 21749 ha. Aizsargājamo ainavu apvidū ietilpst daļa no Valkas novada (Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagasts). Ielejai raksturīga ļoti liela ainavas dažādība ar ievērojamu biotopu un sugu daudzveidību.

Latvijā ir 259 dabas liegumi. Tās ir teritorijas, kurās aizsargā retas vai izzūdošas sugas vai biotopus, parasti cilvēku mazpārveidotas un saskaņoti apsaimniekotas platības, no tiem Valkas novada teritorijā atrodas 7 dabas liegumi.

Teritorijā atrodas 20 valsts nozīmes dabas pieminekļi. Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājami koki, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Precizētu informāciju par novada īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dižkokiem skatīt pielikumu 1.un 2.

4.2. KULTŪRVĒSTURISKIE OBJEKTI UN TERITORIJAS

Valsts aizsargājami kultūras pieminekļi izdalīti ar mērķi saglabāt to zinātnisko, kultūrvēsturisko un estētisko vērtību. Pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie objekti - parādīt kultūras objektus, kuri perspektīvā varētu iegūt valsts noteiktu aizsardzības statusu.

Valkas novada teritorijā atrodas 33 no Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ietvertajiem kultūras pieminekļiem, kas apstiprināti ar LR Kultūras ministrijas 05.10.2009. KM rīkojums "Grozījums Kultūras ministrijas 1998.gada 29.oktobra rīkojumā Nr.128 "Par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu"" ("LV", 165 (4151), 16.10.2009.) Aizsargājami un izmantojami saskaņā ar likumu Par kultūras pieminekļu aizsardzību un MK 26.08.2003. noteikumiem Nr.474 - Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu.

No 33 kultūras pieminekļiem, 27 ir nekustamie kultūras pieminekļi. Bez tam novada teritorijā ir 12 vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie objekti.

Valkas novada teritorijā atrodas 23 valsts vai vietējas nozīmes arheoloģiskie pieminekļi, 6 – mākslas pieminekļi, 3 arhitektūras pieminekļi un 1 vēstures piemineklis. Valsts aizsardzībā esošo nekustamo kultūras pieminekļu sarakstu Valkas novada teritorijā var aplūkot tabulā (skatīt 3.pielikumu).

Valkas novada teritorijā ir vairāki vietējas nozīmes arhitektūras, kultūrvēsturiskie un dabas objekti. Valkas pilsētā kā vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis ir Planču pilskalns.

Tagadējā Vijciema pagasta centrā saglabājušās daudzas 19.gadsimtā celtās muižas ēkas. Pagastā ir vismaz astoņi unikāli objekti, kas pelna ievērtību arī šobrīd. Tie ir: Vijciema luterāņu baznīca, Celīškalns, Bitarīnkalns, Ielīcu etnogrāfiskā sēta, Čiekurkalte, Meža skola, medību pils un pagasta centrs.

Ērgemes centrā atrodas Livonijas laikā celtās (14.gs., rakstos minēta 1323.g.)Ērgemes pilsdrupas – republikas nozīmes vēstures un arheoloģijas piemineklis. Vietējās nozīmes arheoloģijas piemineklis – Garais kalns (Pilskalns; Cepurkalns), 1880.gadā celtais draudzes skolas nams ar skolas piebūvi 1964.g., Brīvības cīņās 1919.gadā kritušo igauņu un Ziemeļlatvijas armijas cīnītāju brāļu kapi.

Valkas pagasta teritorijā atrodas "Jaunvīndedzes", kas ir dzimtās mājas Latvijas armijas ģenerālim Pēterim Radziņam, kur uzstādīts piemiņas akmens. Savukārt "Strautiņi" ir dzimtās mājas dzejniecei Velgai Krilei (1945.-1991.).

Viena no lielākajām Kārķu pagasta bagātībām ir mežs un dižkoki. Profesora Gunta Eniņa ekspedīciju laikā Kārķos uzmērīti 16 dižkoki, vēsturiski un savdabīgi koki.

Zvārtavas pagastā Lācīšu un Veckurpnieku pilskalni, Eļmu, Mieniķu, Zaķu, Putru senkapi, Bedņu svētā liepa, Tiliku Jāņakalns- kulta vietas, Buliņu viduslaiku kapsēta. Novada nozīmes jeb perspektīvie kultūrvēsturiskie pieminekļi (skatīt 4.pielikumu).

5.INFRASTRUKTŪRA

5.1. SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA

Satiksmes infrastruktūra ir viens no teritorijas infrastruktūras elementiem, kas nodrošina tās dzīvotspēju. Konkurētspējīga satiksmes infrastruktūra ir viens no svarīgākajiem novada ekonomiskai attīstībai. Valkas novada novietojums Latvijas pierobežā ir labvēlīgs kravas un pasažieru pārvadājumu attīstībai.

5.1.1. Autoceļi

Kopīgais ceļu garums Valkas pilsētā, Ērgemes, Kārķu, Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagastos ir 491,11 km, no tiem 223,47 km ir valsts galvenie autoceļi un 267,64 km ir pašvaldības ceļi (skat. tabulu). Valkas novada teritorijā meža ceļu kopējais garums pēc AS „Latvijas valsts meži” sniegtajiem datiem ir 301,61 km. Ņemot vērā lielo teritoriju platību, mežu masīvus, ceļu blīvums ir neliels – 0,54 km uz kvadrātkilometru. Šis rādītājs atpaliek no Latvijas vidējā rādītāja.

8.tabula Autoceļu garums novada teritorijā

Novada teritorija	Autoceļu kopgarums pašvaldībā, km	No tiem		Kopējais ceļu blīvums, km / 1 km ²
		Valsts galvenie autoceļi, km	Pašvaldību autoceļi, km	
Valkas pilsēta	44,15		44,15	3,11
Ērgemes pagasts	108,61	42,7	65,91	0,61
Kārķu pagasts	75,37	46,8	28,57	0,61
Valkas pagasts	120,83	65,74	55,09	0,43
Vijciema pagasts	58,26	35,2	23,06	0,41
Zvārtavas pagasts	83,89	33,03	50,86	0,49
Kopā novadā	491,11	223,47	267,64	0,54

Valkas pilsētas un Valkas pagasta teritoriju šķērso valsts galvenais ceļš A3 (Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža), kas ir Eiropas nozīmes ceļš E264 (Inčukalns – Valmiera – Igaunijas Republikas robeža). Valkas pagasta teritorijā šī ceļa garums ir 12 kilometri un 5,7 kilometri iet pa Valkas pilsētas ielām. Šim ceļam ir dots arī starptautiskais nosaukums VIA Hanseatica.

Novada teritoriju šķērso šādi valsts reģionālie autoceļi:

- P22 Valka – Rūjiena;
- P23 Valka – Vireši;
- P24 Valka – Smiltene.

Ceļš P22 šķērso trīs pagastus Kārķu, Ērgemes un Valkas pagastus. Šis ceļš savieno Valku ar Rūjieni un iet cauri diviem pagastu centriem Kārķiem un Ērgēmi. Kopš 2013.gada šim autoceļam visa novada teritorijā ir asfalta segums.

Ceļš P23 Valka – Vireši šķērso Valkas pagasta lielāko ciemu Sēji un iet arī caur Zvārtavas pagasta centru Stepī. Asfalts ir tikai posmā Valka – Gaujas tilts, t.i., 14 kilometri. Zvārtavas pagastā asfalts ir tikai caur centru Stepī 730 metru garumā. Lai uzlabotu saikni starp Valku uz Zvārtavas pagastu, ir nepieciešams noasfaltēt ceļa posmu Gaujas tilts – Stepī.

Ceļš P24 ir ar melno segumu un tas šķērso Valkas pagastu un Vijciema pagastu attiecīgi 10,9 kilometru un 15,9 kilometru garumā.

Šie trīs valsts reģionālie autoceļi ietilpst projektā „Ziemeļu stīga”, kas ir iekļauts VARAM dokumentā „Priekšlikumi par Latvijai stratēģiski nozīmīgiem projektiem 2014.–2020.gadā”, savieno Ainaži – Mazsalaca – Rūjiena – Valka – Gaujiena – Vireši – Krievijas robeža. Realizējot šo projektu tiks veikts grants seguma remonts, jauna asfaltbetona seguma izbūve. Autoceļa posma, kuru skar šis projekts, garums Valkas novadā ir 79,4 km (tai skaitā 36,8 km ar melno segumu, 42,6 km ar grants segumu). Šis posms skar vairākas novada teritorijas, izņemot Vijciema pagastu (kopā 5 novada teritorijas: Kārķu, Ērgemes, Valkas pagastu, Valkas pilsētas un Zvārtavas pagasta).

Pagastu teritoriju šķērso šādi valsts vietējie autoceļi:

- Valka – Pedele – Ērgeme (V236);
- Valka – Dadži (V258);
- Ausekļi – Burga (V259);
- Cirgaļi – Palsmane – Ūdrupe (V248);
- Vecbilska – Cirgaļi (V229);
- Ērgeme – Turna – Daksti (V237);
- Ērgeme – Omuļi – Igaunijas robeža (V256);
- Piksāri – Veckārķi (V180);
- Burtņieki – Ēvele – Daksti – Veckārķi (V231);
- Kārķi – Upeslejas (V257);
- Puikule – Rencēni – Vēveri (V112);
- Naukšēni – Omuļi (V230);
- Cempi – Brenguļi – Trikāta – Vijciems (V182);
- Strenči – Vijciems – Mežmuiža (V240);
- Lipši – Spicrāmis (V261).

Ērgemes, Vijciema un Valkas pagasta centrus ar Valkas pilsētu vieno asfaltēti ceļi. Savā starpā pagastu centri ir vienoti ar ceļiem, kuriem nav pilnībā asfalta seguma. Pagastu ceļi ir ar grants un grunts segumu, ar asfalta segumu ir tikai daļa no ciemu ielām. Pagasta ceļi lielākoties ir sliktā stāvoklī, jo pašvaldībai trūkst līdzekļu to remontam.

Autoceļu sliktais stāvoklis ir viens no novada attīstības bremsējošiem faktoriem. 2006. gada 21. novembrī Valkas pilsētas dome pieņēma lēmumu „Par tranzīta maršruta ielas izmaiņām”. 2007.gada 19.martā tika noslēgts trīspusējs sadarbības līgums starp LR Satiksmes Ministriju, VAS „Latvijas Valsts ceļi” un Valkas pilsētas domi par perspektīvā Valkas pilsētas tranzītielas sīciņu projekta izstrādi. Pamatojoties uz Valkas pilsētas domes saistošajiem noteikumiem Nr.10 „Valkas pilsētas teritorijas plānojums” (stājies spēkā 2007. gada 14. jūnijā), tika izstrādāts „Sīciņu projekts perspektīvā tranzīta maršruta Valkas pilsētā uzlabošanai un attīstībai pa Zemgales, Burtņieku, Parka, Varoņu un Rūjienas ielām” un apstiprināts tehniskais projekts, kas tagadējo tranzītceļu novirza pa pilsētas nomali, atslogojot pilsētas centru un nodrošinot tranzīta transporta optimālu kustību, tādējādi pilsētā nodrošinot satiksmes un gājēju drošību.

2011.gadā tika pabeigts 4,749 kilometrus garā Valkas apvedceļa būvniecība, kas atslogo pilsētas centru no tranzīta transporta kustības, tādējādi arī uzlabojot satiksmes kustības un gājēju drošību pilsētā. Pilnībā tika rekonstruēts apvedceļa maršrutā esošais tilts pār Pedeles upi. Valkas apvedceļa garumā izbūvētas arī gājēju ietves, velosipēdistu celiņi, autobusu pieturas, inženiertehniskās komunikācijas – lietus ūdens kanalizācija un drenāžas sistēma, veikta apzaļumošana un labiekārtošana. Trokšņa un piesārņojuma mazināšanai dzīvojamām mājām pie apvedceļa uzstādīti speciāli žogi un vārti, fasādes pusē nomainīti logi.

Novada teritorijā pavisam darbojas 4 degvielas uzpildes stacijas un 1 dabas gāzes uzpildes stacija. Valkas pilsētā 3 degvielas uzpildes stacijas un 1 dabas gāzes uzpildes stacija. Ērgemes pagastā viena degvielas uzpildes stacija. Kārķu, Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagastā nav degvielas uzpildes staciju.

9.tabula Attālumi starp novadu centriem un citiem attīstības centriem, pa autoceļiem, km

	Valka	Ērgeme	Kārķi	Stepi	Vijciems	Smiltene	Valmiera
Valka		14	30	37	28	43	46
Ērgeme	14		16	51	36	57	60
Kārķi	30	16		67	58	54	50
Stepi	37	51	67		27	38	76
Vijciems	28	36	58	27		19	50
Smiltene	43	57	54	38	19		35
Valmiera	46	60	50	76	50	35	

Ceļu tīkls novada teritorijā ir nevienmērīgs. To raksturo zems blīvums un zema iekšējo savienojumu kvalitāte. Ceļu tīkla telpiskā struktūra katra pagasta teritorijā ir atšķirīga. Tā veidojusies vēsturiski, kur galvenie ceļi savstarpēji tieši nevieno lielākos novada centrus.

5.1.2. Sabiedriskais transports

Valkas novadā esošais autobusu maršrutu tīkls skolēniem nodrošina iespēju apmeklēt izglītības iestādes un nodrošina iedzīvotājus ar sabiedriskā transporta pakalpojumiem, lai nokļūtu darbavietās, ārstniecības iestādēs, valsts un pašvaldību institūcijās to darba laikā.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs SIA "VTU Valmiera" sabiedriskā transporta pakalpojumus sniedz 23 reģionālās vietējās nozīmes maršrutu 92 reisos, gada vidējais nobraukums sastāda 698238 km.

Valkas novada reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkls ir izveidots, tā, lai no katra pagasta centra ir iespējams nokļūt novada centrā. No Ērgemes, Kārķu un Vijciema pagastiem novada centrā var nokļūt vairāk kā 2 reizes dienā, no Zvārtavas pagasta nokļūšanas iespējas ir 2 reizes nedēļā, kas ir nepietiekoši un šī jautājuma atrisināšana ir aktuāla Valkas novada domei. Nokļūšanu no novada attīstības centriem uz Valkas pilsētu nodrošina šādi reģionālās vietējās nozīmes maršruti: Nr.5384 Rūjiena-Kārķi-Valka (caur Ērgemi, Kārķiem), Nr.6505 Smiltene-Aumeisteri-Valka (caur Sēļiem, Cirgaļiem, Kalnaini, Gauju), Nr.6506 Valka-Gauja-Aumeisteri-Smiltene, Nr.6627 Smiltene-Valka (caur Vijciemu), Nr.6614 Valka-Omuļu skola (caur Pedeli), Nr.5520 Valka-Pedele-Ērgeme, Nr.6670 Valka-Ķemere – Ēvele – Valka (caur Ērgemi).

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs SIA „VTU Valmiera” sabiedriskā transporta pakalpojumus Valkas pilsētā sniedz 2 maršrutos : Lauktehnika –Autoosta 18 reisi un Lauktehnika-Lugažu stacija 10 reisi.

Maršruti tiek atjaunoti vai izveidoti no jauna pamatojoties uz piešķirto valsts budžeta dotāciju sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem.

Valkas un Smiltenes pilsētas maršruti tika pārveidoti par reģionālās nozīmes maršrutiem, kā to paredz Sabiedriskā transporta pakalpojuma likuma Pārejas noteikumu 18.punkts.

Bez reģionāliem vietējās nozīmes maršrutiem pasažieru pārvadājumus Valkas novadā starppilsētu nozīmes maršrutos: Nr.7600Valka – Rīga (caur Strenčiem un Valmieru); Nr.7825 Valka – Valmiera (caur Strenčiem); Nr. 7819 Valka –Rencēni- Valmiera (caur Lugažiem, Ērgemi,

Turnu, Dakstiem, Ķemeri, Ēveli); Nr. 8902 Rīga – Tartu (caur Valmieru, Strenčiem un Valku) nodrošina SIA „Eurolines” un SIA „Ecolines”.

Ērgemes, Vijciema un Valkas pagastu teritorijā novada dome organizē un nodrošina skolēnu pārvadāšanu. Kārķu un Zvārtavas pagastā skolēnu nokļūšanu pamatskolās pamatā nodrošina VTU „Valmiera”. Zvārtavas pagasta bērnu nokļūšanu uz mācībām Valkas ģimnāzijā nodrošina Valkas novada dome. Valkas pagasta teritorijā ir 3 dažādi maršruti. Šos maršrutus izmanto skolēni un pagasta iedzīvotāji, kuri strādā Valkā. Intensīvākās sabiedriskā transporta plūsmas ir maršrutos Valka – Valmiera, Valka – Rūjiena, Valka – Smiltene. Lielākās problēmas ar nokļūšanu uz Valku ir Zvārtavas pagasta iedzīvotājiem. Satiksme ar Smilteni ir laba – reiss 4 reizes dienā, savukārt Valkas virzienā satiksme ir vājāka un iedzīvotājiem nav iespējams katru dienu ar sabiedrisko transportu nokļūt Valkā.

5.1.3. Dzelzceļa transports

Valkas novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga-Tartu. Valkas pagastā atrodas divas dzelzceļa stacijas Saule un Lugaži. Pasažieru pārvadāšana tiek veikta izmantojot valsts A/s „Latvijas dzelzceļš” pasažieru pārvadājumu uzņēmuma AS „Pasažieru vilciens” pakalpojumus. Pasažieru vilciens kursē maršrutā Rīga – Valgas stacija – Rīga 3 reizes dienā.

Valkas pilsētā atrodas dzelzceļa atzars no dzelzceļa līnijas Rīga – Tartu.

Pa dzelzceļu Rīga – Tartu ik dienas notiek kravu pārvadājumi, bet tieši Valkas pilsētā dzelzceļš tiek maz izmantots, jo nav atrisināts jautājums par stacijas izveidi (atjaunošanu) Valkā. Līdz šim kravas pārvadājumi veikti pārsvarā pārmantojot Igaunijas Republikas dzelzceļa pakalpojumus.

Valkas novada teritorijā saskaņā ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu līdz 2020.gadam un Vidzemes plānošanas reģiona Teritorijas plānojuma II daļu Telpiskās attīstības perspektīva 2007.-2027.gadam tiek plānota starptautiskā pasažieru ātrgaitas satiksmes dzelzceļa koridora „Rail Baltica” trases būvniecība pa pašreizējo dzelzceļa līniju Rīga-Valga. Dzelzceļa iecirknis Rīga-Lugaži ir aprīkots ar sakarsušo bukšu atklāšanas sistēmu (posms Lugaži – Valka), ko veicis Igaunijas dzelzceļš, kā arī ir paredzēta vilcienu radiosakaru sistēmas modernizācija. Jāatjauno dzelzceļa satiksme posmā Rīga – Tallina un Rīga – Sanktpēterburga.

5.1.4. Velotransports

Projekta Nr. 3DP/3.2.1.2.0/09/APIA/SM/002 „Tranzīta maršruta ielu rekonstrukcija Valkas pilsētā” ietvaros tranzīta posmā tika izbūvēts veloceļš. Projekta „Ar velo pa Vidzemi un Dienvidigauniju” ietvaros tika uzstādīti velostatīvi ar nojumēm 16 velosipēdu novietošanai Kārķu pagastā pie pamatskolas, Ērgemes pagastā pie pagasta pārvaldes ēkas „Pūcītes”, Valkas pilsētā pie pamatskolas, Valkas pagastā Sēļu ciemā pie ēkas Māja Nr. 22 un Lugažu ciemā pie volejbola laukuma netālu no dzīvojamās mājas. Savukārt velostatīvi 6 velosipēdu novietošanai tika uzstādīti Valkas pilsētā pie sporta halles un pilsētas centrā Raiņa ielā pie pasta. Arī Zvārtavas pagastā tika uzstādīti 2 velostatīvi 6 velosipēdu novietošanai pie pamatskolas un pagasta pārvaldes ēkas.

2009. gada septembrī tika labiekārtota Pedeles upes rekreācijas zona posmā no Igaunijas robežas līdz Sēlijas ielai. Viena no ES Igaunijas – Latvijas Programmas 2007 – 2013 projekta „IAVV – Increasing the Attractiveness of Valga – Valka” (Valgas – Valkas atraktivitātes uzlabošana) aktivitātēm bija veloceliņu izbūve.

5.2. SAKARI

Valkas novada teritorijā darbojas sešas A/S „Latvijas Pasts” sakaru nodaļas. Ērgemes, Kārķu, Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagastā katrā darbojas pa vienai pasta nodaļai un Valkas pilsētā – viena pasta nodaļa (Valka-1).

Latvijā telekomunikācijas nodrošina fiksēto un mobilo tīklu infrastruktūra. Galvenais fiksēto telefonsakaru nodrošinātājs ir SIA „Lattelecom”. Kompānijas daļa elektronisko sakaru tirgū ir 91%. Pārējo tirgu aizņem alternatīvie operatori.

Pašvaldību grupā telekomunikāciju pakalpojumus nodrošina vairāki sakaru operatori: tālruņu sakarus nodrošina SIA *Lattelecom* un SIA „Telia Latvija” fiksētais tālruņu tīkls, mobilos sakarus nodrošina SIA „Latvijas mobilais telefons”, SIA „TELE 2”, SIA „Bite Latvija”

SIA „Lattelecom” tālruņu sakarus nodrošina Valkas pilsētā, pieslēgums ir Valkas pagasta Lugažos un Sēļos, Vijciema pagastā uzturot stacionāro telekomunikāciju tīklu. Vijciema ciemā atrodas SIA „Lattelecom” sakaru centrāle. Pēdējo gadu laikā samazinās fiksēto telefonu abonentu skaits, jo arvien vairāk iedzīvotāju izvēlas mobilos sakarus un atsakās no fiksētajiem.

Lielākajā daļā teritorijas, tai skaitā lielākajās apdzīvotajās vietās ir mobilo sakaru pārklājums. Valkas pilsēta – mobilos sakarus nodrošina SIA „Latvijas mobilais telefons”, SIA „TELE 2”, SIA „Bite Latvija”. Ērgemes pagasta teritorijā ir 2 SIA „Latvijas Mobilais Telefons” firmas mobilo sakaru torņi. Mobilo sakaru pārklājums pagasta teritorijā ir ap 90%. Kārķu pagasta teritorijā ir divi mobilo sakaru torņi – SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „TELE 2”, tomēr sakaru darbības zona nepārklāj visu pagasta teritoriju. Valkas pagasts – mobilo sakaru pārklājums pagasta teritorijā apmierinošs. Valkas pagasta teritorijā atrodas SIA „Latvijas mobilais telefons” piederošs nekustamais īpašums „Sakarnieki” un uz tā esoša LMT bāzes stacija, kura sastāv no radiotorņa un LMT aparatūras ēkas. Vietām slikts pārklājums uz Valkas – Gaujienas un Valkas – Smiltenes autoceļa. Vijciema pagasta teritorijā ir SIA „LMT” (atrodas bāzes stacija, kura sastāv no būvēm – torņa un aparatūras konteineriem, uz zemes gabala „Sakarnieki”, kadastra Nr.9492 004 0456) un SIA „TELE” (tīkla masts ar bāzes staciju atrodas Vijciema pagastā, „Rožkalni”, ģeogrāfiskās koordinātes 57°35'19,5" un 25°57'52.1") bāzes stacija. Mobilos sakarus nodrošina LMT GSM un SIA „TELE 2”, to sakaru zona pārklāj lielāko daļu pagasta teritorijas. Zvārtavas pagasta teritorijā atrodas SIA „Latvijas mobilais telefons” nekustamie īpašumi – „LMT tornis” (kadastra Nr. 9496 006 0087) Mierkalnā un „LMT Sakari” (kadastra Nr. 9496 002 0041) Cunčos, kuros atrodas LMT bāzes stacijas, kas sastāv no būvēm – radiotorņa un sakaru aparatūras konteineru. Mobilo sakaru pārklājums 95 %. Pagastā nepietiekams ir „Tele 2” un „Bite Latvija” sakaru nodrošinājums. Lielākajā daļā novada teritorijā ir iespējams izmantot arī Igaunijas mobilo sakaru operatorus.

Publiskā interneta pieejas punkti

Esošie publiskā interneta pieejas punkti (PIPP) novada teritorijā:

- Valkas bibliotēkā 9 datori un bezvadu internets;
- Valkas TIB (tūrisma informācijas birojs) pieejams 1 dators un bezvadu internets;
- Valkas muzejā 3 datori un bezvadu internets;
- Jauniešu birojā 3 datori;
- Sēļu bibliotēkā 6 datori un bezvadu internets;
- Lugažu bibliotēkā 3 datori un bezvadu internets;
- Ērgemes pagastā: Ērgemes bibliotēkā 3 datori un bezvadu, Turnas bibliotēkā 3 datori un bezvadu, Omuļu bibliotēkā 3 datori un bezvadu internets;
- Kārķu pagasta bibliotēkā un pagasta pārvaldē 3 datori;
- Vijciema bibliotēkā 4 datori un bezvadu internets, pagasta pārvaldē 3 datori;
- Zvārtavas bibliotēkā 4 datori un bezvadu internets.

Ir nepieciešama esošo publisko interneta pieejas punktu pilnveide un jaunu punktu izveide. Valkas novada iedzīvotājiem tiks nodrošināta iespēja izmantot interneta pakalpojums bez maksas jebkurā novada teritoriālajā apgabalā jaunizveidotajā vai pilnveidotajā PIPP. Pie datortehnikas piekļūt būs iespējams 8 stundas dienā (vadoties pēc attiecīgās iestādes darba laika), pie bezvada interneta pieslēgties varēs jebkurā laikā 24 stundas diennaktī, izdrukāt krāsainas lapas, afišas un bildes katrā pagastā.

5.3. ENERĢETIKAS INFRASTRUKTŪRA

5.3.1. Siltumapgāde

Pamatā siltumenerģijas ražošana Valkas novadā tiek organizēta šādos trīs veidos:

- centralizētās siltumapgādes sistēmās (CSS): Valkas pilsētā un Ērgemē (Ērgemes pagastā), kas centralizēti iedzīvotājiem nodrošina karstā ūdens piegādi un apkuri;
- vietējās siltumapgādes sistēmās: pie katra patērētāja (ēkas vai ēku kompleksa) ir atsevišķi uzstādīta siltumenerģijas ražošanas iekārta karstā ūdens un apkures vajadzību nodrošināšanai (piemēram, granulu apkures katls Valkas bērnudārzā "Pumpuriņš", malkas apkure Sēļu ciemā);
- ar individuālu siltumapgādi: iedzīvotāji savos dzīvokļos ir uzstādījuši iekārtas karstā ūdens un apkures nodrošināšanai, atsevišķos gadījumos arī pašvaldības ēkās ir ierīkota individuāla siltumapgāde (piemēram, skolas ēka Kārķu pagastā, daudzdzīvokļu ēkas Zvārtavas pagastā).

Valkas novadā tiek nodrošināta gan siltumenerģijas, gan elektroenerģijas ražošana. Enerģija tiek ražota katlu mājās, biomasas koģenerācijas stacijās un hidroelektrostacijās (HES). Tehnoloģiju darbības nodrošināšanai tiek izmantots gan fosilais kurināmais, gan AER. Galveno enerģijas ražošanas avotu skaits un iedalījums Valkas novadā ir dots tabulā.

10.tabula Enerģijas ražošanas avotu raksturojums Valkas novadā 2013. gadā

Nr.	Avota veids	Skaits	Pagasts/pilsēta	Avota īpašnieks
1	Katlu mājas(CSS)	5	Valkas pilsēta un Ērgemes pagasts	siltumapgādes uzņēmums/pašvaldība
2	Vietējas katlu mājas	17	Valkas pilsēta, Ērgemes, Kārķu, Valkas, Vijciema un Zvārtavas pagasti	pašvaldība
3	Koģenerācijas stacija	2	Valkas pilsēta	privāts/pašvaldība
4	HES	3	Valkas pilsēta, Vijciema pagasts	privāts

Valkas novadā centralizētās siltumapgādes sistēmas (turpmāk tekstā - CSS) ir Valkas pilsētā un Ērgemē, nodrošinot iedzīvotājus gan ar apkuri, gan karsto ūdeni. Ērgemē karstais ūdens tiek piegādāts tikai apkures sezonas laikā. Ārpus apkures sezonas lielākā daļa iedzīvotāju karsto ūdeni sagatavo individuāli, visbiežāk izmantojot elektriskos boilerus.

Kopējā uzstādītā siltuma jauda Valkas novada CSS ir 21,6 MW. Katlu māju atrašanās vietas un uzstādītās jaudas 2013.gadā ir apkopotas tabulā.

11.tabula Valkas novada CSS raksturojums 2013.gadā

Nr.	Siltumenerģijas avots	Siltuma jauda, MW	Kurināmais	Piezīmes
1	Biomasas koģenerācijas stacija Rūjienas ielā 5, Valkā ⁶	10	šķelda	Karsto ūdeni nodrošina daļā ēku
2	Katlu māja Raiņa ielā 12b, Valkā	6,9	šķelda, dīzeļdegviela	Rezerves KM
3	Katlu māja Stendera ielā 5, Valkā	1	dīzeļdegviela	Rezerves KM

⁶ Līdz 2012. gadam Valkas pilsētā Rūjienas ielā 5 atradās katlu māja ar uzstādīto siltumenerģijas jaudu 5 MW, kur kā kurināmo izmantoja šķeldu, malku un dīzeļdegvielu

4	Katlu māja Varoņu ielā 39, Valkā	1,6	šķelda, malka	Karsto ūdeni nodrošina daļā ēku
5	Katlu māja Domes bulvārī 3, Valkā	1	malka	Karstais ūdens tiek nodrošināts
6	Katlu māja Ērgemē	1,1	malka	Karsto ūdeni nodrošina tikai apkures sezonā

12.tabula Vietējie siltumenerģijas avoti Valkas novadā 2013. gadā

Nr.	Pagasts/pilsēta	Skaits	Uzstādītā jauda, MW	Kurināmā veids
1	Valka	1	0,1	granulas
2	Ērgemes pagasts	2	0,18	granulas
3	Kārķu pagasts	1	0,3	granulas
4	Valkas pagasts	2	0,3	malka, granulas
5	Vijciema pagasts	2	0,46	malka
6	Zvārtavas pagasts	1	0,05	malka

Valkā 2012.gadā darbu uzsāka Biomasas koģenerācijas stacija Rūjienas ielā 5.

Valkas pilsētā ir veikta siltumtrases saistvada izbūve starp Rūjienas un Raiņa ielas katlumājām, izbūvēti siltumtrases atzari uz Valkas pamatskolu un Rūjienas ielu Nr.3 ēku kompleksu, uzstādot 6 jaunus automatizētus siltummezglus. Tuvākajā laikā tiek plānots izbūvēt siltumtrases saistvadu ar Domes bulvāri.

Ir izbūvēts jauns siltumtrases posms no Varoņu ielas katlu mājas līdz Varoņu 39A pazemes kolektoram, kopējais trases garums 397 metri.

2012.gadā Rūjienas ielas 5 katlu mājā tika veikta apkures sistēmas pārbūve sakarā ar jaunās koģenerācijas stacijas pieslēgšanos esošajai apkures sistēmai un jauno cirkulācijas sūkņu uzstādīšanu katla mājā. Domes bulvāra 3 katlu mājā tika veikti apkures katlu un apkures sistēmas noslēgarmatūras profilaktiskie remontu, nomainīts siltumtrases posms no katla mājas ievada līdz ielas braucamajai daļai, kopējais garums 50 metri. Puškina 10 katlu mājā veikta apkures katla profilaktiskā apkope, tika uzstādīts jauns automātiskais trīsgaitas apkures sistēmas regulējošais vārsts. Ar 2012.gada 1.augustu Varoņu ielas 39 katlu māja tika pārņemta Valkas novada domes īpašumā no SIA „Valkas Tehnika”.

Ērgemes ciemā darbojas neliela centralizētā apkures sistēma, kas nodrošina ar siltumu pamatskolu, pirmsskolas izglītības iestādi un vienu daudzdzīvokļu māju, kurā atrodas arī Ērgemes pagasta pārvalde. 2008.gadā tika atjaunota siltuma trase, pamatskolā renovēta apkures sistēma. Neefektīvi un kļūdaini(pēc siltumapgādes speciālistu atzinuma)bērnudārza un daudzdzīvokļa mājā ir izbūvēta apkures sistēma, kā rezultātā ir liels kurināmā patēriņš. Centralizētās siltumapgādes sistēmas Turnā nav, lokālā siltumapgādes sistēma darbojas Turnas klubā un sociālos dzīvokļos, kura 2008.gadā tika renovēta un uzlabota. 2009.gadā Ērgemes feldšerpunkta ēkā tika izbūvēta lokālā apkures sistēma.

Kārķu pagastā centralizēta siltumapgāde netiek nodrošināta, jo centralizētā siltumapgādes sistēma ir likvidēta.

Valkas pagastā Sēļu ciema centrā ir centrālā siltumapgāde, kas nodrošina divu daudzdzīvokļu māju apkuri. Pagasta pārvaldes pārziņā ir katlu māja un apkures sistēma Sēļos, kas tika pārņemta no SIA „Lugaži” 1993. gadā pēc tās likvidācijas. Katlu mājai un apkures sistēmai ir nepieciešama rekonstrukcija. Tiek izmantoti katli ar zemu lietderības koeficientu. Iedzīvotāju zemā maksātspēja liedz apkures tarifu paaugstināšanu. Sakarā ar apkures tarifu paaugstināšanos, Lugažu pārējo daudzdzīvokļu dzīvojamo māju centralizētā apkure ir pašu mājas iedzīvotāju pārvaldīšanā, kā kurināmo izmantojot malku. Perspektīvē paredzams, ka daļa māju, kas atrodas tuvu Valkas pilsētai, varētu pieslēgt Valkas ūdenssaimniecības sistēmai. Kanalizācijas sistēmā nav bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas ietaises, ir nosēdakas un izsmeljamās bedres. Jaunajā saietā namā Lugažu muižā tika uzstādīts jauns apkures katls, kurināms ar granulām.

Vijciema pagastā daudzdzīvokļu un individuālajām mājām ir autonomā siltumapgāde ar malku. Vijciema pagasta pārvaldei un tautas namam ir kopīga katlu māja. Vijciema pamatskolā 2009.gadā ierīkota centrālā apkures sistēma, kura apsilda skolas ēku, internāta ēku (bibliotēka, bērnudārzs) un skolas amatu mācības darbnīcu.

Zvārtavas pagastā nav izbūvētas centrālās sistēmas siltumapgāde, iedzīvotāji, institūcijas un uzņēmējsabiedrības izmanto lokālās apkures sistēmas. Stepu ciemā projektētās katlu mājas celtniecība nav pabeigta.

5.3.2. Gāzes apgāde

Valkas novadu ar gāzi nodrošina SIA „Latvijas propāna gāze” Valkas sašķidrinātās gāzes apgādes iecirknis. Iedzīvotāji izmanto sašķidrinātās centrālās gāzes sistēmu un balonu gāzi. Iepriekšējos gados tika meklēti risinājumi iespējai izbūvēt dabas gāzes vadu vai nu no Latvijas vai no Igaunijas puses. Ērgemes, Kārķu, Vijciema, Zvārtavas un Valkas pagasta iedzīvotāji galvenokārt lieto propāna – butāna gāzi balonos. Kārķu pagastā daudzdzīvokļu mājām ir stacionārās tvertnes.

5.3.3. Elektroapgāde

Valkas novadā elektroenerģijas piegādi nodrošina AS „Latvenergo” Sadales tīkla Ziemeļu reģiona:

- Valkas iecirknis – Valkas pilsētā, Valkas, Kārķu, Ērgemes un daļā Zvārtavas pagasta teritorijas;
- Smiltenes iecirknis – daļā Zvārtavas pagasta un Vijciema pagastā.

Valkas pilsētas elektroapgādi nodrošina 110/20 kV a/st. Nr. 77 „Valka” ar pamatbarošanas 110 kV līniju Valmiera – Valka un rezerves 110 kV līniju Cīrgulina (Igaunijas Republika) – Valka. Transformatora noslodze strādā ar lielu rezervi, taču nav otrais pieslēgums no Igaunijas. Ja būtiski samazinās spriegums, problēmas rodas katlu mājām. Pilsētas elektroapgāde tiek veikta pa četrām 20 kV līnijām LE-26, LE-29, LE-30, LE-32, kas daļēji ir kabeļu (pilsētas centrs un rūpnieciskā zona) un gaisvadu līnijas izpildījumā. Lielākā daļa 20/0,4 kV transformatoru punkti ir slēgtie, caurejošie ar rezervēšanas iespēju 20 kV līnijas remontu vai ilgstoša bojājuma gadījumā. AS „Latvenergo” nodeva Valkas pilsētas apgaismojumu pašvaldības īpašumā. Sistēma ir nolietojusies, nepieciešams lielāko daļu rekonstruēt. Lielākā problēma ir iekškvartālu apgaismošana, nav izbūves shēmu un tehniskās informācijas.

Ērgemes pagasta apdzīvotās vietas savieno 20kv. Un 0,4 kv. Elektrības pārvades līnijas. Ciemu centros nav ierīkots ielu apgaismojums. AS „Augstspriegumu tīkls” 110kV un 330kV elektrolīniju vai citu objektu pagasta teritorijā nav. Jaunu objektu būvniecība nav paredzēta. Kārķu pagastā augstsprieguma tīkla 110kv un 330kv elektropārvades līniju vai citu objektu pagasta teritorijā nav. Jaunu objektu celtniecība Kārķu pagasta teritorijā nav paredzēta. Valkas pagasta

teritoriju šķērso AS „Latvenergo” „Augstsprieguma tīkls” augstsprieguma 110kV un 330kV maģistrālās gaisvadu elektropārvades līnijas. Pagasta teritorijā ir 0,4kV un 20kV elektropārvades līnijas. Vijciema pagastā atrodas 100 kilovoltu, 20 kilovoltu un 0,4 kilovoltu līnijas. Zvārtavas pagasta apdzīvotās vietas savieno 20 kV un 0,4 kV elektrības pārvades līnijas. Pagasta teritorijā ir pietiekamā daudzumā transformatoru apakšstacijas, lai nodrošinātu jaunu elektroenerģijas patērētāju pieslēgšanos. Valkas novadā visas mājsaimniecības ir apgādātas ar elektroenerģiju.

5.3.4. Mājokļi

Valkas novada iedzīvotāji dzīvo 3943 mājokļos, līdz ar to vidējās mājsaimniecības lielums ir 2,8 cilvēki. Praktiski trešā daļa iedzīvotāju dzīvo mājokļos, kas celti laika periodā no 1919.-1945. gadam. Ērgemes pagastā 40,3% iedzīvotāju dzīvo mājokļos, kuri ir uzcelti līdz 1945. gadam. Kopumā no visām sešām novada teritorijām visjaunākie mājokļi ir Valkā, jo laika posmā no 1971-1995 ir uzcelti 47% mājokļi.

Novadā visi mājokļi ir nodrošināti ar elektrību un visos ir virtuve. Gāzes nodrošinājums ir vidēji 82,2% iedzīvotāju. Visvairāk gāzi izmanto Valkas pilsētā (87,4%). Ūdensvads mājoklī ir vidēji 64,3% iedzīvotāju. Visaugstākais nodrošinājuma līmenis ir Valkas pilsētā (77,1%). Kanalizācija ir 62,1% iedzīvotāju, tualete mājoklī – 59,1%. Karstais ūdens ir aptuveni 50% sešu pašvaldību iedzīvotāju. Visaugstākais nodrošinājums ar karsto ūdeni ir Valkas pilsētā (55,6%), viszemākais – Zvārtavas pagastā (12,7%). Vanna, duša vai pirts ir 64,5% iedzīvotāju. Centrālapkure mājokļos ir apmēram 50% pašvaldību iedzīvotāju. Valkas pilsētā ar to ir nodrošināti 63,8% iedzīvotāju, Ērgemes pagastā – 18,3%, Valkas pagastā – 28,8%. Kārķu un Zvārtavas pagastā nav centralizēta siltumapgāde. Kopumā uz Latvijas fona praktiski visi komforta nodrošinājuma rādītāji novadā ir mazāki nekā Latvijā, izņemot ar nelielu pārsvaru virtuves un elektrības nodrošinājumā. Visaugstākais mājokļu labierīcības līmenis ir Valkas pilsētas iedzīvotājiem.

Vislielākais mājsaimniecības lielums ir Valkas pagastā – 2,78, kas ir pat augstāks rādītājs, nekā vidējais mājsaimniecības lielums Latvijā (2,50).

5.4. VIDES INFRASTRUKTŪRA

5.4.1. Ūdensapgāde un kanalizācija

Valkas pilsētas, Valkas pagasta ciemu, Kārķu pagasta ciema, Zvārtavas pagasta, Vijciema pagasta ciema iedzīvotāji izmanto centralizēto ūdensapgādes sistēmu.

Ūdensapgādes sistēmai Lugažu un Sēļu ciemos pieslēgts viss dzīvojamais sektors (privātmājas un daudzdzīvokļu ēkas). Ērgemes ciema ūdensapgāde ir decentralizēta. Viens no pašvaldībai piederošiem urbumiem apgādā daudzdzīvokļu māju, bērnunamu, bērnudārzu un skolu, otrs urbums līvānmāju tipa dzīvojamo rajonu. Turnas ciemā esošais urbums pašreiz apgādā tikai Turnas tautas nama un vietējā veikala ēku. Blakus esošā ciemata iedzīvotāji pārsvarā izmanto individuālās akas.

Valkas pilsētā, Valkas pagasta ciemos, Kārķu pagasta ciemā, Vijciema pagasta ciemā ierīkotas centralizētās kanalizācijas sistēmas. Šobrīd Vijciema ciemā pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas ir pieslēgtas 45 mājsaimniecības, savukārt pie kanalizācijas sistēmas 20 mājsaimniecības. Tiek plānots, ka kopumā pie ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla Vijciema ciemā pieslēgsies 90 (ūdensapgāde) un 70 (kanalizācija) mājsaimniecības

Ērgemes ciema kanalizācijas sistēma izbūvēta 1990.gadā. Pie tās pieslēgta skola, bērnunams-bērnudārzs un daudzdzīvokļu māja. Kārķu pagasta ciemā nedarbojas ūdenstornis.

Zvārtavas pagasta Stepu ciemā un Ērgemes pagasta Turnas ciemā nav centralizētas kanalizācijas sistēmas, tiek izmantotas individuālās nosēdakas. 2010. gadā tika izbūvētas jaunas lokālās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, pamatskolas notekūdeņu attīrīšanai.

Lai novada teritorijā nodrošinātu normatīvo aktu prasībām atbilstošus ūdenssaimniecības sabiedriskos pakalpojumus Ērgemes pagasta ciemu iedzīvotājiem, nepieciešams: rekonstruēt esošo artēzisko urbumu Ērgemes ciemā; rekonstruēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (turpmāk tekstā NAI) Ērgemes un Turnas ciemos; rekonstruēt un paplašināt ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus Ērgemes un Turnas ciemos. Kārķu pagasta ciemā nepieciešams rekonstruēt notekūdeņu attīrīšanas ietaises un kanalizācijas sūkņu stacijas; paplašināt ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus un rekonstruēt esošos problemātiskos tīklu posmus ciema teritorijā.

Valkas pilsētā ir izbūvētas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, turpmākie darbi ir jāvērs uz tīklu paplašināšanu, lai ūdenssaimniecības sabiedriskos pakalpojumus varētu saņemt lielākā daļa pilsētas iedzīvotāju.

Valkas pagastā tika izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, rekonstruēti un paplašināti esošie ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli abos Valkas pagasta ciemos. Abos ciemos ierīkoti jauni artēziskie urbumi un uzstādītas atdzelžošanas iekārtas. Lai abos ciemos nodrošinātu stabili spiedienu ūdensapgādes tīklos tiks izbūvēta otrās pakāpes sūkņu stacijas. Vijciema ciema infrastruktūras attīstībai, nepieciešams piesaistīt ES struktūrfondu līdzekļus, lai izbūvētu jaunas vai rekonstruētu esošās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, rekonstruētu esošos ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus. Zvārtavas pagasta Stepu ciemā plānots izbūvēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, ierīkot artēziskais urbumu un uzstādītas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas, rekonstruēt un paplašināti esošos ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus.

Minētās aktivitātes tika un tiks īstenotas ar ES struktūrfondu līdzfinansējuma atbalstu. Zemāk tekstā, tabulās ir apkopota informācija par ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas stāvokli Valkas novadā.

13.tabula Ūdensapgādes sistēma novadā

Apdzīvota vieta	Iedz. skaits uz 2013.g.	Iedzīvotāju pieslēgumu skaits ūdensapgādes kopējam tīklam %	Ūdensapgādes tīklu kopgarums (km)	Dzeramā ūdens patēriņš		Dzeramā ūdens kvalitāte (atbilstība norm. aktu prasībām)	Dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas
				Patērīgā apjomi 2013.gadā (m ³)	Patērīgā apjomi vid. diennaktī (m ³)		
Valka	6164	71%	45	432244	1184	Atbilst	Izbūvētas 2009.g.
Lugaži	323	99%	8	112558	308	Atbilst	Izbūvētas 2013.g.
Sēji	332	91%	7.3	112639	308	Atbilst	Izbūvētas 2011.g.
Vijciems	250	95%	3.8	15141	43	Atbilst	Izbūvētas 2009.g.
Ērgeme	360	59%	2.3	7944	201	Neatbilst (Paaugstināta Fe un Mn koncentrācija)	Nav izbūvētas
Kārķi	330	82%	4	114713	314	Atbilst	Izbūvētas 2012.g.
Stepi	219	92%	3.46	5122	14	Neatbilst (Paaugstināta Fe koncentrācija)	Nav izbūvētas

14.tabula Kanalizācijas sistēma novadā

Apdzīvota vieta	Iedz. skaits uz 2013.g.	Iedzīvotāju pieslēgumu skaits kanalizācijas kopējam tīklam	Kanalizācijas tīklu kopgarums (km)	Notekūdeņu apjoms		Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tips	Notekūdeņu novadīšanas vieta
				Notekūdeņu apjoms 2013.gadā (m ³)	Notekūdeņu apjoms vid. diennaktī (m ³)		
Valka	6164	68%	35	40175	110	Bioloģiskās	Sedas upe
Lugaži	323	60%	10	5983	16	Bioloģiskās	Sedas upe
Sēji	332	60%	4.8	10111	27	Bioloģiskās	Sedas upe
Vijciems	250	70%	1.9	16545	45	Bioloģiskās	Vijas upe
Ērgeme	360	32%	1.4	4520	12	Bioloģiskās	Rikandas upe
Kārķi	330	70%	3.7	10299	28	Bioloģiskās	Ķires upe
Stepi	181	-	-	-	-	Bioloģiskās /Nosēdakas	-

5.4.2. Atkritumu apsaimniekošana

Atkritumu saimniecība ietver sadzīves atkritumu konteineru, šķiroto atkritumu konteineru un zaļo atkritumu savākšanu un iztukšošanu.

Par sadzīves atkritumu, šķiroto atkritumu un lielgabarīta atkritumu konteineru izvešanu pilsētas teritorijā, domei ir noslēgts līgums ar Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizāciju (turpmāk tekstā ZAAO). Organizācija sadzīves atkritumu konteinerus pie daudzdzīvokļu mājām iztukšo divas reizes nedēļā.

Valkas pilsētā ir izveidots šķiroto atkritumu laukums „Austrās” (Eko laukums), kur konteineros var likt papīru, kartonu, stikla pudeles, plastmasas pudeles, logu stiklu, plēves u.c. Šeit var novietot arī lielgabarīta atkritumus un elektropreces – ledusskapjus, veļas mašīnas, televizorus, dīvānus, skapjus u. c. Sadzīves atkritumus šķiroto atkritumu laukumā nepieņem. Šķiroto atkritumu laukumā konteinerus izved pēc pieteikuma.

Ar ES ERAF projekta līdzfinansējumu Valkas pilsētā ir izveidots atkritumu savākšanas laukums un uzbūvēts bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukums.

Valkas pilsētas daudzdzīvokļu mājas pagalmos ir izveidoti ekopunkti (Merķeļa, Stendera, Tālavas ielā un divi mikrorajonā).

Novada teritoriju apkalpo SIA „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (ZAAO), kas īsteno centralizētu atkritumu apsaimniekošanu (ieskaitot atkritumu savākšanu, transportēšanu un noglabāšanu), var secināt, ka atkritumu savākšanas sistēma reģionā kopumā ir pietiekami attīstīta. Par atkritumu izvešanu tiek slēgti līgumi gan ar iestādēm un uzņēmumiem, gan privātpersonām. Reģionā atkritumi, galvenokārt, tiek savākti konteineros. Izmantojamo atkritumu savākšanai konteineru tilpums ir dažāds, - no 0,1 m³ līdz 22 m³. Valkas pilsētā ir atkritumu izgāztuve ir slēgta, 2008.gadā tika pabeigta tās rekultivācija.

Ērgemes, Kārķu pagasta teritorijā esošās atkritumu izgāztuves ir slēgtas un rekultivētas. Vijciema pagasta teritorijā esošā atkritumu izgāztuve ir slēgta jau 1999. gadā. Ir veikta izgāztuves rekultivācija. Zvārtavas pagasta teritorijā slēgtas 2 atkritumu izgāztuves – Kalnaine (1986.g.) un Lāčīši (1975.g.). Izgāztuve Augstežas (ierīkota 1982. gadā) rekultivēta.

Augsnes un gruntsūdeņu piesārņojums Valkas pagasta teritorijā klasificējams kā 2 veidu piesārņojums - piesārņojums, kas veidojas vai arī var veidoties pašreiz saimnieciskās darbības rezultātā neievērojot likumdošanā noteiktās prasības, vai arī avārijas situācijās un piesārņojums, kas veidojies pagājušā gadsimta saimnieciskās darbības rezultātā. Vēsturiskais piesārņojums izveidojies bijušajās atkritumu izgāztuvēs. Iespējami arī atsevišķi piesārņoti laukumi bijuši fermu, kalnu māju, degvielas bāzes un mehānisko darbnīcu teritorijās, bet ierobežotās informācijas dēļ, nevienam no tiem bez papildus izpēti nevar uzskatīt par apdraudējumu videi.

Pašreiz ZAAO savāc atkritumus tikai daļu no iespējamā Valkas novada atkritumu daudzuma. Notiek atkritumu noglabāšana neatļautās vietās, kā arī sadedzināšana, kas ir viens no galvenajiem kaitīgo vielu rašanās avotiem. Galvenais uzdevums ir panākt, lai visi iedzīvotāji, uzņēmējdarbības pilnībā iekļautos ZAAO, lai tiktu savākti un apglabāti visa veida atkritumi, netiktu pieļauta nesankcionēta atkritumu apglabāšana, apkārtējās vides piesārņošana.

Valkas novada dome ir noslēgusi līgumu par kritušo mājlopu un mājdzīvnieku liķu savākšanu un utilizāciju.

6. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI

6.1. VESELĪBAS APRŪPE

Valkas pilsētā ir SIA „Vidzemes slimnīca” Valkā, kurā no 2014.gada darbojas ambulatorā nodaļa un steidzamās medicīniskās palīdzības punkta, kā arī ārstu privātprakses un zobārstniecības privātprakses.

Primāro medicīnisko palīdzību novada Kārķu ciemā nodrošina doktorāts. Ērgemes un Vijciema pagastos darbojas feldšerpunkts. Valkas pagasta ciemos medicīniskā palīdzība netiek nodrošināta, pagasta iedzīvotāji pilnībā izmanto Valkas pilsētā sniegtos pakalpojumus. Liela daļa novada iedzīvotāju izmanto Valgas slimnīcā pieejamos medicīniskos pakalpojumus.

Liela daļa Valkas novada iedzīvotāji pēc medicīniskiem pakalpojumiem dodas uz Valgas pilsētas slimnīcu, jo tas ir tuvāk un lētāk nekā apmeklēt Vidzemes slimnīcu. Slimnīcā patstāvīgi dežūrē terapeits, ķirurgs, anesteziologs un ginekologs. Visu diennakti ir pieejams rentgens un laboratorija. Pastāv problēmas ar norēķinu sistēmu Latvijas iedzīvotājiem Valgas slimnīcā, tādēļ Latvijas un Igaunijas valdību līmenī jārīstina jautājums par savstarpējiem norēķiniem.

Novadā nepietiekami tiek veikts preventīvais darbs atkarību izraisošo vielu lietošanas mazināšanai.

Neatliekamo medicīnisko palīdzību sniedz visu diennakti, ja tiek uzrādīta Eiropas medicīniskā apdrošināšanas karte un personas apliecināšs dokuments.

6.2. SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Valkas novadā sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus, atbilstoši apstiprinātajiem noteikumiem sniedz Sociālā dienesta sociālā darba speciālisti. Nelielā finansējuma dēļ sociālā dienesta uzturēšanai, darbiniekiem tiek liegta iespēja piedalītiesursos, semināros, kas lielākoties ir maksas.

Sociālās aprūpes pakalpojumus mājās nodrošina dienesta aprūpētāji. Personai, kam šis pakalpojums ir nepieciešams un pienākas, tiek piešķirts pabalsts aprūpei, kad klients var izvēlēties pakalpojumu sniedzēju un norēķināties par veikto pakalpojumu.

Valkas novadā sociālos pakalpojumus sniedz un nodrošina Sociālais dienests. Ilgstošus sociālās aprūpes pakalpojumus sniedz Valkas sociālās aprūpes nams. Senioriem un krīzes situācijā nonākušajām personām tiek sniegta iespēja īrēt sociālos dzīvokļus, kas atrodas Ērgemes pagasta Turnas ciemā. Ilgstošus, kā arī īslaicīgus sociālās aprūpes pakalpojumus – krīzes situācijā sniedz Valkas novada ģimenes atbalsta centrs „Saulīte”. Nakts patversmē un Zupas virtuvē netiek nodrošināti ilgstoši sociālie pakalpojumi. Šobrīd ir nepieciešama Valkas sociālā nama rekonstrukcija.

Valkā Latvijas Sarkanā Krusta nodaļa organizē pasākumus atbalsta centrā bērniem no sociālā riska ģimenēm. Atbalsta biedrība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām projekta ietvaros sadarbībā ar Nodarbinātības Valsts aģentūru un Sociālo dienestu organizēja dienas centru personām ar garīgās veselības traucējumiem. Valkas novada teritorijā atrodas valsts sociālās aprūpes centra „Vidzeme” filiāle „Valka”, kura darbību nodrošina un metodiski vada Labklājības ministrija. Sekmīgi darbojas Latvijas diabēta asociācijas Valkas nodaļa, kas palīdz risināt diabēta slimnieku problēmas.

6.3. IZGLĪTĪBA

Valkas novadā bērniem, pusaudžiem un jauniešiem ir nodrošināta obligātās izglītības ieguve, vispārējās vidējās izglītības ieguve, pirmsskolas izglītības programmas apguve, profesionālās ievirzes izglītības programmu un interešu izglītības programmu apguve.

Interešu izglītību Valkas novadā nodrošina Bērnu jauniešu centrs „Mice” (turpmāk tekstā BJC) un Bērnu - jaunatnes sporta skola (turpmāk tekstā BJSS). Ir divas profesionālās ievirzes skolas - Valkas Mākslas skola un Valkas Jāņa Cimzes Mūzikas skola, kas piedāvā apgūt mācības arī Kārķos.

Izglītības iestāžu skaits novadā ir pietiekams. Ir nodrošināta obligātās pirmsskolas, pamatskolas, vispārējās vidējās, speciālās pirmsskolas izglītības un dažādu veidu speciālās pamatizglītības ieguve. Ir nodrošināta iespēja apgūt profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā, mākslā un sportā, kā arī dažādas interešu izglītības programmas. Latvijas jaunieši Valgas profesionālās izglītības centrā (arodskolā) var apgūt profesionālo izglītību divās specialitātēs – ar pamatizglītību - kokapstrāde, ar vidējo izglītību - transporta loģistika. Esošās situācijas analīzei un izvērtēšanai tika izmantoti 2013.-2014. mācību gada statistiskie dati.

Zemāk redzamajā tabulā ir atspoguļots pedagoģu skaits Valkas novada izglītības iestādēs.

15.tabula Pedagoģu skaits izglītības iestādēs

Iestāde	Tarificēto pedagoģu skaits, kopā	t.sk. Pamatdarbā	no visiem pirmsskola
Pumpuriņš	12	9	12
Gaismiņa	3	1	3
Pasaciņa	26	24	25
Ērgemes pamatskola	20	15	4
Kārķu pamatskola	15	11	2
Ozolu pamatskola (Zvārtavas pagasts)	13	8	1
Vijciema pamatskola	15	12	4
Valkas pamatskola	38	34	
Valkas ģimnāzija	39	23	
Valkas Mākslas skola	11	5	
J.Cimzes Valkas Mūzikas skola	14	9	
BJSS Sporta skola	9	5	
BJC Mice	26	4	3
KOPĀ	241	160	54

Valkas novada izglītojamo skaits sadalījumā pa izglītības iestādēm ir atspoguļots zemāk tekstā redzamajā tabulā.

6.3.1. Pirmsskolas izglītība

Valkas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde "Pasaciņa". Iestāde īsteno 1 pirmsskolas izglītības programmu. Valkas pilsētas speciālā pirmsskolas izglītības iestāde "Pumpuriņš". Iestāde īsteno 2 pirmsskolas izglītības programmas, speciālā pirmsskolas izglītības programma bērniem ar valodas traucējumiem un speciālā pirmsskolas izglītības programma bērniem ar garīgās veselības traucējumiem. Valkas – Lugažu Evangēliski luteriskās draudzes pirmsskolas izglītības iestāde "Gaismiņa" īsteno 1 pirmsskolas izglītības programmu.

17.tabula Pirmsskolas izglītojamie uz 2014.gada 13.janvāri sadalījumā pa pirmsskolas izglītības iestādēm un grupām.

	līdz 5 g.v.				no 5 līdz 7(8) g.v.			kopā	t.sk. obligātajā 5.un 6.g.
	līdz 2012.g.	2011.g.	2010.g.	2009.g.	2008.g.	2007.g.	2006.g. un vec.		
Novadā kopā	22	52	67	58	90	70	14	373	174
t.sk. pašvaldība	22	48	53	36	66	55	11	291	132
privātajā		4	6	5	5	3		23	8
speciālajā			8	17	19	12	3	59	34
Pasaciņa	19	37	39	23	35	31	7	191	73
Biķītes 5					24			24	
Kāpēcīši			20					20	
Mazie prātnieki			19					19	
Mincēni	19							19	
Peļuki J				12	9	1		22	
Rūķīši 6						21	4	25	
Taurenīši		17						17	
Zaķēni		20						20	
Zvirbulēni J				11	2	9	3	25	
Ērgemes psk.	3	8	8	1	6	11		37	17
Lācēni	3	8	8	1				20	
Zaķēni					6	11		17	
Kārķu psk.			2	3	6	2	1	14	9
Ozolu psk. (Zvārtavas pagasts)			4		1	2		7	3
Vijciema psk.		3		7	11	4	1	26	16
2.-4.g.		3		7				10	
5.-6.g.					11	4	1	16	
Rūķu skola				2	7	5	2	16	14
Gaismiņa		4	6	5	5	3		23	8
2.-4.g.		4	6	5				15	
5.-6.g.					5	3		8	
Pumpuriņš			8	17	19	12	3	59	34
Lācēni j.				1		1	2	4	
Lācēni v.			4		7	5		16	
Taurenīši v.			1	8	11			20	
Zīļuki j.							1	1	
Zīļuki v.			3	8	1	6		18	

6.3.2. Vispārējā izglītība

- *Valkas pamatskola* īsteno četras izglītības programmas, pamatizglītības programmu, mazākumtautību pamatizglītības programmu, pedagoģiskās korekcijas pamatizglītības programmu un speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem.
- *Ērgemes pamatskola* īsteno četras izglītības programmas, pamatizglītības programmu, speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem, speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem, pirmsskolas izglītības programmu.
- *Kārķu pamatskola* īsteno divas izglītības programmas, pamatizglītības programmu, pirmsskolas izglītības programmu.
- *Ozolu pamatskola (Zvārtavas pagastā)* īsteno četras izglītības programmas, pamatizglītības programmu, speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem, speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem, pirmsskolas izglītības programmu.
- *Vijciema pamatskola* īsteno divas izglītības programmas, pamatizglītības programmu, pirmsskolas izglītības programmu.
- *Valkas ģimnāzija* īsteno piecas izglītības programmas, pamatizglītības 2.posma (7. – 9. klase) programmu, vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programmu; mazākumtautību vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programmu, vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programmu, neklātienē - vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programmu.

Pēdējo gadu laikā novada izglītības iestādēs ir veikti vārienīgi ēku sakārtošanas un siltināšanas darbi – logu nomaiņa, jumtu remonts un nomaiņa, apkures sistēmas sakārtošana, labiekārtoti kabineti.

6.3.3. Augstākā izglītība

Līdz 2010.gadam Valkā darbojās Latvijas Universitātes Valkas filiāle (turpmāk tekstā LU), kurā bija iespējams iegūt augstāko izglītību pēc LU programmām. Sadarbībā ar Latvijas augstskolām, Valkas pilsētā ir plānots piedāvāt augstākās izglītības apguves iespējas, jo tas ir aktuāli Latvijas un Igaunijas pierobežas iedzīvotājiem. Valkas novadam ir izstrādāts tehniskais projekts augstskolas izbūvei Raiņa ielā 28, Valkā (Tēraudskolas ēka) un ir telpas studentu kopmītnēm (Valka, ēku kvartāls Tālavas un Parka ielas krustojumā).

6.3.4. Interesešu un profesionālās ievirzes izglītība

Bez vispārīgās izglītības iestādēm Valkas pilsētā un novadā darbojas interesešu un profesionālās ievirzes skolas. Interesešu izglītību Valkas novadā nodrošina Bērnu jauniešu centrs „Mice” (turpmāk tekstā BJC) un Bērnu - jaunatnes sporta skola (turpmāk tekstā BJSS). Ir divas profesionālās ievirzes skolas - Valkas Mākslas skola un Valkas J.Cimzes mūzikas skola, kas piedāvā apgūt mācības arī Kārķos.

Valkas novada Bērnu - jaunatnes sporta skola (turpmāk tekstā BJSS), realizē vairākas profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas: futbolā, vieglatlētikā, šahā, šaušanā un basketbolā. Sporta skolai ir sava sporta zāle (izmērs 32,3x32,3 metri), kurai nepieciešama siltināšana. Valkas novada BJSS vispārizglītojošām skolām mācību gada garumā rīko Valkas

novada skolēnu sporta spēles futbolā, rudens un pavasara krosā, Tautas bumbā, netradicionālajās stafetēs, florbolā, badmintonā, vieglatlētikā.

Sporta veidu nodaļas rīko savas tradicionālās sacensības ar citu novadu un Igaunijas Republikas sportistiem. Vieglatlētikas nodaļa - "Vieglatlētikas divcīņas sacensības junioriem A, B, C, D grupām, futbola nodaļa - sporta skolas kausu izcīņas turnīrus rudenī un pavasarī, šaha nodaļa "Ziemassvētku circenīši" un vairākas citas sacensības. Interesu izglītības grupa ir pieejama Vijciema pamatskolā. Florbola klubā "Valka" ir bērnu un jauniešu komandas. Skolu komandas piedalās republikas līmeņa sacensībās. Tradicionāli Valkas ģimnāzija un Valkas pamatskola ar labiem sasniegumiem piedalās republikas pavasara krosā un rudens krosa stafetēs, Kārķu pamatskola rotaļā "Tautas bumba", Vijciema pamatskola komanda regulāri piedalās Latvijas Jaunatnes ziemas olimpiādē un slidošanas sacensībās izcīna godalgotas vietas.

Valkas novada **Bērnu un jauniešu centrs „Mice”** (turpmāk tekstā – BJC „Mice”) īsteno interešu izglītības programmas un 5-6 gadīgo bērnu obligātās apmācības programmu.

Valkas novada BJC „Mice” mērķi ir atbilstoši katra audzēkņa vecumam un vajadzībām nodrošināt iespējas attīstīt savu garīgo un fizisko potenciālu, lai veidotos par patstāvīgu un vispusīgi attīstītu personību; sniegt iespēju jauniešiem līdzdarboties jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā Valkas novadā; nodrošināt interešu izglītības pedagogu metodiskā darba vadību un aizsargāt bērnu tiesības izglītības jomā.

Valkas novada BJC „Mice” mērķauditorija ir pirmsskolas vecuma bērni, obligātās izglītības vecuma bērni, jaunieši līdz 25 gadu vecumam. Valkas novada BJC „Mice” galvenie darba virzieni ir mākslinieciskā pašdarbība, vizuālā un lietišķā māksla, vides izglītība, pilsoniskā izglītība, tālākizglītība, neformālā izglītība, darbs ar jaunatni, projektu izstrāde un realizācija, bērnu tiesību aizsardzība izglītības jomā, novada, starp novadu, valsts mēroga sarīkojumu organizēšana bērniem un jauniešiem.

BJC „Mice” darbojas pirmsskolas izglītības klubs „Rūķu skola”, kurā pirmsskolas vecuma bērni tiek sagatavoti skolai. Valkas pilsētas un tuvākās apkārtnes jauniešiem vecumā no 14 līdz 25 gadiem tiek piedāvāts savu brīvo laiku pavadīt Valkas BJC „Mice” Jauniešu birojā. Jaunieši brīvo laiku var pavadīt spēlējot dažādas galda spēles, piedaloties jauniešu organizētajos pasākumos.

Regulāri notiek apmācības novada skolu pašpārvalžu līderiem. Jauniešiem, kuri vēlas pašī sevi pilnveidot pēc individuālas programmas, tiek piedāvāta iespēja darboties starptautiskajā jauniešu pašaudzināšanas programmā AWARD. Programmas mērķauditorija ir jaunieši vecumā no 14 līdz 25 gadiem. Finansējums interešu izglītības programmu realizācijai un Valkas novada BJC „Mice” darbībai tiek gūts no valsts budžeta mērķdotācijas interešu izglītībai un pašvaldības dotācijas. Vecāki ar savu finansējumu piedalās materiālu un tērpu iegādē, ceļa izdevumu un dalības maksas segšanā, braucot uz koncertiem un konkursiem. BJC „Mice” telpās notiek 2013.Valkas jaunsargu vienības teorētiskās apmācības.

Iestādes 1.stāvs, kur darbojas pirmsskolas izglītības klubs „Rūķu skola” un Jauniešu birojs un 2.stāvs ir pilnībā renovēts. Šobrīd ir nepieciešams veikt remontu un jauna aprīkojuma iegādi visās trešā stāva telpās, ēkas koridoros un neremontētajās 1.stāva telpās.

Valkas novada bērniem un jauniešiem trūkst iespēju iegūt prasmes un zināšanas tehniskās jaunrades jomā – trūkst iekārtu un aprīkojuma, lai šādas programmas varētu darboties. Ir nepieciešama ēkas fasādes un jumta seguma atjaunošana.

Mākslas skola realizē profesionālās ievirzes izglītības programmu „Vizuāli plastiskā māksla” un pieaugušo interešu izglītību mākslā. Mākslas skolas audzēkņi regulāri piedalās valsts un starptautiska mēroga konkursos. 2008.gadā ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu tika

papildināta kokgriešanas klase ar mūsdienīgiem kokgriešanas instrumentiem un darba rīkiem. Savukārt ar Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta programmas „Pārrobežu sadarbība” apakšprojekta „Valkas un Valgas pilsētu kopējās mākslas vides attīstība” tika veikta Valkas Mākslas skolas ēkas pārbūve.

Igaunijas - Latvijas pārrobežu programmas projekta "Valkas Mākslas skolas kā kopīga pārrobežu kultūrizglītības centra attīstība" (Arts School "Walk") ietvaros mācības Valkas Mākslas skolā uzsāka igauņu bērni, tika ieviestas 6 mākslas izglītības programmas igauņu valodā un darbu uzsāka pedagogi ar igauņu valodas zināšanām.

Valkas J. Cimzes Mūzikas skolā var apgūt dažādas profesionāls ievirzes programmas – klavieru, vijoles, akordeona, kokles, pūšaminstrumentu (flauta, klarnete, saksofons, trompete, eifonijs, tuba) un sitaminstrumentu spēli. Skolā darbojas kora klase. Mūzikas skola rīko dažādus festivālus – „Sitaminstrumentu festivāls” un „Starptautiskais jauno zvaigznīšu festivāls”. Ik pēc diviem gadiem organizē „Populārās un džeza mūzikas festivālu”. Regulāri notiek draudzības koncerti ar Igaunijas Valgas mūzikas skolas audzēkņiem. Bet centrālais notikums mūzikas skolā katru gadu ir „Cimzes dienas”, tās vienmēr notiek nākamajā nedēļā pēc Lieldienām. Mūzikas skolas audzēkņi regulāri piedalās valsts un starptautiska mēroga konkursos, kur ieņem augstas vietas un saņem diplomus. Ir veikta skolas siltināšana. 2006.gada rudenī Kārķu skolā darbu uzsāka Valkas Mūzikas skolas filiāle. Filiālē var apgūt vairākas specialitātes – kora klasē, klavieru klasē, akordeona klasē, vijoles klasē, kokles klasē, saksofona klasē, eifonija klasē un tubas klasē. Mūzikas skolai nepieciešams koncertmeistars – klavieru spēles pedagogs.

Valkā, Ērgemes pagastā un Vijciema pagastā jaunsargu un mazpulku aktivitātes nodrošina interešu centri.

Ir novērota tendence, ka interešu izglītība risina to bērnu un jauniešu problēmas, kas uz mācībām skolā ierodas no pagastiem un pēc stundām ilgāks laiks jāpavada gaidot sabiedrisko transportu nokļūšanai atpakaļ dzīvesvietā.

6.3.5. Mūzizglītība

Valkas pilsētā ar pieaugušo tālākizglītību un pārkvalifikāciju nodarbojas:

- „Latvijas – Igaunijas institūts”, kura mērķi ir organizēt kopsadarbību izglītības nozarēs, apzināt iedzīvotāju intereses un vēlmes, sekmēt Valkas novada un Valgas apriņķa sadarbību izglītības, kultūras un sporta jomās, izstrādāt un vadīt projektus integrācijai ES, veicināt Latvijas Universitātes un Tartu Universitātes sadarbību; Darbības virzieni: veikt pieaugušo izglītības koordinatora funkcijas, apzināt iedzīvotāju intereses un vēlmes izglītības jautājumos, izstrādāt un vadīt projektus izglītības jomā, organizēt Latvijas un Igaunijas kopēju sadarbību izglītības nozarēs, Veicināt Valkas Valgas izglītības stratēģijas plāna ieviešanu, sekmēt Valkas novada un Valgas apriņķa sadarbību izglītības, kultūras un sporta jomās, veicināt Latvijas Universitātes un Tartu Universitātes sadarbību, organizēt konferences un seminārus. Institūta piedāvājums ir: valodu apmācību kursi (franču, angļu, igauņu, latviešu), informācija par izglītības iegūšanas iespējām Latvijā un Igaunijā, organizēt vispārīgizglītojošus seminārus par dažādām tēmām, pieejama novada integrētā bibliotēka.
- Nodarbinātības valsts aģentūras Valkas filiāle piedāvā neformālās izglītības programmas (valodu apmācība, datoru kursi, projektu vadība, iekšējā apdare, B kategorija, traktortehnikas vadītājs, ekskavatora vadītājs) un bezdarbnieku profesionālās apmācības, pārkvalifikācijas vai kvalifikācijas paaugstināšanas programmās (projektu vadīšana, pavārs vai komercdarbības pamati).

- SIA „BUTS” (mācību centrs) Valkas filiāle piedāvā šādus kursus: interjera dizains, tekstilapdruka, floristika, datorkursi, zīda apgleznošana, B kategorijas autovadītājs, darba aizsardzība, augstspiediena katlu mašīnists, mežstrādnieks, želeja nagi, dāvanu noformēšana, suvenīru un rotaslietu izgatavošana no ādas (ar priekšzināšanām), svētku rotājumi no ādas, apdares darbu strādnieks.
- „Bedrītes mācību centrs” Valkas filiāle piedāvā apgūt šādus kursus: vācu valodas, angļu valodas, valsts valodas, pavāra, florista, friziera, viesmīļa projektu vadības, nagu kopšanas speciālista, nagu modelēšana un dizaina pamati.
- Autoskola „Ar Bruno”

Saskaņā ar augstāk minēto ir secināms, ka izglītības iestāžu skaits novadā ir pietiekams. Ir nodrošināta obligātās pirmsskolas, pamatizglītības, vispārējās vidējās, speciālās pirmsskolas izglītības un dažādu speciālās pamatizglītības ieguve. Ir iespēja apgūt profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā, mākslā un sportā, kā arī dažādas interešu izglītības programmas. Darbojas jauniešu dome, klubi un centri.

Latvijas jaunieši Valgas profesionālās izglītības centrā (arodskolā) var apgūt profesionālo izglītību divās specialitātēs – ar pamatizglītību - kokapstrāde, ar vidējo izglītību - transporta loģistika.

Valkā paredzēts izveidot starptautisku studiju centru, kurā būs iespējams uzņemt aptuveni 950 pilna laika studentus no Latvijas, Igaunijas, Krievijas, Baltijas jūras reģiona un citām Eiropas un pasaules valstīm.

Ēka kurā tiek plānots izveidot studiju centru un ēka kurā tiek plānots izveidot kopmītnes, ir paredzētas sabiedriskām vajadzībām, pašvaldība šīs ēkas ir paredzējusi piedāvāt potenciālajiem investoriem.

6.4. KULTŪRA UN BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJAS

6.4.1. Kultūras iestādes

Valkas novadu raksturo noturīgas kultūras tradīcijas, kuras tiek pārmantotas no paaudzes uz paaudzi, kā arī tradicionāli pasākumi. To pierāda dažādu svētku daudzveidība. Tiek turēti godā gan senču svētki, gan blakus veidojas pavisam jaunas, novadam nozīmīgas kultūras aktivitātes, kā – lietišķās mākslas un amatniecības ceļojošās izstādes, novada diena u.c. Katru gadu novada centrā notiek deju un mūzikas festivāli, operas svētki, dzejas dienas, koru un teātru saieti un citi pasākumi.

Valkas pilsētas kultūras nams arvien intensīvāk iesaistās dažādos starptautiskos kultūras pasākumu projektos, darbā iesaistot visas Valkas novada kultūras iestādes – tādējādi novadam tiek piesaistīti interesenti no daudzām pasaules valstīm, kas ir svarīgs solis kultūrtūrisma attīstībai novadā.

Centra kultūras iestāde kalpo ne tikai kā dažādu pasākumu rīkošanas vieta – tā ir bāzes vieta iedzīvotāju lietderīgai brīvā laika izmantošanas iespējai. Tā kā Valkas novada pagastos daudzviet iedzīvotāji ir skaitliski maz – tiek domāts kā saglabāt un attīstīt kultūras mantojumu, veidojot atsevišķas mākslinieciskās vienības novada mērogā, kā, piemēram, novada kora izveidošana.

Nākotnes perspektīvā paredzēts veidot Valkas novada pagastu un Valkas pilsētas kultūras iestādes kā bāzes vietu atsevišķām tradicionālām pasākumu norisēm – tādējādi akcentējot katras atsevišķas kultūrvides savdabību. Informācija par novada kultūras iestāžu pulciņu, pašdarbnieku, darbinieku skaitu, veiktajiem vai nepieciešamajiem remontdarbiem ir aplūkojama tabulā.

18.tabula Kultūras iestādes Valkas novadā

<i>Iestāde</i>	<i>Pulciņu skaits</i>	<i>Pašdarbnieku skaits</i>	<i>Darbinieku skaits</i>	<i>Vasaras kultūras pasākumu vieta</i>	<i>Veiktie remontdarbi/nepieciešamie remontdarbi</i>
Valkas pilsētas kultūras nams	16	252	Pamatdarbā-20	Valkas brīvdabas estrāde, Lugažu laukums, uz robežas starp abām kaimiņpilsētām Rīgas un Rajas ielas krustpunktā	Renovācija pabeigta 2009.gadā
Ērgemes pagasts Turnas klubs	4	48	3	nav	Ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstības (ELFLA) programmas 2007.–2013.gadam pasākuma „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” projekta „Turnas tautas nama teritorijas labiekārtošana, iekšējās elektroinstalācijas rekonstrukcija un skatuves vienkāršotā rekonstrukcija” ir veikta tautas nama rekonstrukcija
Kārķu tautas nams	5	60	2	Laukums pie pagasta padomes, Lustiņdruva, sporta laukums pie skolas	Rekonstruēts 2008.gadā
Valkas pagasta tautas nams	1	10	1	Lugažu muižas parks	Rekonstruēts 2010

Vijciema tautas nams	10	112	2	Pagalms pie tautas nama, Vijas upes krasts aiz tautas nama	Rekonstruēts 2013
Zvārtavas pagasts „Luturskola”	3	34	2	Nav	Nepieciešama Tautas nama zāles, skatuves, elektroinstalāciju un sanitāro mezglu rekonstrukcija
Zvārtavas pagasts „Mierkalns”	-	-	-	-	Daļēji rekonstruēts 2012

6.4.2. Bibliotēkas

Valkas novada bibliotēkas ir pašvaldības pārziņā esošas informācijas, kultūras un izglītības iestādes, kuras veic Bibliotēku likumā noteiktās funkcijas un ir reģistrētas šajā likumā noteiktā kārtībā Bibliotēku reģistrā. Valkas novadā sekmīgi darbojas deviņas bibliotēkas. To ilgtermiņa mērķis – īpašu vērību veltīt bērnu un jauniešu pievēršanai lasīšanai, lasītprīekā attīstībai, cilvēku ar īpašām vajadzībām un citu mazaizsargāto sociālo slāņu pārstāvju bibliotekārajai un informacionālajai apkalpošanai un šīs mērķauditorijas integrācijai sabiedrībā, kā arī informācijas tehnoloģiju (IT) pamatiemaņu apmācībām iedzīvotājiem no sociālā riska grupām. Zemāk tekstā tabulā ir uzskaitītas novada teritorijā esošās bibliotēkas.

19.tabula Bibliotēku skaits Valkas novadā

<i>Novada teritorija</i>	<i>Bibliotēkas</i>	<i>Darbinieku kopskaits</i>	<i>Bibliotēku telpu kopplatība (m²)</i>
Valka	1	11	795
Ērgeme	3	3	166
Kārķi	1	1	71
Valkas pag.	2	2	181
Vijciems	1	1	59
Zvārtava	1	1	80
Kopā	9	19	1352

Viens no izplatītākajiem bibliotēkās uzkrāto materiālu publicitātes veidiem ir izstādes. Tās tiek organizētas gan no saviem krājumiem, gan plašākas, piedāvājot nacionālās bibliotēkas piedāvājumus un citas iespējas. Bibliotēku veidotās izstādes pārsvarā ir saistītas ar Latvijas kultūras dzīves norisēm – rakstnieku, dzejnieku jubilejām, valsts svinamām un atceres dienām. Tematiskie pasākumi ir saistīti ar grāmatu atvēršanas svētkiem, tikšanās ar rakstniekiem, dzejniekiem, politiķiem un citiem ievērojamiem cilvēkiem. Īpašu uzmanību bibliotēkas velta ar Valkas novadu saistītu literātu darbu popularizēšanai, novada kultūrvēstures apzināšanai un apkopošanai.

Pēdējos gados ir uzlabota bibliotēku tehniskā infrastruktūra – katrā bibliotēkā ir dators gan bibliotekāram, gan vairāki datori lietotājiem, ir nodrošināts pastāvīgais un bezvadu interneta pieslēgums, palielināta pieslēguma datu pārraides jauda, ir nodrošināta piekļuve dažādām valsts nozīmes datu bāzēm (Latvijas nacionālās digitālās bibliotēkas pilnajam saturam, Letonikas un NAIS (normatīvo aktu informācijas sistēma) informācijai, lietotājiem ir nodrošināti izdrukas, kopēšanas un skenēšanas pakalpojumi. Pamatpakalpojumi (lasītāju reģistrācija, grāmatu un citu dokumentu izsniegšana, uzziņu sagatavošana), datoru, interneta izmantošana ir bez maksas. Bibliotēku darbinieki ir apmācīti pašiem lietot un palīdzēt apmeklētājiem apgūt datortehniku un programmatūru, meklēt informāciju internetā, veikt dažādus e-pakalpojumus.

Astoņas novada bibliotēkas izvietotas pašvaldības ēkās. Bibliotēku saimniecisko darbību nodrošina pašvaldība, bet saturisko - kvalificēti bibliotekāri. Pie divām bibliotēkām (Valkas pilsētā un Vijciemā) ir uzbrauktuves cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Izremontētās, mājīgās telpās strādā Ērgemes Omuļu, Kārķu, Valkas pagasta Sēļu un Vijciema bibliotēkas. Kosmētiskais remonts nepieciešams Valkas novada Centrālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļai, Ērgemes pagasta Ērgemes un Turnas ciema, un Zvārtavas bibliotēkai.

Valkas novada Centrālā bibliotēka pilda Valkas reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas.

No 1999.gada aprīļa tiek veidots Valkas reģiona bibliotēku elektroniskais kopkatalogs. Datu ievadi un rediģēšanu tajā, bibliotēku informācijas sistēmas ALISE uzturēšanu, kā arī bibliotekāru apmācību darbam ar sistēmu veic Valkas bibliotēkas speciālisti.

Ar 2010.gada janvāri Valkas bibliotēkas krājumā iekļautas Izglītības pārvaldes informatīvi metodiskā centra un Latvijas –Igaunijas institūta bibliotēku grāmatas un citi dokumenti. Latvijas Universitātes bibliotēkas Valkas filiāles krājums pārvietots uz Valkas bibliotēkas telpām. Krājumu apvienošana un izvietošana vienā ēkā uzlabo pieejamību tiem, kā arī nodrošina kvalitatīvāku un ātrāku lasītāju apkalpošanu.

6.4.3.Valkas novadpētniecības muzejs

Valkas novadpētniecības muzejs iekārtots vēsturiskās telpās – bijušajā Jāņa Cimzes dibinātā un vadītā Vidzemes draudžu skolotāju semināra ēkā. Valka ir vienīgā vieta, kur saglabājusies ēka, kas vistiešākā veidā saistīta ar J.Cimzes vārdu un viņa vadīto skolotāju semināru, kur noritējis viņa visražīgākais darba posms. Tāpēc tieši Valkas novadpētniecības muzejā, interesentiem pieejamā veidā, tiek apkopotas visas vēsturiskās liecības par Jāni Cimzi un viņa audzēkņiem.

Atrašanās vēsturiskajā ēkā noteikusi muzeja misiju: Popularizēt latviešu pedagoga un kora kultūras pamatlicēja Jāņa Cimzes un viņa audzēkņu atstāto kultūras mantojumu, veicināt sabiedrības interesi un izpratni par vēsturiskajiem procesiem Valkas novadā.

Muzeja līdzšinējais darbs ir sekmējis muzeja misijas īstenošanu. Krājums kopumā atbilst muzeja misijai. Krājumā iekļautas 46 000 vienības. Uzkrātais kultūrvēsturiskais mantojums apliecina Valkas novada īpašo vietu Latvijas kultūrvēsturē.

Valkas novadpētniecības muzejs ir vienīgais muzejs visā novada teritorijā. Šobrīd muzejam ir nepieciešams atrisināt problēmu ar ūdensapgādes sistēmu, jo ēka atrodas pilsētas nomalē. Aktuāli ir muzeja darbinieku darba telpu remonts. Secinām, ka Valkas novadpētniecības muzejs ir pieejams ikvienam interesentiem, jo 2009. gadā tika radīta draudzīga un labvēlīga vide cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Muzejam ir neliels darbinieku skaits, kuru uzlabojoties finansiālajam muzeja stāvoklim būtu nepieciešams palielināt. Ēka, kurā izvietota muzeja koka priekšmetu izstāde, apkures sezonas laikā rada lielus izdevumus. Tika labiekārtota Muzeja ielu, kā arī no jauna izbūvēts stāvlaukums trīs autobusu un vieglo automašīnu novietošanai. Pēc muzeja renovācijas 2007.gadā muzeja telpās radīti labvēlīgi apstākļi, kas nodrošina patstāvīgu temperatūras uzturēšanu muzejā.

Valkas novadā darbojas sešas kultūras iestādes. Pozitīvi, ka Valkas pilsētā un katrā pagastā ir pa vienai kultūras iestādei. Savukārt, labs rādītājs ir tas, ka kultūras centri tiek renovēti un sakārtoti. Pakāpeniski veidojas situācija, ka Valkas pilsētas kultūras nams sāk iegūt metodiska centra statusu. Novada iedzīvotājiem paveras plašākas iespējas gan kultūras pasākumu apmeklējuma ziņā, gan sevis pilnveidošanas jomā. Secinām, ka kultūras iestādes novada teritorijā ir pietiekošā skaitā. Vietējie iedzīvotāji un novada viesi var pilnvērtīgi baudīt kultūras dzīvi un darboties dažādos pašdarbnieku pulciņos.

6.5. SPORTA IESPĒJAS

Valkas novadā kopumā ir labi attīstīti un pieejami sporta infrastruktūras objekti. Ir izveidota stabila sporta pasākumu sistēma: Skriešanas seriāls „Optimists” „Pavasaris” un „Rudens” , skrējieni „Apkārt Zāģezeram” un Valka-Valga, Pāvela Loskutova kausa izcīņas sacensības 10 km skriešanā pa Valkas un Valgas ielām, riteņbraukšanas sacensības „Valka – Ērgeme – Vēveri – Ērgeme - Valka”. Notiek Valkas novada atklātais čempionāts florbolā, basketbolā, slēpošanā, volejbolā, trīscīņā (slēpošana - riteņbraukšana - skriešana), kas iesaista lielu daļu Valkas novada iedzīvotāju un sportistus no citām pilsētām un pagastiem.

Sporta aktivitātēm tiek izmantotas skolu sporta zāles. Valkas pilsētā viena sporta zāle atrodas pamatskolā, dažādu sacensību rīkošanai izmanto arī Bērnu jaunatnes sporta skolai piederošo sporta zāli. Valkas novada Bērnu-jaunatnes sporta skolas zālē iespējams rīkot sacensības volejbolā, basketbolā, galda tenisā un novusā. Darbojas lielais tablo. Zāle ir pielāgota invalīdu sportam.

Tomēr sportošanai intensīvāk tiek izmantota Valkas ģimnāzijas sporta halle ne tikai skolēnu vajadzībām, bet visas pilsētas un pagastu iedzīvotāju vajadzībām. Sporta zāle paredzēta basketbolam, volejbolam, florbolam, mini futbolam, lielajam tenisam, badmintonam, ir arī trenāžieru zāle un aerobikas zāle. Blakus sporta zālei skrejceļš ar 4 celiņiem. Sporta zālē iespējams izvietot šķērsām divus volejbola laukumus. Izbīdāmās tribīnes ir 200 skatītājiem. Tāpat sportošanai Valkas pilsētā tiek izmantoti mežs pie estrādes un Valkas pilsētas stadions. 2006. gadā rekonstruēts stadions ar tribīnēm, kurā ir mākslīgais segums futbola spēlēm, izveidotas telpas nodarbībām fitnesā un atlētiskajā vingrošanā, pieejami vieglatlētikas skrejceļi (400 m aplis) un sektori.

Kopš 2008. gada Valkā darbojas modernākā šautuve Vidzemē. Ir pieejami 8 elektriskie mērķi ar ložu ķērājiem, šaut ir iespējams no 10 – 50 m attāluma. Šautuve ir aprīkota ar modernu iekārtu ko var pieslēgt datoram un tādējādi rezultātus varēs gan redzēt uz ekrāna, gan izdrukāt. Zvārtavas, Ērgemes un Valkas pagasta teritorijās nav izbūvētas sporta zāles.

2009. gada decembrī ekspluatācijā nodeva jaunu sporta zāli Kārķu pagastā un 2011.gadā Vijciema pagastā, kas tika uzbūvētas ar ES ELFLA līdzfinansējumu. Valkas pagastā dzīvojošie iedzīvotāji izmanto gan Valkas pilsētā esošo sporta infrastruktūru, gan vietējo – volejbola laukums Lugažos, dabīgais futbola laukums Sēļos. Ziemā Vijciemā un Ērgemē ir pieejams hokeja laukums.

Valkas pilsētā tiek plānots izveidot jaunu BMX trasi.

7.EKONOMISKĀ ATTĪSTĪBA

7.1. NODARBINĀTĪBA

Būtisks novada teritorijas attīstības rādītājs ir iedzīvotāju nodarbinātība. Viena no būtiskākajām problēmām novadā, līdzīgi kā visā valsts teritorijā ir augstais bezdarba līmenis.

2010. gada 31. janvāri Valkas novadā kopā bija reģistrēti 1084 bezdarbnieki (skat. 21. tabulu). Bezdarba līmenis Valkas novadā kopumā uz 2010. gada janvāra beigām bija 18,7 % , bet valstī 16,6 %. Salīdzinot ar 2009. gada decembri bezdarba līmenis viena mēneša laikā pieaudzis par 0,5 %, bet valstī par 0,6 %.

20.tabula Bezdarbnieku skaits novada teritorijā no 2007. – 2010. gadam

Novada teritorijas	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.01.2010
Valka	161	264	642	638
Ērgemes pagasts	26	30	87	94
Kārķu pagasts	12	23	74	75
Valkas pagasts	38	60	163	168
Vijciema pagasts	20	21	51	49
Zvārtavas pagasts	20	14	58	60
Kopā novadā	277	412	1075	1084
Latvijā	52321	76435	179235	186295

Pēc NVA Valkas filiāles datiem

Valkas novadā 2010. gada sākumā bija 10568 iedzīvotāju, līdz darbības vecumam 1289 tai skaitā vīrieši 668, sievietes 621, darbības vecumā 6863 tai skaitā vīrieši 3484, sievietes 3379, bet pēc darbības vecuma ir 2416 tai skaitā vīrieši 834 un sievietes 1582. Salīdzinot 2009. gadu pret 2008.gadu, tad, jāsecina, ka ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits 2009. gadā ir samazinājies par 100 iedzīvotājiem.

Reģistrētā bezdarba līmenis 2012.gadā Valkas novadā bija 12,1%, Vidzemes reģionā – 12,8%, valstī - 10,6% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaita.

Valkas novadā joprojām ir salīdzinoši augsts bezdarba rādītājs un sociālās spriedzes mazināšanai pašvaldība pielieto dažādus sociāla rakstura pasākumus.

Lielākais nodarbināto skaits ir pakalpojumu nozarēs (valsts pārvaldē, izglītībā, tirdzniecībā u.c.), lauku teritorijās lauksaimniecībā un mežizstrādē, kokapstrādē, salīdzinoši maz nodarbināto ir ražošanas nozarēs.

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk tekstā NVA) Valkas filiāles sniegtajiem datiem uz 2012.gada beigām bezdarbnieka statuss Valkas novadā piešķirts 791 personai.

Valkas novadā ir salīdzinoši augsts bezdarba rādītājs un sociālās spriedzes mazināšanai pašvaldība pielieto dažādus sociāla rakstura pasākumus, tā piemēram, realizēts aktīvās nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”. Šajā programmā 2012.gadā tika nodarbināti 243 bezdarbnieki.

Pēc 2014.gada datiem, ir redzams, ka Valkas novadā bezdarbnieki vīrieši ir (332), bet sievietes (318). Ilgstošie bezdarbnieki visvairāk reģistrēti Valkas pilsētā (110), savukārt vismazāk Vijciema pagastā (5). Personas, kas atgriezušās darbā pēc bērna kopšanas atvaļinājuma kopumā ir 17 personas, Vidzemes reģionā kopumā 461. Problēmgrupā - jaunieši vecumā no 15-24 gadiem kopumā reģistrētas 62 personas. Invalīdi bezdarbnieki skaita ziņā visvairāk reģistrēti Valkas pilsētā (44).

21.tabula Bezdarbnieku skaita izmaiņas

Novada teritorija	31.01.2011.	31.01.2012.	31.01.2013.	31.01.2014.
Valka	620	503	407	344
Ērgemes pagasts	107	93	76	64
Kārķu pagasts	88	70	64	55
Valkas pagasts	171	183	135	127
Vijciema pagasts	63	36	37	28
Zvārtavas pagasts	55	54	40	32
Kopā novadā	1104	939	759	650
Vidzemes reģionā	18004	14733	12626	10978
Latvijā	164551	132575	107488	96762

NVA dati

Reģistrētā bezdarba līmenis 2012.gadā Valkas novadā bija 12,1%, Vidzemes reģionā – 12,8%, valstī - 10,6% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaita.⁷

Valkas novadā joprojām ir salīdzinoši augsts bezdarba rādītājs un sociālās spriedzes mazināšanai pašvaldība pielieto dažādus sociāla rakstura pasākumus.

Būtiskāko nodarbinātības problēmu raksturojums:

- Būtiski samazinājies brīvo darba vietu skaits;
- Palielinās bezdarbnieku skaits, ar augstāko izglītību, to skaits 2010.gada sākumā NVA Valkas filiālē bija jau 219, jeb 8,8% no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita (tie ir valsts pārvaldes, pašvaldību, veselības aprūpes un sociālās aprūpē strādājušie);
- Izteikta riska grupa ir jaunieši vecumā no 15-24 gadiem, kas Valkas novadā sastāda 18,4%, kuriem problemātiska iekļaušanās darba tirgū mazās darba pieredzes dēļ, kā arī trūkst praktisko iemaņu, lai būtu konkurētspējīgi darba tirgū. Šīs grupas bezdarbniekiem būtu nepieciešami atbalsta pasākumi, lai sagatavotu viņus darba tirgum;
- Vēl viena riska grupa ir ilgstošie bezdarbnieki, kuriem beidzies pabalsts, brīvu vakanču trūkums un iespēja darbu atrast savā apdzīvotajā teritorijā. Šīs grupas bezdarbniekiem būtu piemērojami atbalsta pasākumi, kurus realizē pašvaldība ar projektu „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai”;
- Mobilitātes problēma-daudzi bezdarbnieki darba meklējumos dodas ārpus savas deklarētās vietas, dodas uz citiem rajoniem, novadiem, pat ārpus Latvijas robežām. Sliktā infrastruktūra-autobusu satiksme ir šķērslis, lai saglabātu iegūto darbu, ja darbs tiek atrasts;
- Profesionālu izglītību ieguvušo bezdarbnieku īpatsvars ir samērā liels pret pārējiem reģistrētajiem bezdarbniekiem un daļa šo cilvēku darba meklējumos izšķiras par darbu ārzemēs. Lai viņus noturētu, nepieciešami papildus pasākumi viņu spēju un izglītošanas iespējām, atbilstoši šodienas tehnoloģiskajām prasībām;
- Nedeklarētā nodarbinātība- tendence, kas pieaug, kam risinājums jāmeklē sadarbojoties ar darba inspekciju;
- Reģistrētajiem bezdarbniekiem nepieciešami atbalsta pasākumi- īslaicīgas darba iespējas sadarbībā ar pašvaldībām, subsidētā nodarbinātība, kā arī dažādi ar konkurētspējas paaugstināšanu saistītie pasākumi-profesionālā apmācība, pārkvalifikācija, kvalifikācijas paaugstināšana, kā arī neformālās izglītības iespējas;

⁷ Nodarbinātības valsts aģentūras dati

- Darba devēji spiesti nodarbināt darbiniekus nepilnu darba laiku, tādēļ nepieciešams turpināt atbalsta pasākumus, bezdarba riskam pakļautajām personām;
 - Jārealizē un jāiesaista bezdarbnieki uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības veicināšanā jaunu darba vietu radīšanā.
- Prognozējamās tendences nodarbinātības jomā svarīgāko tautsaimniecības nozaru griezumā:⁸
- Koksnes izstrādes un pārstrādes nozares attīstības jomā;
 - Mazumtirdzniecības un ēdināšanas pakalpojumu uzņēmumu skaita neliels pieaugums, esošo uzņēmumu stabilizēšanās;

7.2. UZŅĒMĒJDARBĪBA

Valkas novadā ražošana un saimnieciskā darbība notiek saskaņā ar dabas un vides līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību, attīstības pamatā ir ievēroti interešu saskaņotības un partnerattiecību principi – sadarbība starp pašvaldību, uzņēmējdarbības pārstāvjiem un sabiedrību.

Novada attīstībā būtiska nozīme ir ģeogrāfiskam faktoram, kas raksturo teritoriju, kurā novads ietverts.

2012.gadā Valkas novads atradās 86.vietā starp Latvijas novadiem pēc teritorijas attīstības indeksa (-0,695), Vidzemē attīstības indekss bija 0,605. Salīdzinot ar kaimiņu novadiem – Smiltenes novads (0,168) atrodas 31.vietā, Naukšēnu novads (0,068) - 38.vieta, Burtnieku novads (0,054) – 40.vietā, Apes novads (-0,442) - 77.vietā, Strenču novads (-1,044) - 96.vietā.

Novada lauku teritoriju aizņem 62 % meži, kas ir pamats mežsaimniecības un kokapstrādes attīstībai novadā. Otra attīstītākā nozare ir lauksaimniecība, galvenokārt piena lopkopība, graudkopība un kartupeļu audzēšana. Blakus tradicionālām nozarēm, Valkas novadā tiek audzētas savvaļas govīs, ir briežu dārzs.

Novada ekonomiskās izaugsmes svarīgākās vērtības ir novadā dzīvojošie un strādājošie cilvēki, novada uzņēmumi, dabas un kultūrvēsturiskais vērtības, pieejama un kvalitatīva inženiertehniskā infrastruktūra.

Atrašanās pie Igaunijas robežas pēdējos gados ir pamatā Eiropas Savienības pārrobežu sadarbības programmu finansējuma piesaistei novada attīstībai. Ir ieviesti projekti un turpinās ES finansējuma piesaiste vides, tūrisma un infrastruktūras sakārtošanā.

Valkas novads ir vieta, kur ir labvēlīga vide daudznozaru uzņēmējdarbības attīstībai, bet šobrīd novadā ir attīstījušies vairāki mežsaimniecības un kokapstrādes uzņēmumi, jo 62 % teritorijas aizņem meži, bez tam novadā ir arī graudkopības un lopkopības (galvenokārt piena lopkopība) uzņēmumi.

Galvenā novadā esošā specializācija ir vērsta uz tādām uzņēmējdarbības jomām, kā mežsaimniecība, mežsaimniecība un kokapstrāde, lauksaimnieciskā ražošana (graudaugu un kartupeļu audzēšana, lopkopība, bioloģiskā lauksaimniecība), meliorācijas darbu pakalpojumi un apstrādājošā rūpniecība. Kā papildus attīstāmās jomas Valkas novadā tiek noteiktas lauksaimniecības produkcijas pārstrāde, pārtikas produktu ražošana, ekoloģiskās produkcijas ražošana, amatniecība, inovatīva otreizējo izejvielu pārstrāde, derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde, būvmateriālu ražošana (smilts, smilts-grants, kūdra) un tūrisms.

⁸ Informāciju sniedz tikai par tām tautsaimniecības nozarēm, kurās paredzamas nodarbināto skaita izmaiņas, piemēram, jaunu uzņēmumu izveide, esošo uzņēmumu palielināšanās, samazināšanās, uzņēmumu darbības pārprofilēšana (iespēju robežās norādīt izmaiņu skaitlisko vērtību).

Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem Valkas novadā (64) ir mazāks nekā vidēji Latvijā (69) un Vidzemes reģionā (71).

Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma Valkas novadā 2011.gadā bija SIA VĀRPAS 1, SIA PEPI RER, SIA TĪNE, SIA VALKAS MELIORĀCIJA, SIA Scantest, savukārt 2012.gadā SIA TĪNE, SIA VĀRPAS 1, SIA VALKAS MELIORĀCIJA, SIA PEPI RER, Z/S KALNPIERBES, SIA ENEFIT POWER&HEAT VALKA.

Lielākās ārvalstu tiešās investīcijas investē Eesti Energia AS (Igaunija) - uzņēmumā SIA Enefit Power & Heat Valka 2012.gadā 7074807 LVL, kura darbības veids ir enerģētika.

Valkas pilsētā galvenokārt attīstās zemāk tekstā uzskaitītas uzņēmējdarbības nozares:

- metālapstrāde (SIA Valkas MD, SIA „Akords 3”);
- Putu polietilēna izstrādājumu un burbuļplēves ražošana (SIA “Pepi Rer”);
- Šūšana (SIA „Elēģija Vīle”, SIA „SG Valka”);
- pārtikas ražošana (gaļas produkcija (SIA Servilat), maizes un konditorijas izstrādājumu ražošana;
- tirdzniecība;
- Kokapstrāde (SIA „Vārpas 1”, SIA “Alfa Log Houses”, SIA Prestižs, SIA Valkas Meži);
- būvniecība (SIA “Valkas Būvnieks”, SIA “ML Eiropbūve”, SIA Indrāni V);
- Meliorācijas darbu pakalpojumi, kūdras ieguve, mazo HES būvniecība (SIA “Valkas Meliorācija”).

Visā novada teritorijā galvenās uzņēmējdarbības nozares ir lauksaimniecība, mežizstrāde un kokapstrāde. Katrā novada administratīvajā teritorijā ir nelieli tirdzniecības un tūrisma uzņēmumi. Lielākie uzņēmumi lauku teritorijā:

- Ērgemes pagastā – Z/s “Dambīši”, z/s “Lejasciņi”;
- Kārķu pagasts – Z/s “Auri”, z/s “Jasmīni”;
- Vijciema pagasts – kokapstrāde - SIA “Cellīši un Partneri”, lauksaimniecības uzņēmumi - z/s “Piekalnes”, KS “Vijupe”;
- Valkas pagasts - SIA “Vārpas 1”, SIA “Valdro Agro”, z/s “Kalnieši”;
- Zvārtavas pagasts - Z/s “Avoti”.

22.tabula Juridiskās personas Valkas novada nodokļu maksātāji

	Valka	Ērgeme	Kārķi	Valkas pagasts	Vijciems	Zvārtava	Kopā
Patstāvīgs uzņēmums	166	65	69	86	53	30	469
Biedrības	15	-	1	2	2	1	21
Klubi	9	-	3	-	3	-	15
Draudzes	5	-	1	-	1	-	7
Individuālais komersants	23	5	4	5	3	-	40
Saimnieciskās darbības veicēji	169	58	42	47	47	14	377
Kopā:	387	128	120	140	109	45	929

Pēc VID⁹ Valkas nodaļas sniegtajiem datiem

⁹ VID – valsts ieņēmumu dienests

23.tabula Lielākie nozares uzņēmumi pēc apgrozījuma (pēc NACE klasifikatora)

Nosaukums	Adrese	Apgrozījums EUR 2012. gadā	Apgrozījums EUR 2013. gadā	Nodarbināto skaits 2012. gadā	Nodarbināto skaits 2013. gadā	NACE 2.red.
SIA „Tīne”	Valka, Tālavas iela 35 A	8175695	1623421	20	20	46.71 Degvielas, cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība 47.30 Degvielas mazumtirdzniecība degvielas uzpildes stacijās
SIA „Vārpas 1”	Valkas pag., „Leimaņi”	6147687	5838252	83	80	16.10 Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana 02.20 Mežizstrāde
SIA „Valkas Meliorācija”	Valka, Tālavas iela 70	4825785	4249761	80	84	43.12 Būvlaukuma sagatavošana
SIA „efn NORD”	Valka, Parka iela 25	1038487	760157	61	45	29.32 Detaļu un piederumu ražošana mehāniskajiem transportlīdzekļiem
SIA „PepiRer”	Valka, Parka iela 25	4316691	4392131	63	71	22.21 Plastmasas plātņu, lokšņu, cauruļu un profilu ražošana
SIA „Animo LTD”	Valka, Parka iela 21	722051	1138151	12	12	45.20 Automašīnu apkope un remonts 46.69 Citu mašīnu un iekārtu vairumtirdzniecība
SIA „Valkas būvnieks”	Valka, Viestura iela 3-1	520114	777237	21	25	41.20 Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība
SIA „Valkas MD”	Valka, Parka iela 25	701866	261941	26	22	25.11 Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana
SIA „Akords 3”	Valka, Meža 2A	832460	656772	19	19	25.11 Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana
SIA „Enefit Power & Heat Valka”	Rūjienas 5, Valka	1407576	3596801	10	10	35.11 Elektroenerģijas ražošana 35.30 Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana
SIA „Pedelīte”	Valka, Rīgas iela 12A	407263	443734	27	29	56.29 Cita veida ēdināšanas pakalpojumi 56.10 Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi

24.tabula Uzņēmumi ar lielāko apgrozījuma pieaugumu 2013.gadā salīdzinājumā pret 2012.gadu

UZŅĒMUMS	PRET 2012
SIA Enefit Power & Heat Valka	2.56 reizes
SIA "Ecowood AB"	2.34 reizes
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "LAUNAS"	2.23 reizes
SIA "ANIMO LTD"	58%
SIA "VALKAS BŪVNIKS"	50%
SIA "VIDUSCEĻŠ"	41%
SIA "MEŽALEJAS"	29%
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "FREIBIS PLUS"	24%
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VALKA-1004"	23%
Valkas novada Zvārtavas pagasta zemnieku saimniecība "AVOTI"	15%
Valkas novada Kārķu pagasta zemnieku saimniecība "KIRŠLEJAS"	12%
SIA "PEDELĪTE"	9%
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "OĻUPE"	9%
Valkas novada Ērgemes pagasta zemnieku saimniecība "KALNPIERBES"	9%
SIA "SPĀRĪTE"	8%
Valkas novada Vijciema pagasta zemnieku saimniecība "PIEKALNES"	4%
Valkas pilsētas SIA "SG VALKA"	2%
SIA "PEPI RER"	2%
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "LIVONIJA AT"	2%
SIA "APTIEKA VALKA"	1%

Datu avots: Lursoft

25.tabula Nodarbinātības jomas lielākajos novada uzņēmumos

NACE 2 red.	Atsīrējums	Nodarbināto skaits
47	Mazumtirdzniecība	155
22	Plastmasas ražošana	89
43	Būvdarbi	72
01	Lauksaimniecība	67
02.2	Mežizstrāde	50
16	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	42
31.09	Citu mēbeļu ražošana	38
41.2	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	36
45.2	Automobiļu apkope un remonts	36
56.1	Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi	31
25.99	Citur neklasificētu gatavo metālizstrādājumu ražošana	29
14.19	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	27
35.3	Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana	27
68.32	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata	25
46	Vairumtirdzniecība	24
49.41	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem	21
02.4	Mežsaimniecības palīgdarbības	12
61.1	Kabeļu telekomunikācijas pakalpojumi	13

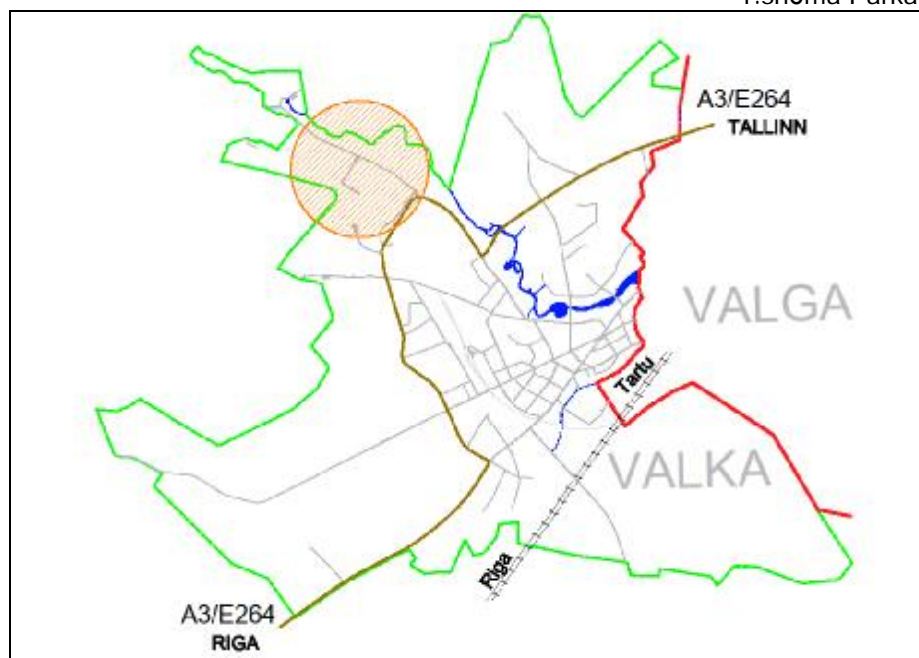
Kopā Valkas novadā atbalstīto ES ERAF grantu shēmas „Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās” projektu kopsumma laikā no 2004. – 2006.gadam bija 576124 LVL (skat. 5.pielikums), laikā no 2007. – 2010. gada 1. martam Valkas novadā atbalstīti projekti, kur ES struktūrfondu ERAF daļa sastāda 649852 LVL (skat. 6.pielikums).

2004. - 2006. gadā noslēgti līgumi starp LIAA un ES struktūrfondu Valkas novada finansējuma atbalsta saņēmēju 2.2.1.1. Investīcijas privātajā infrastruktūrā ražošanas procesu un produkcijas modernizēšanai un 2.3.2. Finansiālais atbalsts MVU ārējo konsultāciju pakalpojumu izmantošanai un pieredzes par 281132 LVL ES struktūrfondu ERAF līdzfinansējumu (skat. 7.pielikums).

Laikā no 2007. – 2010.gada 1.martam ir atbalstīts tikai viens projekts novadā darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, 2.3. prioritātes „Uzņēmējdarbības veicināšana”, 2.3.1. pasākuma „Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes”, 2.3.1.1. aktivitātes „Ārējo tirgu apgūšana”, 2.3.1.1.1. apakšaktivitātē „Ārējo tirgu apgūšana - ārējais mārketingš” ar ERAF līdzfinansējuma summu 22488 LVL (skat. 8.pielikums).

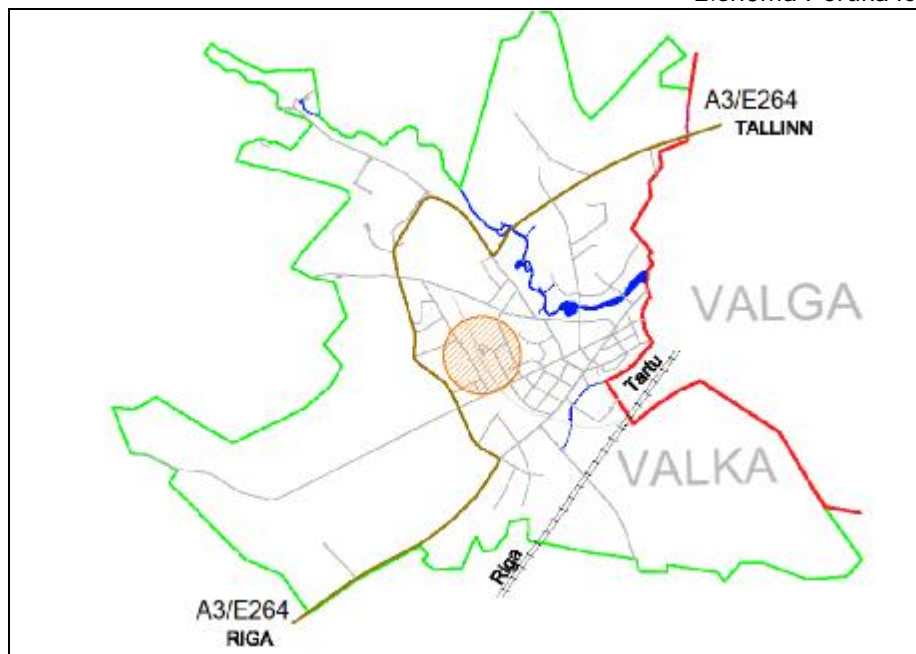
Valkas pilsētā uzņēmējdarbības attīstībai ir noteiktas industriālās zonas.

1.shēma Parka ielas reģions.

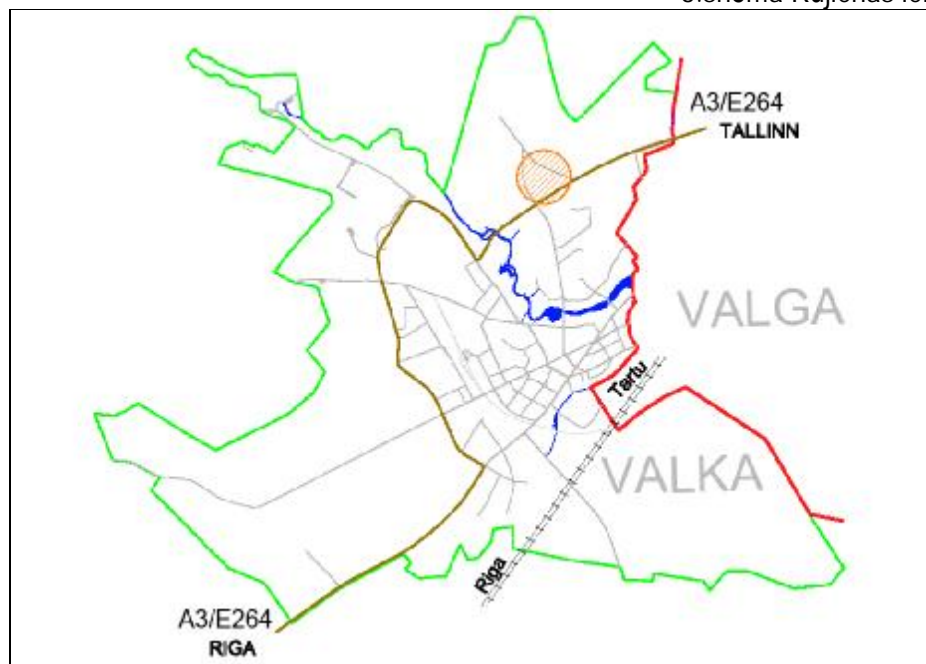
Teritorijas kopplatība 78 hektāri. Teritorijā pieejamās inženierkomunikācijas (ūdensapgāde, kanalizācija, centralizētā siltumapgāde, elektroapgādes tīkls). Teritorijā galvenokārt tiek paredzēts attīstīt ražošanas nozari.

2.shēma Poruka ielas reģions.

Teritorijas kopplatība 16 hektāri. Teritorijā atrodas vēsturiskā dzelzceļa stacijas ēka, kopplatībā 500m². Teritorijā galvenokārt tiek paredzēts attīstīt ražošanas nozari. Zona atrodas pie valsts nozīmes autoceļa A3/E264.

3.shēma Rūjienas ielas reģions.

Teritorijas kopplatība 4 hektāri. Zona atrodas pie valsts nozīmes autoceļa A3/E264. Teritorijā pieejamās inženierkomunikācijas (ūdensapgāde, kanalizācija, centralizētā siltumapgāde, elektroapgādes tīkls). Teritorijā galvenokārt tiek paredzēts attīstīt ražošanas nozari.

7.3. Investīciju piesaiste

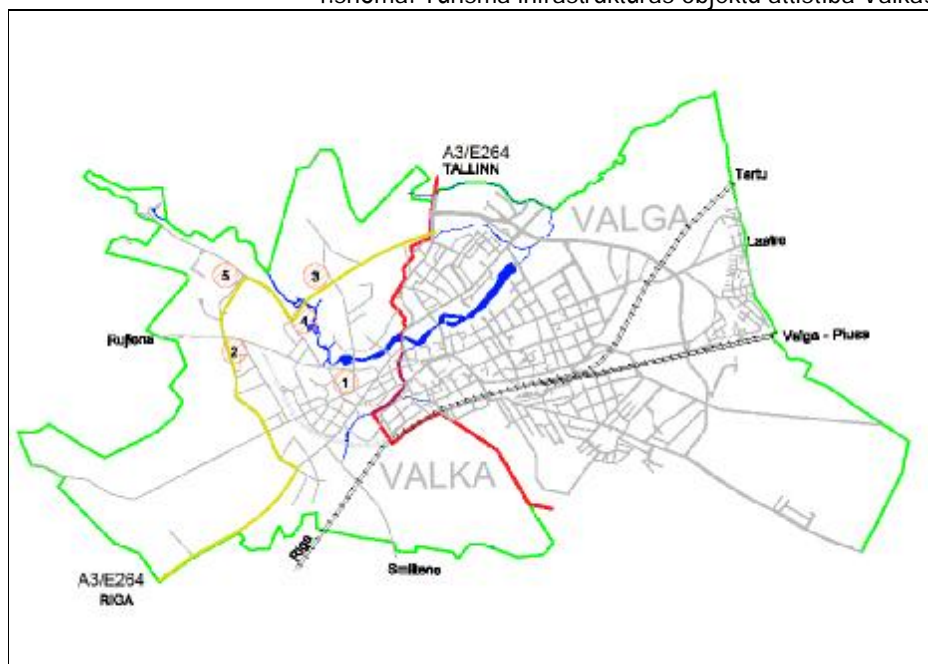
Sabiedriskajā sektorā saglabājas pozitīva investīciju dinamika. Sakarā ar būtisku investīciju kritumu privātajā sektorā un samērā noturīgām investīcijām sabiedriskajā sektorā abu sektoru daļas kopējā investīciju struktūrā ir vienādas (LR EM „Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību”).

Pašvaldībām ir pieejami visi Eiropas Savienības struktūrfondi Eiropas reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas sociālais fonds (ESF), Eiropas lauksaimniecības virzības un garantiju fonds (ELVGF) un Zivsaimniecības vadīšanas finanšu instruments (ZVFI), Kohēzijas fonds (KF). Lauksaimniecības un zivsaimniecības nozares atbalstu koordinē zemkopības ministrija, administrējot Eiropas lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas zivsaimniecības fonds (EZF).¹⁰

Investīcijas tiek piesaistītas arī Valkas novadam. Valkas novada dome sagatavojusi vai līdzdarbojusies dažādos novada attīstības projektu sagatavošanā, kas tika iesniegti finansēšanai no dažādiem ES finanšu instrumentiem vai Valsts investīciju programmām. Tie aptvēruši dažādas saimnieciskās jomas (transporta, izglītība, kultūra, sports, tūrisms). Visi projekti tiek vērsti uz novada infrastruktūras attīstību un iedzīvotāju dzīves līmeņa un labklājības celšanu. Informācija par novada teritorijā realizētajiem un dabā ieviestajiem projektiem, to pēctecību ir izanalizēta un iekļauta Valkas novada domes „Uzraudzības pārskatā”. Valkas pilsētā un pagastu teritorijās ir pieejamas brīvas teritorijas ražošanas attīstībai. Informācija par tām tiek aktualizēta katru gadu un ir pieejama Valkas novada domē. Zemāk tekstā izvietotajās shēmās ir attēlotas teritorijas, kas tiek piedāvātas uzņēmējdarbības attīstībai.

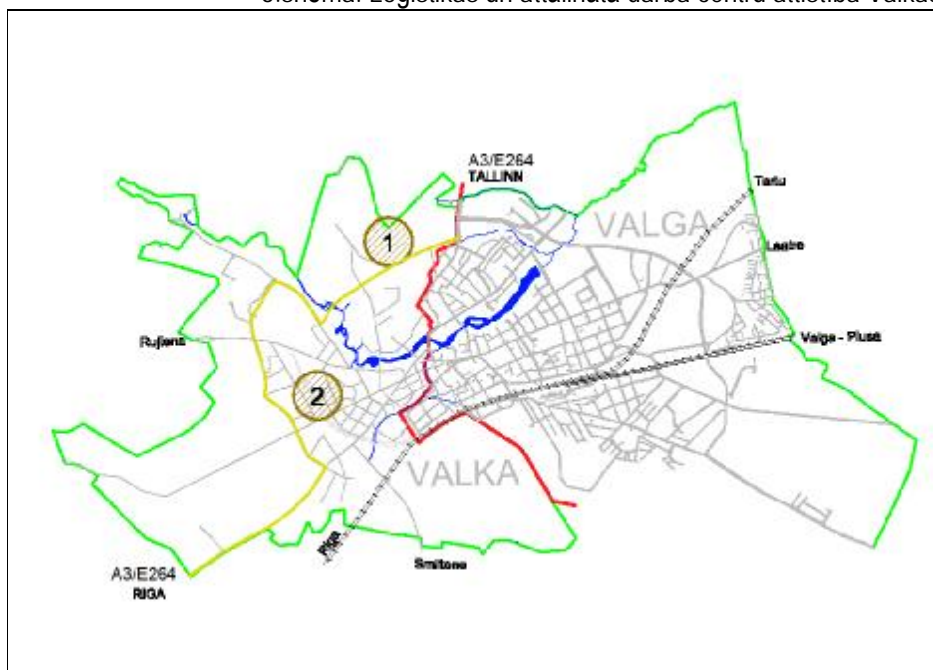
¹⁰ <http://www.esfondi.lv/print.php?id=391>

4.shēma: Tūrisma infrastruktūras objektu attīstība Valkas pilsētā

- Valkas pilsētas centrs: platība 1.4 ha un vēsturiskā ēka 1200 m², ēku komplekss (2.6 ha) f ēka 1500 m², „Rekreācijas zona pie Pedeles upes: 2.5 ha ... Ēka paredzēta resorāna (300 m²) un viesnīcas izveidei (720 m²)

5.shēma: Loģistikas un attālinātā darba centru attīstība Valkas pilsētā

- teritorija pie Latvijas – Igaunijas robežas: 4.0 ha, vēsturiskā Valkas dzelzceļa stacijas ēka: 500 m²

2011.gadā Valkas novadā pašvaldības ieviestajos Eiropas Savienības līdzfinansētos projektos ir veikti darbi kopsummā par 7 700 000 LVL, 2012.gadā par 2 508 139 LVL, 2013.gadā par 1 110 360 LVL.

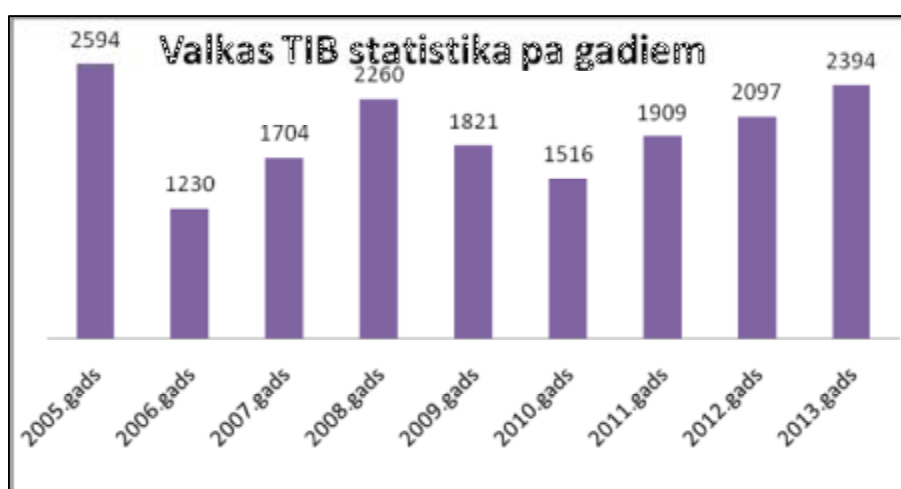
7.4. TŪRISMS

Valkas novadā ir plašas iespējas veidot daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu, sākot no dabas tūrisma līdz aktīvajam tūrismam. Potenciāls tūrisma resurss Valkas pilsētā ir militārie pazemes bunkuri, to attīstība nākotnē varētu kļūt par savdabīgu tūrisma objektu. Katrai novada teritorijai piemīt savas īpatnības, lai novadā izveidotos plašs tūrisma piedāvājums.

Novada bagāto kultūras vidi veido dažādi festivāli, izstādes, koncerti, aktīvās atpūtas pasākumi, starptautiski sporta pasākumi, aktīva sadarbība pierobežas pasākumu rīkošanā ar Igaunijas pilsētu Valgu.

Valkas novadā darbojas divi tūrisma informācijas sniedzēji. Valkas pilsētā –TIB un Kārķu pagastā – tūrisma informācijas punkts (turpmāk tekstā TIP).

2.attēls Statistika dalījumā pa gadiem

3.attēls Apmeklētāju skaits dalījumā pa valstīm

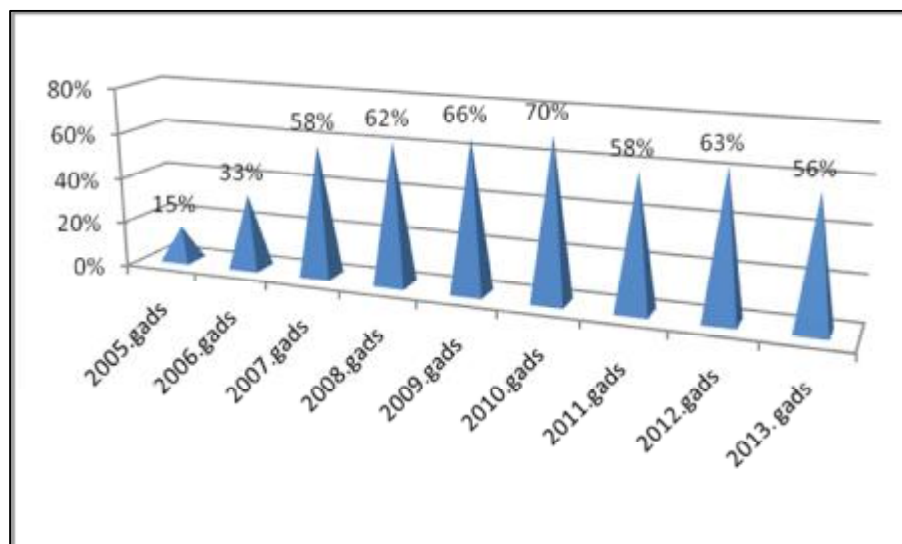
2013.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu vidējais apmeklētāju skaits Valkas novada tūrisma informācijas birojā ir bijis līdzīgs, bet ar katru gadu kopumā vērojama augšupejoša tendence. Lielākā tūristu grupa ir no Latvijas, otru būtisku apmeklētāju grupu sastāda ceļotāji no Igaunijas, pēc tam citi ārzemju ceļotāji no Vācijas, Somijas, Francijas, Nīderlandes, Lielbritānijas, Dānijas, Zviedrijas, Beļģijas, Čehijas, Polijas, Itālijas, Izraēlas, Ungārijas, Spānijas, Lietuvas,

Krievijas, Ukrainas. Tūrisma birojā iegriežas arī interesenti no Kanādas, ASV un pat no Japānas, Austrālijas, Jaunzēlandes, Indijas, Vjetnamas, Korejas un Uzbekistānas.

4.attēls Sadalījums pa mēnešiem 2013.gadā

5.attēls Apmeklētāju no Latvijas skaita izmaiņas

7.4.1. Tūrisma resursi

Tūrisma resursi ir dabas un cilvēku veidotu faktoru un norišu kopums, kas piesaista tūristu garīgās, emocionālās, fiziskās un dziednieciskās intereses. Zemāk tekstā, apakšnodalījās ir sniegts Valkas novadā pieejamo tūrisma resursu raksturojums.

7.4.1.1.TŪRISMA RESURSI VALKAS PILSĒTĀ

- Valkas Novadpētniecības muzejs;
- Valkas Lugažu Evanģēliski Luteriskā baznīca, skatu tornis;
- Kultūras un atpūtas parks ar brīvdabas estrādi un skulptūru „Koklētājs”;
- J. Cimzes piemineklis Cimzes kapos;
- Brāļu kapu memoriāls otrajā pasaules karā kritušajiem cīnītājiem;
- Vācu karavīru kapi;
- Tiesas ēka;
- Vienīgā Jūgendstila ēka Valkā;
- “ Senlatviešu karavīrs” – piemineklis 1919.gada brīvības cīņās kritušajiem;
- Valkas pilsētas kultūras nams;
- Pareizticīgo baznīca;
- Valkas dižakmens;
- Līgavu akmens;
- Pedeles dabas taka ar lapeni;

Valkas pilsētā ir iespēja iepazīties ar Valkas novadpētniecības muzeja daudzveidīgo krājumu. Muzejs, kas atrodas vēstures piemineklī – bijušajā skolotāju seminārā ir vienīgā vieta kur vēsturiskajā vidē var iepazīties ar Jāņa Cimzes un draudzes skolotāju semināra audzēkņu daudzveidīgo darbu. Te arī 1868. gada 21. maijā notika Indriķa Zīles organizētā Dziesmu diena - pirmā Valkas novadā un Latvijā. Arī politiskā ziņā Valkai ir liela nozīme valsts vēsturē - 1917. gadā te sanāk Latvijas Zemnieku savienības dibināšanas kongress, pēc pusgada te dibina Latviešu Pagaidu Nacionālo padomi, bet 1918. gada 15. novembrī Valkā tiek nolemts proklamēt Latviju kā neatkarīgu demokrātisku republiku. Nozīmīgs ir arī fakts, ka Valkas pilsētā pirmo reizi atklātībā plīvo Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs un pirmo reizi tiek nodibināta vidusskola ar latviešu mācību valodu. Vēl pilsēta ir viena no pirmajām, kurā tiek uzcelts piemineklis I Pasaules karā un brīvības cīņās kritušajiem varoņiem.

Valkas Evanģēliski luteriskās baznīcas skatu tornī ir iespēja iepazīt dvīņu pilsētas no cita skatu punkta.

Valkas pilsētā ir plašas iespējas aktīvi atpūsties izmantojot Valkas ģimnāzijas sporta halli, Valkas pilsētas stadionu, Skeitparku, BMX trasi, aktīvi atpūsties var arī pie pilsētas ezera „Zāģezers”, kur smilšu pludmalē var uzspēlēt volejbolu un nopeldēties.

Pie Valkas – Valgas robežas ir izveidota Pedeles dabas taka un Putras kalnā uzstādīta lapene, kur paveras skaists skats uz abām pilsētām.

7.4.1.2.TŪRISMA RESURSI ĒRĢEMES PAGASTĀ

- Ērģemes pilsdrupas;
- Ērģemes baznīcas drupas;
- Ērģemes bērzs.

Šeit ir nepieciešamie priekšnosacījumi dabas tūrisma un specifisku interešu grupu tūrisma attīstībai, jo pagasta dabas resursi izceļas ar ainavisko pievilcību un daudzveidību. Tūristu piesaistes objekti ir arī bagātais kultūras un dabas pieminekļu klāsts. Kopumā vērtējot pagasta dabas objektu potenciālu izmantošanai tūrismā, tas uzskatāms par pietiekami bagātu, daudzveidīgu un unikālu. Teritorijas ainaviskās vērtības, augstā bioloģiskā daudzveidība un samērā labā ceļu infrastruktūra var būt tūrisma veicinoši faktori. Šī iemesla dēļ teritoriju var izmantot arī vides izglītības mērķiem. Viens no nozīmīgākajiem dabas tūrisma resursiem ir liegums „Sedas purvs”. Tā ir teritorija ar lielu ainavu, biotopu un bioloģisko daudzveidību. Sedas purvs piesaista daudzus putnu sugas, īpaši pavasara un rudens migrāciju laikā. Tas ir piemērots laiks putnu vērošanai. Kā dabas tūristu piesaistes objekti pagastā ir: Sedas purva ainava (izstrādātā purva daļa, purva daļas, kas bijušas pakļautas kūdras izstrādei un daļas, kurās cilvēka darbība ir bijusi minimāla); apkārtnes meži, palieņu pļavas, fauna (galveno kārt putni), flora. Nozīmīgs rekreācijas objekts ir daudzās ūdenstilpnes. Speciālas atpūtas vietas ir ierīkotas pie Suķiera un Valža ezeriem. Tajās tiek plānots turpināt labiekārtošanas un uzturēšanas darbus - inventāra izvietojumu un uzturēšanu, sakopšanu un atkritumu savākšanu. Pagasta teritorijā atrodas vairāki nozīmīgi kultūras tūrisma resursi, kā, piemēram, Ērģemes pilskalns, Ērģemes viduslaiku pils.

Pamatojoties uz izstrādāto Ērģemes viduslaiku pils konservācijas un izmantošanas koncepciju, kas saskaņota Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā, Ērģemes pagasta padome pieņēma lēmumu uzsākt konservācijas, daļējas rekonstrukcijas un remonta darbu veikšanai nepieciešamo dokumentu izstrādi un to realizāciju ar mērķi izveidot Ērģemes viduslaiku pili kā tūrisma objektu. Pagaidām ar tūrisma saistītās ekonomiskās aktivitātes gan neieņem būtisku lomu. Lauku māju un tūristu apmetņu tīkls pagastā attīstīts daļēji, tomēr tam varētu būt nozīmīga loma tradicionālo nodarbinātības veidu ieņēmumu papildināšanai, it īpaši vasaras sezonā.

7.4.1.3. TŪRISMA RESURSI KĀRĶU PAGASTĀ

- Briežu dārzs "Jasmīni";
- Kārķu baznīca;
- Veckārķu pils;
- Strautmaļu dižliepa;
- Naglu dižvītols;
- Spiģu ala un avots „Rūceklītis”;
- Dabas taka "Lustiņdruva”;
- vēsturiska ekspozīcija Informācijas centrā;
- dižkoki, kultūrvēsturiskie un īpatnējie koki.

Galvenie tūrisma attīstības veidi un vērtības Kārķu pagastā ir izziņas tūrisms – ainavu, kultūras, vēstures un dabas pieminekļu apskate, lauku tūrisms – ģimeņu atpūta laukos, ogošana, sēņošana, makšķerēšana, ekoloģiskais tūrisms - dabas izzināšana, medību tūrisms – organizētas medības, kultūrtūrisms – lielu, vērienīgu kultūras pasākumu apmeklēšanas iespējas.

Lustiņdruvas dabas taka - atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā.

7.4.1.4. TŪRISMA RESURSI VALKAS PAGASTĀ

- Rakstnieces Velgas Kriles memoriālā istaba;
- Z/S „Kraštīņi”;
- Zīles dabas taka;
- Vekšu dabas taka;
- Burgas palieņu pļavas;
- Lugažu muiža un parks;
- Jaunvīndedzes.

Valkas pagasta attīstības programmā tūrisma attīstība minēta kā viena no iespējamām izaugsmes nišām. Kā nozīmīgākie tūrisma resursi ir sakopta ainava un saimniecības vide, tomēr šodienas tūristam ir nepieciešamas aktivitātes, kas pirmkārt piesaistītu viņa uzmanību, izvēloties galamērķi. Tūrismam pievilcīgas vides veidošanā jāiegulda idejas un darbs. Pagastā ir zināms potenciāls tūrisma attīstībai, bet grūti prognozēt kā tas attīstīsies. Galvenie tūrisma produkti ko varētu piedāvāt ir:

- agrotūrisms - ģimenes atpūta laukos (ogošana, sēņošana, medības u.c.);
- ekotūrisms – dabas izzināšana;
- aktīvais tūrisms – slēpošana, braukšana ar velosipēdu, skriešana, pastaigas;
- izziņu tūrisms – ainavu, kultūras, vēstures un dabas pieminekļu izzināšana.

Lauku ainavas veidošanai, aizsardzībai un apsaimniekošanai ir svarīga loma, lai tiktu saglabāta daudzveidīga un pievilcīga ainava, kas veicinātu iedzīvotāju piesaisti laukiem, līdz ar to tūrisma attīstību. Ainavu veidošana ir cieši saistīta ar dažādu nozaru attīstības plāniem (lauksaimniecības, mežsaimniecības, ūdenssaimniecības, tūrisma u.c.), tāpēc saskaņojot to savstarpējās intereses ar ainavu aizsardzības mērķiem, ir iespējams saglabāt ainavu bioloģisko daudzveidību, to estētisko un kultūrvēsturisko vērtību.

Valkas pagastā divas saimniecības piedāvā aktīvo tūrisma veidu – izjādes ar zirgiem „Kalnbundas” un „Jaunāres”. Valkas pagastā atrodas divas dabas takas Zīles un Vekšu, kas iepazīstina ar daudzveidīgo Valkas novada dabu. Dabas takas atrodas Ziemeļgaujas aizsargājamo ainavu apvidū.

7.4.1.5. TŪRISMA RESURSI VIJCIEMA PAGASTĀ

Pagasta centrā saglabājušās daudzas 19. gadsimtā celtās muižas ēkas. Vijciemā ir vismaz 8 unikāli objekti, kas pelna ievērību arī šodien:

- Vijciema Evanģēliski Luteriskā baznīca;
- Vijciema centrs;
- Vijciema Cēlītkalns;
- Kankarīšu iezis;
- Vijciema Čiekurkalte;
- Medību pils;
- Etnogrāfiska sēta „Ielīcas”;
- Bītarīnkalns.

Kā iecīnītākā pagasta teritorijā tūristu vidū ir Gaujas upe (ūdenstūrisms) un tās apkārtnē. Pagastā atrodas vairāki valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi - senkapi. Vijciema pagastam ir labas tūrisma attīstības iespējas. Pagasta teritorijā ir pietiekoši daudz skatāmu dabas un kultūrvēstures pieminekļu. Vijciema Evanģēliski Luteriskā baznīca ir celta 1852. gadā. Ļoti savdabīga un interesanta ēka, viena no 8 Latvijā, kas pilnībā celta no koka ar īpašu dēlīšu apšuvumu. Ceļa posmā Vijciems – Valka atrodas etnogrāfiskā sēta „Ielīcas”. Šeit tika filmētas divas Latvijas populārās filmas. Šī vieta sniedz ieskatu, kā latvieši dzīvojuši pirms aptuveni 100 – 150 gadiem. 5 km no Vijciema Mežmuižā atrodas Čiekurkalte, kas celta 1895. gadā. Tā joprojām darbojas un pilda muzeja funkcijas. Cēlīškalns – pilskalns, kas ir viens no lielākajiem novada pilskalniem, kā arī Bītarīnkalns ar saviem svētakmeņiem.

7.4.1.6. TŪRISMA RESURSI ZVĀRTAVAS PAGASTĀ

Pagastā ir zināms potenciāls tūrisma attīstībai, kas pamazām sāk attīstīties. Galvenie tūrisma produkti ko varētu piedāvāt ir:

- agrotūrisms – ģimenes atpūta laukos (ogošana, sēņošana, medības u. c.);
- ekotūrisms – dabas izziņāšana;
- aktīvais tūrisms – slēpošana, braukšana ar velosipēdu, skriešana, pastaigas u.c.;
- izziņu tūrisms – ainavu, kultūras, vēstures un dabas pieminekļu izziņāšana.

Zvārtavas pagasts dēļ sava reljefa nav bagāts ar pievilcīgām ainavām, tāpēc jo vairāk nepieciešams darbs un ieguldījums, lai saglabātu šo ainavu daudzveidību, kas veicinātu iedzīvotāju piesaisti laukiem, līdz ar to tūrisma attīstību. Ainavu veidošana ir cieši saistīta ar dažādu nozaru attīstības plāniem (lauksaimniecības, mežsaimniecības, ūdenssaimniecības, tūrisma u.c.), tāpēc saskaņojot to savstarpējās intereses ar ainavu aizsardzības mērķiem, ir iespējams saglabāt ainavu bioloģisko daudzveidību, to estētisko un kultūrvēsturisko vērtību.

Pagasts ir bagāts ar ūdeņiem. Te var ceļot ar laivām pa Gauju vai atpūsties pie kāda no novada lielākajiem ezeriem.

7.4.2. Tūrisma pakalpojumi novadā

Valkas novadā ir pārstāvētas trīs veidu apmešanās vietas - viesu nams, brīvdienu un lauku māja, jauniešu mītne - kopā piecpadsmit naktsmītnes. Septiņi viesu nami, četras lauku mājas, viena zemnieku sēta un viena atpūtas bāze un divas jauniešu mītnes. Kā papildus servisu naktsmītnu pakalpojumu sniedzēji piedāvā telšu vietas un treileru vietas.

Ēdināšanas pakalpojumu serviss ir svarīgi ne tikai tūristiem, bet arī vietējiem iedzīvotājiem. Šajā sakarā Valkas novadā nav plaša izvēle. Valkas pilsētā ir četras ēdināšanas iestādes - divas kafejnīcas, viena ēdnīca un viens bistro, bet pagastos šādi pakalpojumi netiek sniegti. To darba laiks tūristiem ir nepiemērots. Valkas novadā tiek organizētas ekskursijas gida pavadībā.

Izklaides iespējas tiek nodrošinātas novada kultūras un tautas namos, kur tiek rīkoti dažāda veida pasākumi. Valkas novadā nav pieejams neviens nakts klubs vai bārs.

Tomēr jāuzsver, ka galvenās problēmas rada neesošais vai nepietiekamais labiekārtojuma līmenis tūristu uzņemšanai: teritorijā nav pieejami ēdināšanas pakalpojumi un ir nepietiekami nakšņošanas pakalpojumi.

Intensīvi tiek strādāts pie jaunu novadu raksturojošu suvenīru izstrādes, no kuriem populārākie ir dažnedažādi magnēti, jaunas pastkartes, atslēgu piekariņi, Valkas-Valgas šokolāde, sveces, auduma somiņas un porcelāna krūzes ar Valkas un Valgas baznīcu attēliem. Ir izstrādātas jaunas Valkas novada kartes, mājas lapas versijas angļu un krievu valodā, kā arī kopīgi ar kolēģiem izdots kvalitatīvs buklets par Valkas novadu. Informācija mājas lapā tiek regulāri aktualizēta un uzlabota. Dažādu informācijas nesēju izveidē gan drukātā, gan virtuālā veidā tiek strādāts regulāri visa gada garumā sadarbībā ar Vidzemes Tūrisma asociāciju, „Lattourinfo”, Tūrisma valsts attīstības aģentūru, Vidzemes plānošanas reģionu, „Valka.24”, karšu izdevniecību „Jāņa sēta”, Valgas tūrisma informācijas centru un citiem.

No augstāk nodaļā minētā ir secināms, ka Valkas novadā ir plašas iespējas izveidot daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu, kā resursus izmantojot dabu, kultūru, novadā izveidoto infrastruktūru. Potenciāls tūrisma resurss Valkas pilsētā ir militārie pazemes bunkuri, to attīstība nākotnē varētu kļūt par savdabīgu tūrisma objektu. Katrai novada teritorijai piemīt savas īpatnības, lai novadā izveidotos plašs tūrisma piedāvājums.

PIELIKUMI

- 1.pielikums. Dabas teritorijas un objekti Valkas novadā.
- 2.pielikums. Dižkoki Valkas novadā.
- 3.pielikums. Valsts aizsardzībā esošie nekustamie kultūras pieminekļi un vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi.
- 4.pielikums. Novada nozīmes jeb perspektīvie kultūrvēsturiskie pieminekļi.
- 5.pielikums. Atbalstītie Eiropas Savienības ERAF grantu shēmas „Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās” projekti Valkas novadā.
- 6.pielikums. Atbalsts ieguldījumiem sīko un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās.
- 7.pielikums. 2004. - 2006. gadā noslēgtie līgumi starp LIAA un ES struktūrfondu finansējuma atbalsta saņēmēju Valkas novadā.
- 8.pielikums. Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, 2.3. prioritāte „Uzņēmējdarbības veicināšana”, 2.3.1. pasākums „Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes”, 2.3.1.1. aktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana”, 2.3.1.1.1. apakšaktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana - ārējais mārketingš”.

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija	Nosaukums	Valsts vai vietējas nozīmes
<i>Kārķu pagasts</i>		
Dabas liegums	Kārķu purvs	Valsts
Dabas pieminekļi	3 dižkoki	Valsts
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts		Valsts
<i>Ērgemes pagasts</i>		
Dabas liegums	Sedas purvs Z daļa	Valsts
Dabas pieminekļi	9 dižkoki	Valsts
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts		Valsts
<i>Valkas pagasts</i>		
Dabas liegumi	Burgas pļavas	Valsts
	Lugažu parks – (platība 6,9ha), kurā aug Polijas lapegle, Veimuta priede u.c. koku sugas	Vietējās
Aizsargājamo ainavu apvidus	Ziemeļgauja	Valsts
Dabas pieminekļi	3 dižkoki	Valsts
Mikroliegums	Bulvāra riests	Valsts
Mikroliegums	Igaunijas riests	Valsts
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts		Valsts
<i>Vijciema pagasts</i>		
Dabas pieminekļi	2 dižkoki	Valsts
Aizsargājamo ainavu apvidus	Ziemeļgauja	Valsts
<i>Zvārtavas pagasts</i>		
Dabas liegumi	Bednes purvs	Valsts
	Vadaiņa purvs	Valsts
	Vārtiņu purvs	Vietējās
	Taurīšu ezers	Valsts
	Lapiņu ezers	Valsts
Aizsargājamo ainavu apvidus	Ziemeļgauja	Valsts

2.pielikums
Dižkoki Valkas novadā

Aizsardzības kategorija	Suga	Atrašanās vietas apraksts	Apkārtmērs (m)	Augstums (m)
Dižkoks	Celmāju riekstkoks	Ērgemes pag., 3 km ZA no Turnas, bij. Celmāju mājvietā	3.93	20
Dižkoks	Ērgemes bērzs	Ērgemes pag., 100 m DDR no Ērgemes baznīcas drupām, nogāzes krūmājā	3.08	26
Dižkoks	Ieleju vīksna	Ērgemes pag., 1 km Z no Staļļumuižas, 50 m D no Ielejām, ceļmalā	4.1	18.8
Dižkoks	Staļļumuižas 1.ozols	Ērgemes pag., 300 m ZR no Staļļumuižas, 100 m Z no Skančkalniņa	6.9	24.5
Dižkoks	Staļļumuižas 2.ozols	Ērgemes pag., 300 m ZR no Staļļumuižas, tīrumā R no Skančkalniņa	5.55	20
Dižkoks	Staļļumuižas 3.ozols	Ērgemes pag., 300 m ZR no Staļļumuižas, tīrumā	5.35	
Dižkoks	Vērtmuižas 1.ozols	Ērgemes pag., 400 m DA no bij. Vērtmuižas (tagad Kalnsprīči), Omuļu ceļa R malā, tīrumā	6.03	
Dižkoks	Vērtmuižas 2.ozols	Ērgemes pag., 1 km ZR no bij. Vērtmuižas, 150 m R no Omuļu ciema Rozītēm, tīruma malā.	5.2	18
Dižkoks	Viķu ozols	Ērgemes pag., 1,3 km ZRR no bij. Vērtmuižas, 250 m DA no Jaunviķiem, Omuļu - Pīksāru ceļa D pusē	5.64	19
Dižkoks	Naglu vītols	Kārķu pag., 4 km D no Veckārķiem, 50 m Z no Naglām, Ērgemes - Kārķu ceļa malā	6.25	19
Dižkoks	Saliņu priede	Kārķu pag., 1 km DA no Veckārķiem, 20 m D no Saliņu ceļa	3.4	20
Dižkoks	Salu liepa	Kārķu pag., 4 km ZR no Jaunkārķiem, starp Vecsalām un Kalnsalām, 180 m ZAA no Strautmaļiem	4	16
Dižkoks	Lielsproģu vīksna	Valkas pag., 1 km D no Pedeles, Lielsproģu pagalmā	4.25	27
Dižkoks	Vilkupju liepa	Valkas pag., 1,2 km ZR no Pedeles, Vilkupju pagalmā	4.83	21.5

Dižkoks	Vīndedžu ozols	Valkas pag., 2 km DR no Pedeles, 300 m R no Lejasvīndedzēm, bij. Kalnvīndedžu mājvietā	4.5	16.5
Dižkoks	Parastā priede	Vijciema pag., Vijciema baznīca	3.92	18
Dižkoks	Parastā priede	Vijciema pag., Vijciems	2.76	20
Dižkoks	Kalnstrīķu 1.ozols	Ērgemes pag., 1,5 km ZR no Staļļumuižas, 450 m ZZR no Kalnstrīķiem, mežmalā	4.68	
Dižkoks	Čalu 1.ozols	Ērgemes pag., 400 m Z no Staļļumuižas, Čalu pagalmā	4.07	1.3
Dižkoks	Čalu 2.ozols	Ērgemes pag., 400 m Z no Staļļumuižas, 70 m R no Čalām, tīrumā	4.73	
Dižkoks	Čalu 3.ozols	Ērgemes pag., 400 m Z no Staļļumuižas, 70 m R no Čalām, tīrumā	4.25	
Dižkoks	Kalnstrīķu 2.ozols	Ērgemes pag., 1,5 km ZR no Staļļumuižas, 450 m ZZR no Kalnstrīķiem, mežmalā	4.37	21
Dižkoks	Kalnstrīķu 3.ozols	Ērgemes pag., 1,3 km ZR no Staļļumuižas, 230 m ZR no Kalnstrīķiem, tīrumā	4.13	
Dižkoks	Lapaņu 1.ozols	Ērgemes pag., 0,5 km Z no Staļļumuižas, 50 m Z no Lapanēm, dārzā	5.03	
Dižkoks	Lapaņu 2.ozols	Ērgemes pag., 0,5 km Z no Staļļumuižas, 40 m R no Lapanēm, dārzā	4.37	15
Dižkoks	Lapaņu 3.ozols	Ērgemes pag., 0,5 km Z no Staļļumuižas, 110 m ZA no Lapanēm, atmatā	4.22	25.4
Dižkoks	Lapaņu 4.ozols	Ērgemes pag., 0,5 km Z no Staļļumuižas, 110 m ZA no Lapanēm, atmatā	4.2	24
Dižkoks	Lapaņu 5.ozols	Ērgemes pag., 400 m ZR no Staļļumuižas, 160 m DR no Lapanēm, tīrumā	4.19	
Dižkoks	Omuļu ozols	Ērgemes pag., Omuļu muižas parka D malā, 40 m DA no Zvejniekiem	4.24	24
Dižkoks	Ozolkalnu ozols	Ērgemes pag., 1 km ZR no Staļļumuižas, 300 m DDR no Ozolkalniem, grāvmalā	4.02	
Dižkoks	Ozolu ozols	Ērgemes pag., 3 km R no Brentiem, 250 m A no Kalnozoliem	4.04	18
Dižkoks	Rangu ozols	Ērgemes pag., 500 m D no Staļļumuižas, 170 m ZZA no Rangām	4	22

Dižkoks	Ulšķu 1.ozols	Ērgemes pag., 600 m A no Staļļumuižas, 350 m ZR no Veculšķiem, plavā	4.4	21
Dižkoks	Ulšķu 2.ozols	Ērgemes pag., Ērgemes - Omuļu ceļa kr.pusē 400 m D no Ulstēm	4.17	22
Dižkoks	Ulšķu 3.ozols	Ērgemes pag., 1 km A no Staļļumuižas, 50 m A no Veculšķiem, tīrumā	4.11	21.5
Dižkoks	Ulšķu 4.ozols	Ērgemes pag., 1 km A no Staļļumuižas, 80 m R no Veculšķiem, tīrumā	4.08	21
Dižkoks	Ulšķu 5.ozols	Ērgemes pag., Ērgemes - Omuļu ceļa kr.pusē 400 m D no Ulstēm	4.05	19.5
Dižkoks	Viesturu ozols	Ērgemes pag., 1 km DA no Staļļumuižas, tīrumā starp Viesturiem un Aizpuriņiem	4	19.5
Dižkoks	Smētu ozols	Kārķu pag., 4,5 km DA no Veckārķiem, 150 m ZR no bij. Smētēm	4.28	20
Dižkoks	Burgas ozols	Valkas pag., 1,7 km R no Lugažiem, 150 m A no Burgas muižas, ceļmalā	4.82	
Dižkoks	Ķīnu ozols	Valkas pag., 2 km D no Pedeles, 50 m A no bij. Ķīniem	4.74	31
Dižkoks	Lejasbožu ozols	Valkas pag., 3 km Z no Valkas, Lejasbožu pagalmā	4.6	28
Dižkoks	Lugažu 1.ozols	Valkas pag., 200 m R no Lugažu muižas pie bij. kolhoza darbnīcām	4.62	17
Dižkoks	Lugažu 3.ozols	Valkas pag., 150 m DA no Lugažu muižas, 20 m DA no Dillēm	4.5	20
Dižkoks	Pedeles priede	Valkas pag., 1 km A no Pedeles, 300 m D no Strazdiņiem, valsts meža malā (70.kv.7.nog.)	2.87	17.6
Dižkoks	Vecjandavu egle	Kārķu pag., D no Kārķu - Naukšēnu ceļa, 110 m DR no Vecjandavām	4.65	21

3.pielikums
Valsts aizsardzībā esošie nekustamie kultūras pieminekļi
un vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi

Aizsardzības Nr.	Vērtības grupa	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta
Ērgemes pagasts				
2367	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Ērgemes pilskalns (Garais kalns)	Valkas novads, Ērgemes pagasts pie Pliederiem
2363	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Ērgemes Cepuru kalniņš - pilskalns	Valkas novads, Ērgemes pagasts Kukru ezera R galā
2365	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Dauguļu viduslaiku kapsēta (Katrīnas kapsētas kalns) un Katrīnas baznīcas kalniņš – kulta vieta	Valkas novads, Ērgemes pagasts pie Dauguļiem
2366	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Bozēnu senkapi	Valkas novads, Ērgemes pagasts pie Lejasbozēniem
2362	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Ērgemes viduslaiku pils	Valkas novads, Ērgemes pagasts, Ērgemes centrā
Kārķu pagasts				
2373	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Smiļskalnu senkapi (Zviedru kapi)	Valkas novads, Kārķu pagasts pie Smiļskalniem
Valka				
2394	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Planču pilskalns	Valkas novads, Valka pie plančiem
6883	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Lugažu luterāņu baznīca	Valkas novads, Valka, Rīgas iela 9
97	Valsts nozīmes	Vēsture	Vidzemes skolotāju seminārs	Valkas novads, Valka, Rīgas iela 64
4480	Valsts nozīmes	Māksla	Piemineklis kritušajiem karavīriem	Valka, varoņu ielā pie estrādes
4481	Valsts nozīmes	Māksla	Kapa piemineklis J. Cimzem	Valka, Cimzes kapi
4482	Valsts nozīmes	Māksla	Dekoratīvs jumta kalums	Valka, Cimzes kapi
Valkas pagasts				
2395	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Lugažu viduslaiku pils	Valkas novads, Valkas pagasts bijušajā Lugažu muižā
2396	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Lejasmuižnieku senkapi (Annas baznīca)	Valkas novads, Valkas pagasts pie Lejasmuižniekiem
Vijciema pagasts				
2398	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Vijciema Celītkalns – pilskalns	Valkas novads, Vijciema pagasts pie Celīšiem un Pilskalniem
2399	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Paēžu senkapi	Valkas novads, Vijciema pagasts pie Paēžām (Pēžām)
2401	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Silbitaru senkapi	Valkas novads, Vijciema pagasts pie Silbitariem

2397	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Mādzīnas purva akmens – kulta vieta	Valkas novads, Vijciema pagasts Mādzīnas purvā pie Bārdziņiem
2400	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Pauklīšu viduslaiku kapsēta (Miklāva, Baznīcas kalns)	Valkas novads, Vijciema pagasts pie Pauklīšiem vecā Smiltenes – Valkas lielceļa malā
4483	Valsts nozīmes	Māksla	Altāris	Valkas novads, Vijciema pagasts Vijciema luterāņu baznīcā
6884	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Zemnieku sēta	Valkas novads, Vijciema pagasts Ielīcās
6885	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Vijciema luterāņu baznīca	Valkas novads, Vijciema pagasts, Vijciemā
4484	Valsts nozīmes	Māksla	Glezna „Svētais vakarēdiens”	Vijciema luterāņu baznīca
Zvārtavas pagasts				
2405	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Mieniķu senkapi (zviēdrū kapi)	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie bijušajiem Mieniķiem, pie Zvārtavas brāļu kapiem
2406	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Zaķu senkapi	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie bijušās Zaķu muižas, pie Smigām
2410	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Veckurpnieku pilskalns (Krautavu kalns)	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie Veckurpniekiem
2402	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Lācīšu pilskalns	Valkas novads, Zvārtavas pagasts 700 m DR no bijušajiem Lācīšiem
2403	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Bedņu svētā liepa – kulta vieta	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie Bedņiem
2404	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Eļmu senkapi	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie bijušajiem Eļmiem, starp Aizupjiem un Duckiem
2407	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Buliņu viduslaiku kapsēta (Baznīcas vieta)	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie Buliņiem
2408	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Putru senkapi	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie Palmām, bijušajā Putras muižā
2409	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Tiliku Jāņa kalns – kulta vieta	Valkas novads, Zvārtavas pagasts pie Tilikām
4485	Valsts nozīmes	Māksla	Kapa piemineklis gleznotājam R. Pērlem	Valkas novads, Zvārtavas pagasts, Mierkalns

4.pielikums
Novada nozīmes jeb perspektīvie kultūrvēsturiskie pieminekļi

<i>Pieminekļa veids</i>	<i>Pieminekļa nosaukums</i>	<i>Atrašanās vieta</i>	<i>Datējums</i>
Vijciema pagasts			
Vēsture	Mežmuižas čiekuru kalte	Mežmuiža, Vijciema pagasts	1895. g.
Arhitektūra	Vijciema muižas apbūve	Vijciema pagasts	19. gs. beigas – 20. gs. sākums
Valkas pagasts			
Arhitektūra	Lugažu pilsmuižas apbūve	Valkas pagasts	19. gs. II puse
Arhitektūra	Pedeles muižas magazīnas klēts	Valkas pagasts	1871. gads
Valkas pilsēta			
Arhitektūra	Valkas pilsētas vēsturiskais centra plānojums un ēkas (Tēraudskola, tautas nams, ģimnāzija)	Valka	1920. – 1933. gads
Arhitektūra	Rīgas ielas vēsturiskā apbūve (Nr. 2, 13, 14, 27)	Valka	20. gs. sākums
Arhitektūra	Ēka	Valka, Semināra iela 27	20. gs. sākums
Arhitektūra	Polīcijas ēka	Valka, Tālavas iela 4	1902. gads
Arheoloģija	Šeremetjeva skansts	Valka	18. gs. sākums
Māksla	Brīvības estrāde un skulptūra – „Koklētājs”	Valka	
Māksla	Brāļu kapi	Valka	
Arhitektūra	Ēka	Valka, Poruka iela 4	

5.pielikums

Atbalstītie Eiropas Savienības ERAF grantu shēmas „Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās” projekti Valkas novadā līdz 2006.gada 31.decembrim¹¹

Nr. P.k	Projekta nosaukums	Granta finansējuma saņēmējs	Sabiedriskais līdzfinansējums (ES struktūrfonda finansējums un nacionālais finansējums) Ls
2. Prioritāte „Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana” 2.2. Pasākums „Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība” 2.2.1.2. Apakšaktivitāte „Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās”			
1.	SIA „Valhalla” kokapstrādes ceha rekonstrukcija un tehniskā modernizācija.	SIA „Valhalla” Valka	16 468
2.	Putu polietilēna produkcijas dažādošana un ražošanas procesa modernizācija.	SIA „PEPIRER” Valka	30 466
3.	Metāla profilu ražošanas ceha izveidošana	SIA Valkas MD, Valka	67434
4.	Kokapstrādes darba galdu iegāde jaunu produkcijas veidu ražošanai	SIA Vārpas 1, Valkas pagasts	77538
5.	Tehnoloģiskās līnijas izveide kokapstrādes cehā	SIA Valhalla, Valka	16156
6.	Triečienizturīgās burbuļplēves ražotnes izveidošana	SIA ABF+, Valka	80 000
	Kopā programmēšanas periodā no 2004. – 2006.gadam		288062

¹¹ <http://www.vraa.gov.lv/eu/>

6.pielikums

Atbalsts ieguldījumiem sīko un mazo komersantu attīstībā
īpaši atbalstāmās teritorijās laikā no 2007. – 2010.gadam¹²

Nr.p.k	Finansējuma saņēmējs	Finansējuma saņēmēja juridiskā adrese	Projekta nosaukums	Projekta apstiprināšanas datums	Projekta kopējās attiecināmās izmaksas	Attiecināmais SF finansējums
1	AKORDS-3	Meža iela 2A, Valka, Valkas novads, LV-4701	Metālapstrādes ražotnes paplašināšana	2008.05.22	142 000,00	56 800,00
2	KONVERT PLAST	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	Triecienizturīgā plastmasas iepakojuma ražotnes izveidošana	2008.05.22	160 000,00	64 000,00
3	Arianda Grīnvalde ārsta prakse psihiatrijā	Rūjienas iela 3, Valka, Valkas novads, LV-4701	Ārsta prakses telpu rekonstrukcija uzņēmējdarbības uzsākšanai	2008.05.22	14 236,19	5 694,47
4	Eco Build Latvia	Raiņa iela 11-37, Lielvārde, Lielvārdes novads, LV-5070	Koka paneļu māju ražošanas uzsākšana	2008.05.22	190 636,40	68 247,83
5	Valkas pilsētas SIA "Prestižs"	Indrānu iela 4, Valka, Valkas novads, LV-4701	Valkas pilsētas SIA "Prestižs" kokgranulu ražošanas līniju ieviešana un ražošanas ēkas uzlabojums	2009.06.30	255112	140311,6
6	Valkas MD	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "Valkas MD" rūpnieciskās ēku siltumapgādes sistēmas izveidošana	2009.06.30	143700	79035
7	DESTRA-LABEL	Ausekļa iela 4, Valka, Valkas novads	Austās etiķetes	2009.08.28	272300	149765
8	KONVERT PLAST	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	Triecienizturīgā plastmasas iepakojuma ražotnes saimnieciskās darbības paplašināšana un produkcijas dažādošana	2010.01.04	165000	85998
	Kopā apstiprināts				1342984	649852

¹² www.liaa.gov.lv

7.pielikums
2004. - 2006. gadā noslēgtie līgumi starp
LIAA un ES struktūrfondu finansējuma atbalsta saņēmēju Valkas novadā¹³

N.p.k.	Atbalsta saņēmēja firma	Projekta nosaukums	VPD apakšaktivitātes nosaukums	Atbalsta summa, LVL
1.	SIA „PEPI RER”, Valka	Putu polietilēna ražotnes modernizācija un paplašināšana	2.2.1.1.	261 159
2.	SIA “Kalndzirnavas”	Uzņēmuma mārketinga plāna un attīstības stratēģijas izstrāde 2006-2010 gadiem	2.3.2.	9990
3.	Valkas pilsētas SIA Prestižs	Mārketinga stratēģijas un attīstības programmas izstrāde uzņēmumam, kas darbojas kokapstrādes nozarē	2.3.2.	9983
KOPĀ				281132

Tabulā minēto VPD apakšaktivitāšu nosaukumi:

2.2.1.1. *Investīcijas privātajā infrastruktūrā ražošanas procesu un produkcijas modernizēšanai*

2.3.2. *Finansiālais atbalsts MVU ārējo konsultāciju pakalpojumu izmantošanai un pieredzes apmaiņai*

¹³ http://www.liaa.gov.lv/lat/atbalsta_programmas/noslegtie_ligumi/ligumi_2004_2005,

8.pielikums

Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, 2.3. prioritāte „Uzņēmējdarbības veicināšana”,
2.3.1. pasākums „Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes”, 2.3.1.1. aktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana”,
2.3.1.1.1. apakšaktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana - ārējais mārketingš”

Nr.p.k.	Finansējuma saņēmējs	Finansējuma saņēmēja juridiskā adrese	Projekta nosaukums	Projekta apstiprināšanas datums	Projekta kopējās attiecināmās izmaksas	Attiecināmais SF finansējums
1.	PEPI RER	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "PEPI RER" dalība starptautiskās izstādēs ārvalstīs	2009.01.30	26387,55	13193,77
2.	PEPI RER	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "PEPI RER" dalība starptautiskās izstādēs Polijā un Krievijā	2010.	5047,97	2523,98
3.	efn NORD	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "EFN Baltija" dalība izstādē "TECAUTO-2011"	2011.	5492,46	2746,23
4.	efn NORD	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "efn NORD" dalība izstādē "Global Automotive Components and Suppliers Expo 2012"	2012.	5034,75	2517,37
5.	efn NORD	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "efn NORD" dalība izstādē "Elmia Subcontractor 2012"	2012.	7250,83	3625,41
6.	VALKAS MD	Parka iela 25, Valka, Valkas novads, LV-4701	SIA "Valkas MD" 2013.gadā plāno veikt šādas ārējā mārketinga aktivitātes - piedalīties starptautiskās apakšuzņēmēju izstādēs ALIHANKINTA 2013 Tampere, Somijā un ELMIA SUBCONTRACTOR 2013 Jončepingā, Zviedrijā.	2013.	2295	1147,5